

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2022/2.

*„Figyelj, népem, tanításomra...,
rejtett dolgokat szólok
a régi időből”*

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2022

A tanulmányokat összeállította:

Egerváriné Árvai Márta (13.), Farkas Ádám (8), Fodor Albert (10.),
Geiger Benjámín (7.), Kovács Zoltán (6., 12.), Somogyi Lehel (5.),
Soós Attila (3.), Vankó Zsuzsanna (1., 2., 9.), Vigh Ágnes (4., 11.)

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Kvadrát Print ■ +36-30/280-6656

info@kvadratprint.hu ■ www.kvadratprint.hu

ISBN 978-615-5260-93-3 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ ÁPRILIS 2.	
A Föld és az ember teremtése (1–2. fejezet)	9
<i>Függelék</i> – A teremtett dolgok tisztelete a Teremtő helyett?	20
II. TANULMÁNY ■ ÁPRILIS 9.	
A bűnbeesés és az első ígélet a megváltásról (3. fejezet)	30
III. TANULMÁNY ■ ÁPRILIS 16.	
Káin és Ábel – A nemzedékek sora az özönvízig (4–5. fejezet)	41
IV. TANULMÁNY ■ ÁPRILIS 23.	
Az özönvíz előtti világ, és az özönvíz ítélete (6–8. fejezet)	51
V. TANULMÁNY ■ ÁPRILIS 30.	
Az özönvíz utáni világ és a bábéli toronyépítés (9. fejezet–11,9)	64
VI. TANULMÁNY ■ MÁJUS 7.	
Ábrahám elhívása és Kánaánban tartózkodásának első időszaka (11,10–14. fejezet)	81
VII. TANULMÁNY ■ MÁJUS 14.	
Isten szövetségekötése Ábrahámmal, és további története a különös látogatók érkezéséig (15,1–18,15)	97

VIII. TANULMÁNY ■ MÁJUS 21.

Ábrahám közbenjárása Sodomáért és Gomoráért
– e városok pusztulása (18,16–19. fejezet) 110

IX. TANULMÁNY ■ MÁJUS 28.

Ábrahám nagy próbatétele (20–23. fejezet) 125

X. TANULMÁNY ■ JÚNIUS 4.

Izsák és Rebeka – Ézsau és Jákób (24–28. fejezet) 137

XI. TANULMÁNY ■ JÚNIUS 11.

Jákób további története Izsák haláláig
(29–36. fejezet) 152

XII. TANULMÁNY ■ JÚNIUS 18.

József története testvérei Egyiptomba érkezéséig
(37–41. fejezet) 166

XIII. TANULMÁNY ■ JÚNIUS 25.

József és testvérei megbékélése – Jákób és családja
Egyiptomba költözése – Jákób és József halála
(42–50. fejezet) 182

Igék minden napra

ÁPRILIS 196

MÁJUS 197

JÚNIUS 198

BEVEZETÉS

Mózes 1. könyve lesz heti Biblia-tanulmányaink tárgya ebben a negyedévben. Nem haladhatunk végig versről versre a szövegen a 13 tanulmány keretében, tekintettel arra, hogy 50 fejezetet foglal magában ez a bibliai könyv. Ezért tömörítve ismertetjük a könyv tartalmát, ráirányítva a figyelmet a benne rejlő sok fontos, értékes tanításra.

Mózes 1. könyve egyedülálló jelentősége abban rejlik, hogy folyamatos történeti elbeszélésként ismerteti velünk a Föld és az emberiség őstörténetét. Nincs más hírforrásunk a kezdetekről e bibliai könyvön kívül. Nem maradt fenn sem irodalmi, sem régészeti emlék, amely akár csak töredékes információval is szolgálhatna az ősidőkről.

De ki lehetett alkalmas arra, hogy a kezdetek történetének hiteles krónikása legyen? Nyilvánvaló, hogy csakis isteni kinyilatkoztatás alapján valósíthatta meg ezt a feladatot. Mózessel kezdődött a kinyilatkoztatás írásba foglalása az i. e. 15. században (5Móz 31,24). Folyamatosan feljegyezte a történéseket Izráel népe Egyiptomból való kiszabadításától az ígéret földje határához érkezésig, és ezzel együtt mindazt, amit Isten ennek kapcsán kinyilatkoztatott nekik. Ő kapott megbízást arra, hogy visszamenőleg is megírja Isten és az ember kapcsolatának történetét, bemutassa a megváltási terv történelmi megvalósulását a kezdetektől a saját koráig. Mózes előtt csak szájhagyomány útján maradt fenn az egyetlen teremtő-fenntartó és megváltó Isten ismerete az Őt tisztelők körében, ami magában foglalt bizonyos mértékű tudást a kezdetekről is.

Melyik volt Mózes életének az a szakasza, amikor kinyilatkoztatást nyert a korát megelőző üdvtörténetről? Az alatt a negyven

év alatt történt ez, amikor Egyiptomból Sínai pusztájába menekült, és Jetró juhait legeltette. Ellen G. White így ír erről: „Itt írta a Szentlélek sugallatára a Teremtés könyvét. Pusztai magányának hosszú évei nemcsak Mózesnek és népének, hanem az egész világnak is áldására szolgáltak.” (*Pátriárkák és próféták*, Mózes c. fej.) Az őstörténet, valamint Izráel ősatyái történetének az isteni kinyilatkoztatás alapján való megismerése és megörökítése fontos előkészület volt Mózes számára későbbi, nagy feladatai véghezviteléhez.

A zsidó hagyomány máig Mózeset tartja Mózes 1. könyve szerzőjének. A kereszténység körében is általános volt ez a nézet egészen a 18. századig. Azóta az úgynevezett történetkritikai irányzatot követő keresztény teológusok kétségbe vonják Mózes szerzőségét. Szerintük régi forrásiratok késői, babiloni fogság utáni egybeszerkesztésével jött létre Mózes 1. könyve. Ez azonban csupán téves előfeltevésekből kiinduló elképzelés, semmilyen tényszerűség nem támasztja alá.

A Föld és az ember teremtése (1–2. fejezet)

1 Milyen tömör, ünnepélyes kijelentéssel kezdődik a teremtés művéről szóló beszámoló? Milyen állapotban volt a Föld, amikor Isten létrehozta?

1Móz 1,1–2 ■ „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet.

A föld pedig kietlen és pusztá volt, és sötétség volt a mélység színén, Isten Lelke lebegett a vizek felett.”

Vö. Zsolt 33,6–9 ■ „Az Úr szavára lettek az egek, és szájának leheletére minden seregük... Mert Ő szólt és meglett, Ő parancsolt és előálltak.”

Vö. 2Pt 3,3–5 ■ „Az utolsó időben... készakarva nem tudják, hogy az egek régtől fogva voltak, és a föld vízből és víz által állt elő Isten szavára.”

Vö. Zsid 11,3 ■ „Hit által értjük meg, hogy a világ Isten beszéde által teremtett, hogy a mi látható, az nem valami foghatóból, meglévőből lett.”*

Vö. Rm 4,17 ■ „Isten... azokat, amelyek nincsenek, előszólítja mint meglévőket.”

* Pontosított fordítás szerint. Luther Márton – nem szó szerint, de tartalmilag pontosan – így fordította ezt a Biblia-verset: „Hit által értjük meg, hogy a világ Isten beszéde által teremtett, hogy ami látható, az a semmiből lett.”

Mind az Ó-, mind az Újszövetségben – egységesen és következetesen – azzal a kijelentéssel találkozunk, hogy Isten a semmiből, a szavával teremtett mindent.

„Isten semmilyen előzetesen létezett anyagot nem vett igénybe a világ megalkotásánál. Ellenkezőleg, minden – anyagi és szellemi dolgok egyaránt – az Úristen parancs-zavára álltak elő, az Ő pusztá akarata által teremtettek.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VIII. köt., 258–259. o.)

„Többen tanítják, hogy életerő rejlik az anyagban, és a benne levő energiák önmaguktól működnek, a természet jelenségei pedig meghatározott törvények szerint mennek végbe, amelyekbe Isten nem avatkozhat bele. Ez áltudomány. (...) A természet csupán szolgája Teremtőjének. (...) A természet tanúskodik egy élő intelligenciáról (...), aki törvényeiben és azok által működik. (...)

Általában a *természet törvényei* kifejezéssel foglalják össze azokat az eddig ismert törvényeket, amelyek a látható világot uralják. De mennyire korlátozott a tudásunk, és milyen áttekinthetetlenül nagy a Teremtő mozgásteré, amelyen belül törvényeivel összhangban munkálkodhat, a véges emberek értelmi képességeit felülmúlóan!” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

Mára még a keresztények nagy többsége is elfogadta az evolúciós elméletet, mely szerint minden, ami ma világunkban létezik, évmilliókon át tartó, hosszú, lassú fejlődési folyamat eredményként jött létre, beleértve az élet keletkezését és az ember megjelenését is.

Figyelemre méltó 2Pt 3,3–5 prófétikus kijelentése, amely tanúskodik arról, hogy Isten előre látta ezt az „utolsó időben” bekövetkező nagy hitehagyást. Ma általában a keresztények is úgy gondolkoznak, hogy Mózes I. könyve egy naiv, primitív

teremtéstörténetet tartalmaz. Ők ezt nem tudják elfogadni – mondják. Az evangéliumokat tartják lényegnek és mértékadónak a Biblián belül.

Nem veszik észre, hogy mennyire ellentmondásos ez az álláspontjuk. Hiszen az evangéliumok tele vannak a szóval teremtés csodáival, amelyeket Jézus cselekedett. Jézus történetében ismételten azzal találkozunk, hogy Jézus csak szólt, és leprás tisztult meg, tenger csendesedett le, kenyér szaporodott meg és negyednapos halott támadt fel. Egyszerű logikai következtetés: ha Jézus esetében lehetséges volt a semmiből, szóval teremtés, akkor kezdetben is lehetséges volt. Ha pedig azt állítja valaki, hogy kezdetben ez nem volt lehetséges, akkor logikusan tagadnia kell Jézus összes csodáját is, mítosz-nak, legendának kell minősítenie őket. Továbbá akkor a feltámadás is lehetetlen, mert az is szóval, semmiből teremtés lesz Rm 4,17 kijelentése szerint. Úgyszintén nem lehetséges az élő igazak elváltozása „egy szempillantás alatt” Jézus dicsőséges megjelenésekor (1Kor 15,51–52).

Az a kijelentés, miszerint „Isten kezdetben teremtette az eget és a földet”, nem az egész univerzumra értendő, hanem a mi naprendszerünkre. 2Pt 3,5 világosan tanúskodik arról, hogy „az eget [azaz az univerzum] már régtől fogva voltak”, amikor a mi Földünk és annak közvetlen környezete, a naprendszer teremtett. Azt érzékelteti a bibliai leírás, hogy az egész naprendszer temetése annak érdekében történt, hogy a mi Földünk az ember lakóhelye lehessen, ezen a bolygón lehetővé váljon a magasabb rendű élet fennmaradása.

Ésaiás 45,18 is erre enged következtetni, ahol azt a kijelentést találjuk, hogy Isten „nem hiába teremtette” Földünket, hanem „lakásul alkotta”.

A természettudományban ma „finomhangolásnak” nevezik a különleges viszonyokat naprendszerünkben, amely lehetővé teszi az élet gazdag formáinak megjelenését, valamint az ember létezését.

2 Milyen bizonyosságot foglal magában a Tízparancsolat a hatnapos teremtést illetően? Hogyan számol be Mózes I. könyve 1. fejezete a hat egymást követő napon történekről?

2Móz 20,11 ■ „Hat napon teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugodott.”

1Móz 1,3–25 ■ *(Otthoni, egyéni elolvasásra. Ennek alapján jegyezzük fel, hogy mi teremtett a teremtés hetének egyes napjain.)*

1. nap:

2. nap:

3. nap:

4. nap:

5. nap:

6. nap:

„A Biblia nem hosszú korszakokról beszél, amelyeken át a Föld lassan alakult volna ki a káoszból. A teremtés minden egymás után következő napjáról azt állítja a Szentírás, hogy mindegyik – miként azóta is – estéből és reggelből áll. (...) A geológusok szerint maga a Föld szolgáltat bizonyítékot arra, hogy sokkal idősebb, mint ahogy Mózes feljegyzései tanítják. (...) Az ilyen érvelés sok, magát hívőnek valló embert is arra késztetett, hogy elfogadják azt az álláspontot, miszerint a teremtés napjai végtelen, meghatározatlan korszakok voltak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

A geológusok elmélete a Föld több millió éves koráról az úgynevezett uniformizmus elvén alapszik. Ez az elv Charles Lyell

geológus nevéhez fűződik, aki Charles Darwin barátja volt a 19. században. E szerint az elv szerint bármeddig is megyünk vissza az időben, ugyanazokkal a természeti törvényekkel kell számolnunk, mint amelyeket ma ismerünk. Csakhogy a teremtés, a bűneset és az özönvíz olyan mélyreható változásokat jelentettek, amelyeket nem magyarázhatunk a ma ismert természeti törvényekkel. Sok minden – például fossziliák, szén- és kőolajtelepek a föld alatt – azzal a „nagy temetéssel” magyarázható, amelyet Isten az özönvíz után megvalósított, lefelé forgatva a föld korábbi felszínét (vö. Zsolt 104,6–8).

„Az özönvíz az egész föld felszínét megváltoztatta. (...) Amikor a vizek apadni kezdtek, a dombokat és a hegyeket zavaros tenger vette körül. Mindenféle emberi és állati tetemek heverték. Az Úr azonban nem akarta, hogy oszlásnak induljanak és megfertőzzék a levegőt, ezért hatalmas temetést rendezett. Erős szelet bocsátott a földre, amely felszárította a vizeket, nagy ereje pedig hegycsúcsokat rántott magával a mélybe, fákat, sziklákat és földet borítva a holttestekre.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz után c. fej.)

A Tízparancsolat 4. parancsolatának a szövege is kizárja azt, hogy korszakoknak értelmezhesük a teremtés napjait. A parancsolat szerint az ember is úgy végezze munkáját hat napon át és pihenjen meg a hetedik napon, ahogy ezt Isten tette a teremtéskor.

„Az a feltevés, hogy az első hét eseményei évezredeként vettek igénybe, közvetlenül a 4. parancsolat alapját támadja meg. Úgy mutatja be Istent, mint aki azt parancsolja az embernek, hogy tartson meg közönséges, hét természetes nappól álló hetet az óriási, határtalan korszakok emlékeztérére.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

Sokan fennakadnak azon, hogy Mózes I. könyve 1. fejezetének beszámolója szerint Isten az első napon teremtette a világosságot, de csak a negyedik napon a Napot, a Holdat és a csillagokat. „Honnét volt világosság már az első nap?” – tesz fel az kérdést. Nem tudják, vagy elfeledkeznek arról, hogy a Biblia utolsó könyvében, az újjáteremtett Föld leírásánál is szó van olyan világosságról, amely nem a Naptól származik (lásd Jel 21,23–24; 22,5). Megmagyarázni ugyan nem tudjuk, de a Biblia mint tényszerű valóságról szól erről.

3 Hogyan történt az ember teremtése a hatodik napon?

1Móz 1,26–30 ■ „Mondta Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, és uralkodjék... mind az egész földön... Teremtette tehát Isten az embert az ő képére... Férfiúvá és asszonnyá teremtette őket. Megáldotta őket, és mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok birodalmatok alá! Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon... Íme nektek adok minden maghozó fűvet az egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van, az legyen nektek eledelül.”

1Móz 2,7 ■ „Formálta az Úr Isten az embert a föld porából, és lehelte orrába az élet leheletét. Így lett az ember élő lélekké.”

Vö. Kol 1,16 ■ „[Krisztusról mondja:] Őbenne teremtett minden... Őáltalá és Őreá nézve teremtettek.”*

* Az *Őreá* nézve kifejezés mögött az eredeti görög szövegben célhatározós névmás áll.

.....

.....

Az ember Isten képére és hasonlatosságára teremtettsége nem azt jelenti, hogy Isten amolyan „kis isteneknek”, befejezetten tökéletes lényeknek teremtette volna az embert. Arra utal, hogy olyan képességekkel és lehetőségekkel teremtette az embert, hogy határtalanul fejlődhessen Teremtője képmására jellemében és tudás tekintetében is, valamint kommunikációképes legyen Istennel való kapcsolatában, azaz képes legyen megérteni Isten beszédét. Világosan tanúskodnak erről az alábbi igék: Mt 5,48; Jn 10,35; Zsolt 8,5-6. Az Isten képére és hasonlatosságára teremtetség döntően célmegjelölésként értendő. Főként Mt 5,48, valamint Kol 1,16 teszi ezt nyilvánvalóvá.

A föld feletti uralom megbízatását nem a bűneset utáni ember önző gondolkodása szerint kell értenünk. Az *uralom* szónak az a tartalma itt, ahogyan Jézus magyarázta annak a mennyei világban érvényes jelentését – lásd Lk 22,25-27, vö. Jn 5,17.

1Móz 2,7-et félreértik, akik úgy értelmezik, hogy test+személyes lélek=élő ember. A Biblia-versben a képlet második tagja, az „élet lehelete” nem személyes lelket jelent, hanem magát az életet, amely Isten szuverén ajándéka és amely egyformán tart fenn mindennemű életet, növényekét, állatokét és az emberét is. (Lásd Préd 3,19-21 – ebben az igeszakaszban a *lélek*nek fordított szó a héber *ruah*, ami az élet lehelete váltófogalma –; Jób 34,14-15; Zsolt 36,10.) Lelkünk, személyes lelkivilágunk nem egy külön alkatrész, amit Isten helyezett volna bele testünkbe, és ami a halálban különválhatna. Lelki funkciói, működései vannak az embernek, amely szorosan az élő test működéséhez kapcsolódik. Ha az élet kialszik, ezek a lelki funkciók is kialszanak.

4 Hogyan tér vissza a 2. fejezet az első emberpár teremtésének a részletezésére? Hogy hangzottak a házasság alapító igéi? Milyen otthonról gondoskodott Isten az első emberpár részére?

1Móz 2,18–25; 5,1–2 ■ „Mondta az Úr Isten: Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt. Formált az Úr Isten a földből mindenféle mezei vadat, mindenféle égi madarat, és elvitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezze azokat. (...) Nevet adott az ember minden baromnak, az ég madarainak, és minden mezei vadnak, de az embernek hozzá illő segítőtársat nem talált. [Ekkor] bocsátott az Úr Isten mély álmot az emberre... Akkor kivett egyet oldalbordái közül, és hússal töltötte be annak helyét. És alkotta az Úr Isten azt az oldalbordát, amelyet kivett az emberből, asszonnyá, és vitte az emberhez. Mondta az ember: Ez már csontomból való csont, és testemből való test, asszonyembernek neveztessek, mert emberből vétetett. Annakokáért elhagyja a férfi atyját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté... Amely napon teremtette Isten az embert, Isten hasonlatosságára teremtette. Férfivá és asszonnyá teremtette őket, megáldotta őket, és nevezte nevüket ádámnak, amely napon teremtettek.”*

1Móz 2,8–15 ■ „Ültetett az Úristen egy kertet Édenben napkelet felől, és abba helyezte az embert, akit formált..., hogy művelje és őrizze azt.”

.....

.....

* Az *ádám* szó héberül embert jelent, itt nem személynévként szerepel, hanem az a mondanivalója az igei kijelentésnek, hogy a férfi és a nő egyenlőképpen ember.

„Isten egy Ádám oldalából vett bordából formálta Évát, kifejezve ezzel, hogy Éva ne uralkodjék felettesként Ádámon, de Ádám se igázza le Évát mint valami alacsonyabb rendű lényt. Éva álljon Ádám oldalán mint vele egyenrangú fél, akit férje szeret és védelmez. (...) Legyen második énje. (...) Isten rendezte az első menyegzőt. A házasság intézményének szerzője tehát nem más, mint a világegyetem Teremtője. (...) Egyike annak a két intézménynek, amelyet Ádám a bűnbeesés után a paradicsomból magával hozott. [A másik a munka.] Ha az isteni alapelveket ebben a kapcsolatban elismerik és követik, akkor a házasság áldás, védi az emberiség tisztaságát és boldogságát, betölti az ember társigényét, nemesíti testi-szellemi és erkölcsi erőit.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

Az a tény, hogy Isten egy kertet ültetett és ezt ajándékozta otthonként Ádámnak és Évának, arról tanúskodik, hogy az embernek szüksége van a természet közelségére, az áldásul szolgál számára. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy Isten nem városlakónak teremtette az embert, aki betontömbök közé zártan éli az életét.

5 Milyen megállapítással zárul a teremtés művéről szóló leírás? Mit tett Isten a hetedik napon, miképpen alapította meg az ember számára is a nyugalomnap intézményét?

1Móz 1,31; 2,1-3 ■ „Látta Isten, hogy minden, amit teremtett, íme igen jó. (...) Amikor pedig elvégezte Isten hetedik napon az ő munkáját, amelyet alkotott, megszűnt a hetedik napon minden munkájától. (...) Megáldotta Isten a hetedik napot, és megszentelte azt, mivelhogy azon szűnt meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett.”

2Móz 20,8–11 ■ „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat! De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja, semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van. Mert hat napon át teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, és a hetedik napon megnyugodott. Azért megáldotta az Úr a szombat napját, és megszentelte azt.”

Zsid 4,9–11 ■ „Annakokáért megvan a szombatja Isten népének. Mert aki bement az ő nyugalomába, az maga is megnyugodott cselekedeteitől, amiképpen Isten is a magáéitól. Igyekezzünk tehát bemenni abba a nyugalomba!”

.....

.....

.....

„Isten (...) elárasztotta szépséggel az egész világot, és betöltötte az ember számára hasznos dolgokkal. (...) Isten elégedetten tekintett művére. Minden tökéletes volt, méltó isteni Szerzőjéhez, aki megpihent. Nem mintha elfáradt volna, hanem mert gyönyörködött bölcsességének és jóságának alkotásaiban, dicsőségének megnyilatkozásában.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

Ebből következtethetünk arra, hogy mi legyen a mi szombatünneplésünk tartalma, hiszen az isteni mintát kell követnünk. Megérthetjük, hogy elsősorban nem fizikai pihenésre adatott a szombatnap. Tanúskodik erről Ésa 58,13–14 is.

6 Hozzátartozik-e az adventnép küldetéséhez az Isten teremtő voltáról és a kezdeti teremtés művéről szóló bizonyágtétel?

Jel 14,6-7 ■ „Láttam más angyalt az ég közepén repülni, aki-nél az örökkévaló evangélium volt, hogy a föld lakosai-nak hirdesse az evangéliumot, minden nemzetségnek, ágazatnak, nyelvnek és népnek, ezt mondva nagy szóval: **Féljétek az Istent, és neki adjatok dicsőséget, mert eljött az ő ítéletének órája! És imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!**” (Vö. **2Móz 20,11**)

.....

.....

Amint erre előzőleg már rámutattunk, ma az emberek – bele-értve a keresztényeket is – általában öntörvényű evolúciós fej-lődés eredményének tekintik földi világ létrejöttét. Ezért vilá-gos szavakat, érvelést és bátorságot igényel Krisztus tanítvá-nyaitól a teremtő Isten imádására felszólító első angyali üzenet képviselése. Megfigyelhetjük azt is, hogy ez a végidőben hirde-tendő üzenet szó szerint idéz a 4. parancsolat szövegéből. Ez-által a szombatünneplés visszaállítására, reformjára is felszólít.

Éppen azért, mert küldetésünkhöz tartozik a teremtő Isten-ről, illetve a teremtés bibliai jelentéséről szóló igei tanítás hirde-tése, **olvassuk el e témával kapcsolatban *A teremtett dolgok tisztelete a Teremtő helyett?* c. függelékét (lásd a következő oldalon).**

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

FÜGGELÉK

A teremtett dolgok tisztelete – a Teremtő helyett?*

*„A teremtett dolgokat tisztelték
és szolgálták a Teremtő helyett...”*
(Rm 1,25)

Pál apostol korában, az ókori sokistenhívő vallásosságban istenként tisztelték a természeti erőket, a természet jelenségeit. Az apostol idézett megállapítása azonban nemcsak az ő korára érvényes, hanem ez a jellegzetes emberi magatartás mind a mai napig. A teremtett dolgokat csodálja, értékeli az ember, de az egy szinttel feljebb lévő Teremtő, aki mindezt alkotta, már csak ködös bizonytalanság, vagy pedig még a létezése is kérdéses. Addig még csak eljut az ember, hogy elismeri: a természet világa – értsük most ezen az egész univerzumot – mérhetetlenül hatalmas, bámulatra méltó valóság. Megismerni sem tudjuk maradéktalanul. Ott azonban már megáll, elakad az ember, hogy a természet fölött álló Teremtőt felismerje, sőt tisztelje. Miért van ez így?

Ma mind többször és mind hangsúlyosabban halljuk, hogy a természetet tisztelni és óvni kell. Ez bizonyos mértékű előrehaladás. Körülbelül fél évszázaddal ezelőtt még más szemlélet volt jellemző. Általános iskolás koromban, jól emlékszem rá, ezt a mondatot kellett beírni mottóként a biológiafüzetünk elejére:

* Elhangzott előadásként 2019. november 2-án, egy nyitott konferencia keretében.

„Az ember legyőzi a természetet.” Amikor a természettudományok robbanásszerű fejlődésnek indultak, azt gondolta az ember, hogy teljességgel meghódíthatja, átalakíthatja a természet világát, és a maga céljai szolgálatába állíthatja.

Amikor aztán egyre tovább fejlődött, és mindinkább elterjedt az ipari civilizáció, egyszer csak kiderült, hogy a természet világa egy finoman hangolt rendszer, amelybe nem lehet büntetlenül önkényesen beleavatkozni. Megszületett a mára széles körben ismert fogalom: ökoszisztéma. Ma már tudjuk, hogy a természet világa olyan rendszer, amelyben minden mindennel összefügg, egymásra épül. Ha nem tiszteljük a természetet, ha nem vigyázunk jobban a környezetünkre, magunk alatt vágjuk a fát.

De képes-e eljutni az emberiség a természet tiszteletén túl a Teremtő megismeréséig, sőt tiszteletéig?

A természettudósok közül nem kevesen jutottak el ennek a küszöbéig, azzal párhuzamosan, ahogy a természettudományok mind tovább- és továbbfejlődtek. Paul Davies például ezt írja: „Amikor a tudósok kutatásaik közben felteszik a kérdést: Miért bajlódna ezzel a természet?, vagy: Ez meg miért van?, úgy tesznek, mintha értelmet tulajdonítanak a természetnek. Habár e kérdések rendszerint tréfásan fogalmazódnak meg, mégis van komoly tartalmuk. A fizikai valóság minden oldala természetes és logikus módon kapcsolódik a többihez. Ezért amikor a műonként ismert részecskét felfedezték, Fröhlich Izidor fizikus megdöbben, és ösztönösen így kiáltott fel: Ki rendelte ezt?”*

Talán nem tévedünk, ha azt mondjuk, a tudósok nagyobb része eljut annak felismeréséig, hogy legalábbis létezhet egy isteni lény a természet felett, de valami akadályozza a továbblépést. A következő lépés logikusan az lenne, hogy az ember

* *Isten gondolatai.* Kulturtrade Kiadó, Budapest, 1995, 207. o.

bizonyosságot akarjon szerezni afelől, létezik-e tényleg egy teremtmény és fenntartó Isten, és ha igen az eredmény, akkor kívánja, akarja Őt megismerni.

A Teremtő létezésének „szándékos” elutasítása

Mi lehet az akadálya annak, hogy az ember nem tud továbblépni a teremtett dolgok tiszteletétől a Teremtő tiszteletéig? Az Újszövetségben, Péter apostol 2. levelében a következőket olvashatjuk:

„Az utolsó időben gúnyolódók támadnak, akik a saját kívánságaik szerint járnak, és ezt mondják: hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva. Mert készakarva nem tudják, hogy az egek régtől fogva voltak, s a föld vízből és víz által állt elő Isten szavára.” (3,3-5)

Kétezer éve benne van ez az igeszakasz a Bibliában. Különös, hogy előre kijelenti azt, ami az úgynevezett „utolsó időben”, a történelem végkifejlete időszakában különösképpen is jellemző lesz az emberiségre. „Gúnyolódók támadnak” – mondja az ige, gúny tárgyává válik az, hogy létezne egy élő, személyes Isten, aki netán bele is avatkozhatna a Földön zajló eseményekbe. Azt is mondja, „készakarva” nem tekintik valóságnak azt, hogy Földünk Isten szavára állt elő akkor, amikor „az egek [már] régtől fogva voltak”, ami nyilván az univerzumra utal.

Van az idézett igében egy érdekes kifejezés: „készakarva, szántszándékkal nem tudják”. Így fordítja 2Pt 3,5-öt az új protestáns (a Magyar Bibliatársulat által készített, utoljára 2014-ben revideált) fordítás, amely körülírva, de megközelítően jól adja vissza az eredeti gondolatot: „Rejtve marad előttük, mert szándékosan meg is feledkeznek róla, hogy az egek régóta voltak, és a Föld is, amely vízből és víz által állt elő Isten szavára.”

Péter apostol ihletett kijelentése tehát arra világít rá, hogy valamilyen **szándékosság miatt marad rejtve** az ember előtt, hogy a természet fölött létezik egy teremtő Isten.

Mi állhat e titokzatos akarati tényező, e *szándékosság* mögött? Nem más, mint az ember büszkesége. A bűneset óta benne van az ember természetében az énközéppontúság. Blaise Pascal megfogalmazása szerint: „Az ember magát képzelem a világ középpontjának.”* Ebből következően mindent az uralma alá akar hajtani, védeni akarja a függetlenségét mindennel és mindenkivel szemben. Ő akar a csúcson lenni. Nem akar elismerni egy teremtő Istent maga fölött, akinek valamivel tartozna is, akinek a törvényei köteleznék, mert a büszke, autonómiára törekvő emberi természettel ez ellentétes. Valójában ez rejlik az akarati tényező, a Péter apostol levelében említett „szándékosság” mögött.

Az ember „nagykorúsága” Isten „trónfosztását” kívánja?

A középkori gondolkodásban az vált uralkodóvá, hogy az ember egy alattvaló, Isten alattvalója, akit Ő az egyház gyámsága alá helyezett. Ez a felfogás az embert valóban szellemi kiskorúságba taszította. A felvilágosodás, majd a nagy francia forradalom nyomán kibontakozott az ellenhatás: az ember lázadása a kiskorúság ellen. Ezzel együtt megszületett a modern ateizmus. A nagy francia forradalom 1793-ban kezdődő dekriztianizációs hulláma idején Chaumette ujjongott, „azt hitte, sikerült Istent kiűzni a világmindenségből”.**

A 19. században aztán megszülettek a különböző evolúciós elméletek. A mai napig úgy tudja a legtöbb ember, hogy létezik

* *Gondolatok*, 455. töredék.

** Hahner Péter (szerk.): *A nagy francia forradalom dokumentumai*. Osiris, Budapest, 1999, 352. o.

egy tudományos világmagyarázat arról, miképpen keletkezett a világ, a teremtő Isten gondolata pedig a vallási mítoszok világába tartozik.

Ez a korszellem fokozatosan áthatotta a kereszténységet is, és végül szinte teljesen meghódította. Az ismert, 20. századi magyar katolikus teológus, Nyíri Tamás például már 1972-ben is azt írta *Az idők jelei* című könyvében, hogy – nemzetközi és hazai vonatkozásban – „egy kézen meg lehet számolni” azokat a teológusokat, akik elutasítják az evolúciós elméleteket. Protestáns területen is szinte egyeduralmódóvá lett az úgynevezett teista evolúciótan, amely elismeri, hogy Isten ott van valahol a dolgok végén ősökként, de a világ a tudomány által előterjesztett evolúciós folyamatban jött létre.

II. János Pál pápa ezt írta 1996-ban, a Pápai Tudományos Akadémiához intézett levelében: „Az új felfedezések egyre inkább annak felismeréséhez vezetnek bennünket, hogy az evolúció több mint hipotézis.”* Ferenc pápa 2014. október 28-án még radikálisabb kijelentést tett: „Az ősröbbanás, amelyről ma úgy gondoljuk, hogy a világ eredetét magyarázza, nem áll szemben az isteni teremtő beavatkozásával. (...) Amikor a teremtésről olvasunk a *Teremtés* könyvében [Mózes I. könyvében], azt képzelhetjük, hogy Isten egy varázsló varázspálcával, aki képes bármit megtenni. De ez nem így van.”**

A kereszténység ősforrása, a Biblia azonban mást mond a világ eredetéről. A reformáció 500 éves jubileumának évében, 2017-ben különböző rádióműsorokban sorra azt kérdezték a protestáns vezetőktől és teológusoktól, hogy mit adott a reformáció a világnak. Mindenki azt hangsúlyozta, hogy *a sola Scriptura* elvet – vagyis azt, hogy egyedül az Írás, a Biblia a mérték.

* *Vasárnapi Hírek*, 2014. november 2.

** *Index*, 2014. október 28.

A Biblia a Teremtőről

Mit is mond a Biblia világunk eredetéről? Nehémiás könyve 9. fejezetéből idézem a 6. verset, amely egy imádság kezdete:

„Te vagy egyedül az Úr! Te teremtetted az eget, az egek egeit és minden seregüket, a földet és mindent, ami rajta van, a tengereket minden bennük valóval együtt. Te adsz életet mindnyájuknak, és az ég serege előtted borul le.”

„Te teremtetted az egek egeit és minden seregüket” – hangzott az imádság. Nyilván az univerzumra utalt e kijelentés. (A Bibliában „az ég serege” elsősorban az égitestek sokaságát jelenti.) Utána ezt mondja: „a Földet és mindent, ami rajta van, a tengereket, minden bennük valóval együtt.” És hozzáteszi még: „Te adsz életet mindnyájuknak, és az ég serege előtted borul le.”

Milyen egyszerű, világos összegzés ez a Teremtő Istenről! Benne foglaltatik, hogy mindent Isten teremtett, tehát akár a legkisebb részleteket is. A *minden* szó ismétlése ezt nyomatékosítja. Isten tehát nem valamilyen rendkívüli anyagot teremtett, amely – mint egyes teológusok mondják – „önfelülmúlásra képes”, és nem is úgy, ahogy számos tudós magyarázza, hogy egy primitív őssejtet teremtett, amelyből aztán kifejlődtek az élet felsőbbrendű formái, hanem azt mondja, hogy Isten rendezte be világunkat úgy, ahogy ismerjük.

Jelentőségteljes, hogy a *minden* szó a Tízparancsolat IV. parancsolatában is szerepel, a heti nyugalomnap megindoklásaként, illetve a Törvényadó megnevezéseként: „hat napon át teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van” (2Móz 20,11).

Érdeemes idézni a 104. zsoltár 24–25 versét is: „Mily számtalanok a te műveid, Uram! Mindazokat bölcsen alkottad meg, és betelt a föld a te gazdagságoddal. Ez a nagy és széles tenger! Itt vannak benne a megszámlálhatatlan csúszók, apró állatok

nagyokkal együtt..., és a cethal, amelyet azért formáltál, hogy játszadozzék benne.” Figyelemre méltó megfogalmazás ez: „mindazokat bölcsen alkottad meg, betelt a föld a te gazdagságoddal”. Gondolhatunk arra, hogy milyen szín- és formagazdagság van a tengerben. E zsoltár szerint Isten csupán azért is teremtett tengeri állatokat, hogy „játszadozzanak benne”. Jelenések könyve 4. fejezetének 11. versében lehet olvasni arról, hogy amikor János apostol látomásában bepillantást nyert a mennyei világba, akkor az angyalok szavát hallotta, akik ezt mondták: „Méltó vagy, Uram, hogy végy dicsőséget, tisztességet és erőt, mert Te teremtettél mindent, a Te akaratodért vannak és teremtettek.” Úgy tűnik, a mennyei világban másképp látják a dolgokat, mint ahogy az emberiség, sőt a keresztények túlnyomó többsége ma látja.

Természetesen nincs szó arról, hogy nem hinne Istenben a mai kereszténység, de Isten inkább csak valamiféle felsőbbrendű, Gondviselő és egy ősök. Szeretne az ember egy gondviselő Istenben hinni, aki vigyáz rá, aki gondot visel róla, de a mai keresztények istenképéből szinte teljesen eltűnt az, hogy Isten mindennek a Teremtője.

Logikusan következik ebből az, hogy amit a Biblia valódi „istenfélelemnek” nevez, az is eltűnt. Az ember nem érzékeli azt a hallatlan távolságot, amely a teremtő Isten és a teremtménye között fennáll, nem érzékeli Istennek azt a nagyságát, amely mély csodálatra és tiszteletre készítetné a Teremtője iránt.

Teremtés a semmiből?

A Biblia nemcsak azt hangsúlyozza, hogy „mindent” Isten tervezett és teremtett – világunkon belül és az univerzumban is –, hanem azt is mondja, hogy Isten abszolút teremtő hatalommal rendelkezik, ami azt jelenti, hogy a semmiből létre tud hozni valamit pusztán a szavával, akaratával. A Római levél 4. fejezetének 17. verse szerint már Ábrahám is egy olyan

Istenben hitt, aki „azokat, amelyek nincsenek, előszólítja mint meglévőket”. Előzőleg idéztük Péter 2. levele 3. fejezetéből azt, hogy „a világ Isten beszéde által teremtett”. Itt is ezt mondja: „Isten azokat, amelyek nincsenek, előszólítja mint meglévőket”.

De még ennél is egy kicsit messzebb vezet minket a Biblia: azt mondja, hogy amikor Isten a semmiből létrehoz valamit a szavával, emögött Isten „végéremehetetlen bölcsessége” áll (Ésa 40,28). Milyen különös kifejezés: *végéremehetetlen bölcsesség!* Jeremiás könyvében olvashatjuk: „Ő teremtette a földet az ő erejével, ő alkotta a világot az ő bölcsességével, és ő terjesztette ki az egeket az ő értelmével.” (10,12) Példabeszédek könyvéből is idézhetünk: „Az Úr bölcseséggel fundálta a földet, erősítette az eget értelemmel. Az ő tudománya által fakadtak ki a mélységből a vizek, és a felhők csepegnek harmatot.” (3,19–20)

A 21. században valójában nincs okunk olyan nagyon csodálkozni azon, hogy Isten a semmiből pusztá akarattal, szóval létre tud hozni valamit. Primitív hasonlat, de talán segít megérteni valamit: hétköznapi tapasztalat, hogy elmegyünk egy bankautomatához, beütünk egy kódot, és hihetetlen gyorsasággal lezajlik három folyamat: az automata leveszi a számlánkról a beütött összeget, kiadja a bankjegyet, valamint a nyugtát is. Ez mind nagyon gyorsan megy végbe. A világért sem a teremtést akarom megmagyarázni ezzel a hasonlattal, csak gondolatot ébreszteni, hogy mi van akkor, ha Isten szava körülbelül úgy működik, mint egy kód? Amikor Ő szól, a természeti törvények sokasága mozdul azonnal, és viszi véghez azt, amit Ő akar! Minthogy a természeti törvények összességét is Ő alkotta: „Törvényt szabott, és nem tér el attól.” (Zsolt 148,6) Továbbá úgy tudja alkalmazni őket, hogy arról nekünk sejtelmünk sincs: „Nagy a mi Urunk és igen hatalmas, bölcsességének nincsen határa.” (Zsolt 147,5) Nekünk már értenünk kell a 21. században, hogy a tudás hihetetlen dolgokra képes.

„Kezének juhai vagyunk”

Nem csupán arra lenne szükség, hogy az ember elismerje: mindent, ami körülöttünk van, egy végtelenül bölcs Isten hozott létre a semmiből, hanem ennél többről is szó van. A Biblia nem cáfolja azt, hogy mindannyian egy természetes nemzedékláncban születünk meg önálló személyiséggel, de emellett kijelenti, hogy Isten minden egyes emberre odafigyel. Isten mindannyiunk személyes teremtő Atyjának vallja magát. Jeremiás prófétának mondta Isten, amikor elhívta a prófétai szolgálatra: „Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek.” (Jer 1,5) Ez mindannyiunkra érvényes. A 139. zsoltárban ez olvasható: „Uram, láttad az én alaktalan testemet, mikor titokban formáltattam, mintegy a föld mélyében... Könyvedben ezek mind be voltak írva, a napok is, amelyeken formáltatni fognak.” (16. vers)

Isten úgy szól mindegyikünkről, mint akiket számon tart mint egy felelős Teremtő, mint egy javunkat akaró szülő. Ésaías könyve 46. fejezetében, a 3–4. versben Isten a következőképpen szól rólunk, emberekről:

„Akiiket [magamra] raktam anyátok méhétől fogva, és hordoztalak születésetek óta. Véniségetekig, megőszülésetekig én visellek, én teremtettem és én hordozom, én viselem és megszabadítom.”

Megindító megfogalmazás!

Az alábbi Biblia-vers a legtömörebben fejezi ki, hogy mi közzünk van nekünk a teremtő Istenhez:

„Mert ő a mi Istenünk, mi pedig az ő legelőjének népei és az ő kezének juhai vagyunk.” (Zsolt 95,7)

Rövid, pontos meghatározás ez. Mert mit is értsünk legelőn? A körülöttünk lévő egész valóságot: a természetből vesszük az

ételünket, italunkat, fennmaradásunk lehetőségét, de onnét vesszük a tudományunkat is, és a szépségeszményt, amely nélkül nincs művészet. Ezt a legelőt Isten alkotta nekünk. Az emberről pedig azt mondja az idézett zsoltárige, hogy „mi az ő kezének juhai vagyunk”. Benne van ebben, hogy Istennek valamiképpen személyes módon köze van mindegyikünkhöz, Ő alkotta az embert, és Ő formálja egyenként a személyiségünket is – a szabadságunkat tiszteletben tartva, azaz annyiban, amennyiben teret adunk Őneki. Úgy viszonyul hozzánk, mint a pásztor a juhaihoz. Ismeretes, hogy a pásztor egyenként ismeri a juhait, és gondoskodik róluk.

„Magukat bölcseknek vallva balgatagokká lettek”

A Római levél 1. fejezetében (22. vers) olvasható a fenti kijelentés. Lehetséges, hogy annyira nagyot tud tévedni az ember, illetve az emberiség, amint itt az apostol megállapítja? Megtörténhet, hogy a büszkeség miatt rejtve marad az ember előtt az a csodálatos tény, hogy a teremtett dolgok fölött, illetve ezeket megelőzően létezik egy végéremehetetlenül bölcs, teremtő Isten, akinek ezenfelül az erkölcsi jelleme is tökéletes? Ha ez a valóság, akkor az elképzelhető legnagyobb balgaság az ember részéről a teremtett dolgokat tisztelni és imádni a Teremtő helyett.

A bűnbeesés és az első ígéret a megváltásról (3. fejezet)

1 Mely igei kijelentések utalnak arra, hogy a bűn lázadása a Föld és az ember teremtése előtt megtörtént már a mennyben?

Jel 12,7–8 ■ „Az égben viaskodás lett: Mihály és az ő angyalai viaskodtak a sárkánnyal, és a sárkány is viaskodott az ő angyalaival. De nem vehettek diadalmat, és helyük sem találtatott többé a mennyben.”*

1Móz 2,15–17 ■ „Isten helyezte az embert az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt. Parancsolta az Úr Isten az embernek: A kert minden fájáról bátran egyél, de a jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon eszel arról, bizony meghalsz!”

.....

.....

.....

* A *sárkány* – az eredeti szöveg szerint *óriáskígyó* – szó kapcsán lásd ugyanitt a 9. verset. *Mihály*, héberül *Mikáél* azonosításához lásd a többi ígehelyet, ahol ez a név előfordul: Dn 10,13–21; 12,1; Júd 9. vers. A név jelentése: „Ki olyan, mint Isten?” Kitűnik mindebből, hogy Krisztust fedi a Mihály/Mikáél név olyan esetekben, amikor a Sátánnal vívott küzdelméről van szó.

„Amíg minden teremtett lény elismerte szeretetkötelezettségét, addig tökéletes volt az összhang Isten egész világegyetemében. (...) Volt azonban valaki, aki visszaélt a szabadsággal, melyet Isten adományozott teremtményeinek. (...) Fokról fokra jutott el Lucifer odáig, hogy engedjen az önfelmagasztalás vádjának. (...) Olyan hatalomra tört, amely kizárólag Krisztust illette meg. Ezzel megtört a menny tökéletes összhangja. (...) A viszályért, melyet saját maga okozott a mennyben, az isteni kormányzatot vádolta. (...) Ha Isten azonnal eltörölte volna Sátánt az élők közül, némelyek inkább félelemből, semmint szeretetből szolgálták volna [a mennyei kormányzatot] (...), és a lázadás szellemét nem sikerült volna gyökeresen kiirtani. (...) Miután Sátánnak már nem állt módjában, hogy a mennyben lázítson, Isten iránti ellenségeskedése új területet talált, az emberi család megrontását tervezte.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Miért engedte meg Isten a bűnt?; A megkísértés és az elbukás c. feje.)

Isten az Édenkert „művelésére és őrzésére” szólította fel Ádámot és Évát, valamint figyelmeztette őket az eléjük adott egyetlen tilalom áthágásának halálos következményére. A Biblia csak szűkszavúan tudósít erről, de ebből is kitűnik, hogy Isten alaposan felkészítette őket a Kísértő várható támadására. Azt is megmondta, hogy hol számíthatnak erre. Tudtak tehát a bűn szerzője és a bűn létezéséről, valamint arról is, hogy annak következménye halál. 1Móz 3,3 arról is tanúskodik, hogy Isten még ezt is mondta nekik: „meg se illessétek”, azaz intette őket, hogy a fa közelébe se menjenek. Ennyire óvta őket.

„Az angyalokhoz hasonlóan Éden lakóinak is próbát kellett kiállniuk. Boldogságukat csak a Teremtő törvénye iránti hűség révén őrizhették meg. (...) Isten a tudás fáját tette (...) engedelmességük próbájává. Az Úr úgy látta jónak,

hogya a kert használatát csupán egyetlen dologban korlátozza. (...) Sátán nem lehetett állandóan a nyomukban, csak a tiltott fánál férközhetett a közelükbe kísértésével.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megkísértés és az elbukás c. feje.)

2 Hogyan közelítette meg Sátán az embert a kísértésével? Milyen jellegzetességeket ismerhetünk fel az erről szóló rövid híradásban?

1Móz 3,1-5 ■ „A kígyó pedig ravaszabb [az eredeti szövegben: okosabb] volt minden mezei vadnál, melyet az Úr Isten teremtett, és mondta az asszonynak: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek? Mondta az asszony a kígyónak: A kert fájának gyümölcséből ehetünk, de annak a fának gyümölcséből, amely a kert közepén van, azt mondta Isten: Abból ne egyetek, azt meg se illessétek, hogy meg ne haljatok! Mondta a kígyó az asszonynak: Bizony nem haltok meg, hanem tudja Isten, hogy amely napon esztek abból, megnyílnak szemeitek, és olyanok lesztek, mint Isten, jónak és gonosznak tudói.”

.....

.....

.....

Abból az átokból, amit Isten a kígyóra mondott a bűneset után (1Móz 3,14), következtetni lehet arra, hogy a kígyónak eredetileg egészen más – bizonyára vonzó – megjelenése volt mai külsejéhez képest. A bűneset óta már a bűn visszataszító és halálos mérget közvetítő természetét példázza. Az, hogy „a

legokosabb” volt az állatok között, arra utal, hogy a legfejlettebb idegrendszerrel rendelkezett. Ebből azonban nem következett az, hogy emberi módon beszélni tudott volna, ezt a látszatot, hogy a kígyó beszél, Sátán idézte elő. A kígyót találta Sátán a legalkalmasabbnak arra, hogy a médiuma legyen az ember megkísértésénél.

Sátán kísértő munkájának az alábbi jellegzetességeit fedezhetjük fel az idézett igeszakaszban:

- leplezi kilétét,
- meglepetésszerűen közelíti meg az embert,
- először is kételyt ébreszt („csakugyan azt mondta Isten?”),
- nem baj, ha az ember a kételyt nem fogadja be mindjárt, az is előny Sátán számára, ha az embert szóba elegyedésre bírja provokáló kérdésével,
- ezután egyszer csak kerek pereg hazugság következik, nyíltan, határozottan cáfolja Isten szavát („bizony nem haltok meg!”),
- végül káprázatos ígérettel veszi le az embert a lábáról („olyanok lesznek, mint Isten”).

„Éva valóban hitt Sátánnak. (...) Nem hitt viszont Isten szavának, és ez volt, ami a vesztét okozta. Az ítéletben nem azért kárhoztatják majd az embereket, mert lelkiismeretesen hittek egy hazugságot, hanem azért, mert elmulasztották az alkalmat, hogy megismerjék az igazságot. Sátán Isten szavával ellenkező okoskodásával szemben, mindig végzetes az Isten iránti engedetlenség. Teljes szívvel az igazság megismerésére kell törekednünk! Minden tanítás, amely Isten Igéjében fel van jegyezve, intelmünkre és okulásunkra adatott, hogy megóvjon bennünket a megtévesztéstől. Elhanyagolásuk saját romlásunkat okozza. Biztosak lehetünk abban, hogy mindaz, ami Isten szavának ellentmond, Sátántól ered.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megkísértés és az elbukás c. feje.)

3 Hogyan tudósít a Szentírás az első emberpár végzetes lépéséről?

1Móz 3,6 ■ „Látta az asszony, hogy jó az a fa eledelre, és hogy kedves a szemnek, és kívánatos az a fa a bölcsességért, szakított azért annak gyümölcséből, evett, és adott vele levő férjének is, és az is evett.”

Vö. **1Tim 2,14** ■ „Ádám nem csalatott meg, hanem az asszony, miután megcsalatott, bűnbe esett.”

Vö. **Rm 5,12–19** ■ „Egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál... Egy ember engedetlensége által sokan bűnösökké lettek.”

.....

.....

A Szentírás Ádámot jelöli meg első törvénszegőként, aki a bűn minden nyomorúságát rá zúdította a világra, beleértve a leg súlyosabb következményt, a halált. Vajon miért, hiszen Éva szakított először a gyümölcsből? Ádám csak másodikként követte őt. Pál apostol azonban megmagyarázza a Timótheushoz írt első levélből idézett igében, hogy Éva nem volt teljességgel tudatában annak, hogy tettével áthágja Isten szavát. „Megcsalatott, elámitotta őt” a kígyó (1Móz 3,13). Ádám viszont tudatában volt annak, hogy csakis Isten parancsa áthágásával teheti azt, hogy „hallgat felesége szavára” (1Móz 3,17).

„A gyümölcs íze kellemes volt, és mialatt [Éva] ette, mint-ha megelevenítő erőt érzett volna, és azt képzelte, a lét magasabb fokára jutott. Félelem nélkül szakított és evett. És most, miután vétkezett, Sátán eszközévé vált, férje romlásának munkálásában. Ádámot is a gyümölcs megízlelésére unszolta, miközben a kígyó szavait ismételte, hogy bizony nem halnak meg. Ádám ráeszmélt, hogy társa áthágta Isten

parancsát, megszegte az egyetlen tilalmat, amely hűségüket próbára tette. Borzalmas harc dúlt a lelkében. Megértette, milyen magasztos rendeltetés áll az emberiség előtt, ha hű marad Istenhez. Azonban mindezeket az áldásokat szem elől tévesztette félelmében, hogy elveszíti azt az egyetlen adományt, mely az ő szemében minden mást felülmúlt. (...) Éva része volt lényének, és a tőle való elszakadás gondolatát nem bírta elviselni. (...) Elhatározta, hogy osztozik Éva sorsában, ha meg kell halnia, vele együtt hal meg. Ráadásul – gondolta – hátha mégis igazat mondott az okos kígyó?” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, A megkísértés és az elbukás c. fej.*)

4 Hogyan mutatkoztak meg a törvényszegés következményei azonnal? Hogyan mutatott rá azután Isten is a következményekre, hosszabb távon is?

1Móz 3,7–13 ■ „Megnyíltak mindkettőjük szemei, és észrevették, hogy mezítelenek, fügefalevelet aggattak azért össze, és körülkötőket csináltak maguknak. Meghallották az Úr Isten szavát, aki hűvös alkonyatkor a kertben járt. Elrejtőzött az ember és a felesége az Úr Isten elől a kert fái között. Szólította ugyanis az Úr Isten az embert, és mondta neki: Hol vagy? Ő mondta: Szavadat hallottam a kertben, és megijedtem, mivelhogy mezítelen vagyok, és elrejtőztem. Akkor mondta Isten: Ki mondta neked, hogy mezítelen vagy? Avagy talán ettél a fáról, melytől tiltottalak, hogy arról ne egyél? Mondta az ember: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem arról a fáról, úgy ettem. Ekkor mondta az Úr Isten az asszonynak: Mit cselekedtél? Az asszony pedig mondta: A kígyó ámított el engem, úgy ettem.”

1Móz 3,16–19 ■ „Az asszonynak mondta Isten: Felette igen megsokasítom viselősséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatokat, és epekedsz a te férjed után, ő pedig

uralkodik rajtad. Az embernek pedig mondta: Mivelhogy hallgattál feleséged szavára, és ettél arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél, átkozott legyen a föld miattad, fáradságos munkával élj belőle életed minden napján. Töviset és bogácskórót teremjen neked, és egyed a mező fűvét. Arcod verítékével egyed kenyeredet, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél, mert por vagy te, és ismét porrá leszel.”

.....

.....

„A szeretet és a békesség, mely eddig az övék volt, eltűnt, és helyébe a bűntudat, a jövőtől való félelem, a lélek mezítelenségének érzése lopakodott. A fényruha, amely eddig övezte őket, most eloszlott, és hogy helyettesítsék, öltözetet igyekeztek készíteni maguknak, mert ruha nélkül nem kerülhettek Isten és a szent angyalok elé. (...) A törvényadó azonban már tudatni készült Ádámmal és Évával törvényszegésük következményeit. (...) Ádám nem tagadhatta (...) bűnét, bűnbánat helyett azonban a bűnt feleségére és közvetve magára Istenre akarta hárítani: »az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem arról a fáról, úgy ettem« (1Móz 3,12). Ádám, aki Éva iránti szeretetétől késztetve önként választotta sorsát, (...) bukása után most képes volt arra is, hogy vétkéért feleségét, sőt magát a Teremtőt próbálja felelőssé tenni. Ilyen rettenetes a bűn hatalma. Amikor Isten az asszonyt kérdezte, így felelt: »a kígyó ámitott el engem, úgy ettem«. (...) Az önigazolás lelkülete a hazugság atyjától ered, szüleink is beleestek, mihelyt engedtek Sátán befolyásának. Ugyanez Ádám minden fiában és lányában megnyilvánul. (...) Ha Ádám és Éva engedelmesek maradtak volna (...), akkor örökké egyetértésben élhettek volna egymással. A bűn azonban viszályt hozott, és most egységük, az összhang csak az egyik vagy a másik fél alárendelé-

sével volt megőrizhető. Éva vétkezett először, (...) az ő unszolására vétkezett Ádám, így most Éva alávetett férjének. Ha az elbukott emberiség az Isten törvényébe foglalt alapelveket megtartotta volna, akkor még ez az ítélet is áldásra vált volna, noha a bűn következménye volt. Azonban a férfi visszaélése az így kapott uralommal sokszor annyira megkeserítette az asszony sorsát, hogy teherré vált számára az élet. (...) A bűn átkától sújtott természet az Isten elleni lázadás lényegét és következményeit mutatja be az embernek. (...) A fáradtságot és gondot – melyek az ember osztályrészei azóta – Isten szeretetből rendelte el. Olyan iskola ez, amelyet a bűn tett szükségessé, hogy az étvágy és a szenvedély betöltését fékezze, és az önuralom szokását fejlessze. Részét képezi Isten nagy tervének, hogy az embert a lealacsonyodásból és a bűn romlásából helyreállítsa. (...) Éva előtt csak csekélységnek látszott az Istennel szembeni engedetlenség, hogy evett a tiltott fa gyümölcséből, és férjét is törvényszegésre csábította. Bűnük azonban olyan gátakat szakított fel, melyek által a szenvedés özöne zúdult a világra. Ki tudja felmérni a kísértés pillanatában, milyen szörnyű következményei lesznek egyetlen rossz lépésének!” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megkísértés és az elbukás c. feje.)

A legsúlyosabb következmény pedig a halál ítélete volt. Sátán azt hazudta, hogy nem fognak meghalni, ha áthágnak a tilalmat. Isten azonban rámutatott arra, hogy Tőle, a teremtető és fenntartó Istentől elszakadva, tapasztalni fogják, hogy önmagukban csak egy marék holt anyag ők. „Por vagy te, és ismét porrá leszel” – mondta Isten. Ez a kijelentés egymagában kizárja azt, hogy az ember valamiképpen, avagy az ember valamely része, tovább élhetne a halál után. Az élet kialakásával a személyiség is eltűnik, a test pedig porrá lesz. Miután ősszüleink megfertőződtek a bűnnel, Isten nem ajándékozhatott nekik örök életet, el kellett zárnia tőlük az élet fáját.

„Az ősszülőknek adott figyelmeztetés – »amely napon eszel arról, bizony meghalsz« – nem jelentette azt, hogy azon a napon kell meghalniuk, amelyen a tiltott gyümölcsből esznek. Azt jelentette, hogy azon a napon mondják ki felettük a visszavonhatatlan ítéletet. Isten az engedelmesség feltételével ígérte meg az embernek a halhatatlanságot, törvényszerűségével azonban eljátszotta az örök élet ajándékát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megkísértés és az elbukás c. feje.)

5 Miképpen nyilatkozott meg azonban az ítélethirdetéssel egyidejűleg Isten kegyelme is a vétkes emberpár iránt? Milyen ígéletben találhattak reménységet ősszüleink?

1Móz 3,14–15 ■ „Mondta az Úr Isten a kígyónak...: Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között, ő neked fejedre tapos, te pedig a sarkába marsz.”

.....

.....

A kígyónak, illetve Sátánnak szólt ez a kijelentés, de az ember füle hallatára hangzott el. Ádám és Éva megértette belőle azt, hogy jönni fog egy bizonyos Szabadító, aki majd a kígyó fejére tapos, azaz teljességgel megsemmisíti a bűnt és szerzőjét.

„Sátán azt remélte, örökre eltépi a menny és a Föld közötti kapcsolatot. Ebben azonban tévedett. Az Atya a Fiú kezébe helyezte a Földet, hogy megváltsa az átokból, a szegénységből és a kegyvesztettségéből, amelybe Ádám bukása taszította. Amint Ádám elkövette a bűnt, Isten fia kezesnek ajánlkozott az ember számára. Krisztus állt az élők és a holtak közé, ezt

mondva: »Sújtson engem a büntetés! Én állok az ember helyébe. Még egy lehetőséget adok neki.« [Ennek nyomán] Isten felfüggesztette egy időre az emberre kimondott halálos ítélet végrehajtását.” (Ellen G. White: „A Te Igéd igazság”, 5. o.)

6 Fejtsük ki az úgynevezett ősevangélium gazdag tartalmát!

a) Mire utalt az, hogy az eljövendő Szabadító „asszony magva” lesz?

Vö. Gal 4,4 ■ **„Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, aki asszonytól lett, aki törvény alatt lett.”**

.....

.....

b) Mire utalt az, hogy a kígyó az „asszony magvának” sarkába mar, miközben az a fejére taposva megsemmisíti őt?

Vö. Ésa 53,5 ■ **„Ő megsebesítettett bűneinkért, megrontott a mi vétkeinkért, békességünk büntetése rajta van, az ő sebeivel gyógyultunk meg.”**

.....

.....

c) Mit jelent – másodlagos értelemben – az „asszony magva” kifejezés? Kikre vonatkozik a „kígyó magva” megjelölés? Hol szól a Szentírás ismét arról az ádáz harcról, amely az „asszony magva” és a kígyó, illetve a „kígyó magva” között folyik?

Jel 12,1–17 ■ **„Láttatott nagy jel az égben, egy asszony, aki a napba volt felöltözve, lábai alatt volt a hold, és a fején tizenkét csillagból korona... Megharagudott azért a sárkány**

az asszonyra, és elment, hogy háborút indítson az ő magának maradéka ellen, akik megőrzik Isten parancsolatait, és akiknél Jézus Krisztus bizonyágtétele van.”

Jn 8,44 ■ „Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni.”

1Jn 3,10 ■ „Erről ismerhetők meg Isten gyermekei és az ördög gyermekei.”

.....

Jelenések könyve 12. fejezetében ugyanaz a három szereplő jelenik meg, mint az ősevangéliumban: az asszony, az asszony fia és a kígyó, továbbá itt is adáz harc dúl közöttük. Ezért mondhatjuk azt, hogy a „nagy küzdelem szemlélet” mintegy bekeretezi a Bibliát. Annyi különbség van a két ábrázolás között, hogy az ősevangélium esetében a hangsúly az asszony magva/fia és a kígyó közötti küzdelmen van. Jelenések könyvében viszont a másodlagos értelemben vett asszony, a jelképes asszony, azaz a hívő egyház és Sátán közötti küzdelmet szemlélteti a prófécia.

Mindezeket végiggondolva ahhoz a megállapításhoz juthatunk, hogy az ősevangéliumban tömören benne foglaltatott a testtétele titka, a kereszttáldozat és az örökös harc a hívő egyházhoz tartozók és Sátán tábora között. Találó az a hasonlat, hogy mint a kis magban a később belőle kinövő hatalmas tölgyfa, úgy volt benne az ősevangéliumban az egész megváltás műve, amely a továbbiakban, a történelem során kibontakozott.

Az ősevangélium gazdag tartalmának teljesebb megértése érdekében elolvasásra ajánlott Vankó Zsuzsa *A Szabadító jövetele* I. kötetéből Az ősevangélium c. fejezet.

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

Káin és Ábel

– A nemzedékek sora az özönvízig (4-5. fejezet)

1 Milyen indítékból vitt más-más áldozatot Káin és Ábel Istennek?

1Móz 4,3-4 ■ „Idő múltával Káin ajándékot vitt az Úrnak a föld gyümölcséből. Ábel is vitt az ő juhainak első fájásából és azoknak kövérségéből.”

Vö. **1Móz 3,21** ■ „Csinált az Úr Isten Ádámnak és az ő feleségének bőrruhákat, és felöltöztette őket.”

.....

.....

.....

A történet leírása alapján természetesnek tarthatnánk, hogy mivel Ábel a juhok pásztora volt, bárányt vitt áldozatul, míg Káin, aki földműveléssel foglalkozott, a föld terméséből áldozott Istennek. Azonban az előző fejezetből megtudhatjuk, hogy közvetlenül a bűneset után Isten bőrruhába öltöztette az első emberpárt. Ez állat megölésével járt, és arra utal, hogy ennek kapcsán maga Isten tanította meg őket az áldozatbemutatásra. Ennek értelmét is feltárta előttük, nevezetesen azt, hogy Isten fog áldozatot adni az emberért. Ezáltal fog lehetőséget teremteni a bűne miatt kiszolgáltatott helyzetbe került ember megvál-

tására. Ádám és Éva megértette az áldozatbemutatás lelki mondanivalóját, és hálával fogadta Istentől a kegyelem ígérését. Ezekre az igazságokra tanították, nevelték gyermekeiket is.

„[Azonban] Ádám két fiának, Káinnak és Ábelnek a jelleme merőben különbözött egymástól. Ábel hű volt Istenhez. Igazságosnak és irgalmasnak látta azt, ahogy a Teremtő az elbukott emberrel bánik, és hálás volt az üdvösség lehetőségéért. Káin pedig lázongott, zúgolódott Isten ellen, amiért Ádám bűnéért megátkozta a földet. (...) Káin engedte, hogy gondolatai abba a mederbe terelődjenek, amely Sátán bukásához is vezetett. Magát akarta felmagasztalni, és ő is megkérdőjelezte Isten igazságosságát és tekintélyét. (...) »Hit által vitt Ábel becsesebb áldozatot Istennek, mint Káin.« (Zsid 11,4) Ábel felfogta a megváltás nagyszerű alapelveit. Tudta, hogy bűnös. Látta, Isten között és közte ott van a bűn akadálya és a bűn büntetése, a halál. Bemutatta a megölt áldozatot, a feláldozott életet. Így ismerte el a törvény követelményeit, amelyet áthágott. A kiontott véren keresztül hitben az eljövendő Áldozatra tekintett. Bízva engesztelésében, tudta, hogy Isten igaznak nyilvánítja, mert elfogadta áldozatát. (...)

Káin és Ábel az emberiségnek két olyan osztályát képviseli, amely az idők végéig létezni fog a világon. Az egyik csoport elfogadja a bűnért kijelölt áldozatot, a másik merészkedik saját érdemeiben bízni. Ez utóbbi áldozata nélküli Krisztus közbenjárását és érdemeit, ezért nem teheti az embert kedvessé Isten előtt. Bűneink csak Jézus érdemei által bocsáthatók meg. Akik nem érzik, hogy szükségük van Krisztus vérére, akik úgy érzik, Isten kegyelme nélkül, saját cselekedeteik által elnyerhetik Isten jóváhagyását, ugyanazt a hibát követik el, mint Káin. (...) Semmilyen más útonmódon nem lehet a bűn rabságából kiszabadulni, csakis a helyettes áldozat által!” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Káin és Ábel c. fejelet)

2 Miért csak „Ábelre és az ő ajándékára tekintett az Úr”? Miért ölte meg Káin a testvérét? Milyen – az egész további történelmet meghatározó – törvényszerűségre mutat rá ez a testvérgyilkosság?

1Móz 4,4-8 ■ „Tekintett az Úr Ábelre és az ő ajándékára. Káinra pedig és az ő ajándékára nem tekintett, miért is Káin haragra gerjedt és fejét lecsüggesztette... Szólt s beszélt Káin Ábelrel, az ő atyjafiával. És amikor a mezőn voltak, támadt Káin Ábelre, az ő atyjafiára, és megölte őt.”

Vö. Mt 23,35 ■ „Hogy reátok szálljon [mondta Jézus a farizeusoknak és az írástudóknak] minden igaz vér, amely kiömlött a földön, az igaz Ábel véréből fogva.”

„Káinnak is, akárcsak Ábelnek, alkalma volt arra, hogy megismerje és elfogadja ezeket az igazságokat. Nem önkényes akarat volt Ábel áldozatának elfogadása. Nem Istenen múlt, hogy az egyik testvért elfogadhatta, a másikat pedig el kellett utasítania. Ábel úgy döntött, hogy hisz és engedelmeskedik, Káin pedig úgy, hogy nem hisz, hanem lázad. (...) Bűne beismerése helyett Káin továbbra is igazságtalansággal vádolta Istent. Féltékenykedett Ábelre, és gyűlölte testvérét. Dühösen gyalázta, és megpróbálta megvitatni vele, hogy Isten miként bánt velük. Ábel szelíden, de bátran és határozottan védte Isten igazságosságát és jóságát. (...)

Káin gyűlölte és meggyilkolta testvérét, nem valami hibáért, amit Ábel elkövetett volna, hanem »mivel az ő cselekedetei gonoszok voltak, a testvérei pedig igazak« (1Jn 3,12). A gonoszok minden korszakban gyűlölték azokat, akik job-

bak voltak, mint ők. Ábel engedelmes élete és rendíthetetlen hite állandó dorgálásként hatott Káinra. »Mindenki, aki hamisan cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek.« (Jn 3,20) Minél tisztább az a fény, amely Isten hű szolgálójának jelleméből tükröződik, annál feltűnőbbek a gonoszok bűnei, és ők annál eltökéltebben próbálják elpusztítani azokat, akik megzavarják nyugalmaikat.» (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Káin és Ábel c. fej.)

3 Hogyan jutott el Káin a „megkeményedésig”? Melyik kijelentése árulja el, hogy nem érzett őszinte bűnbánatot testvére meggyilkolása miatt?

1Móz 4,6–13 ■ „Mondta az Úr Káinnak: Miért gerjedtél haragra? És miért csüggesztetted le fejedet? Hiszen, ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz, ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik,* és reád van vágyódása, de te uralkodj rajta!...

[A testvérgyilkosság után:] **Mondta az Úr Káinnak: Hol van Ábel, a te atyádfia? Ő pedig mondta: Nem tudom, avagy őrizője vagyok-é én az én atyámfiának? Mondta pedig az Úr: Mit cselekedtél? A te atyádfiának vére kiált énhozzám a földről.**

[Isten ítélethirdetése után:] **Mondta Káin az Úrnak: Nagyobb az én büntetésem, hogysen elhordozhatnám.”**

* A *leselkedik*nek fordított héber szó jelentése: *heverészik*. Isten figyelmeztetése – mintegy megszemélyesítve a bűnt – zsákmányára éhes, ugrani kész vadállathoz hasonlítja azt.

Még tettének elkövetése előtt felszólította Isten Káint, hogy vizsgálja meg a szívét. Miért tűri meg magában a haragot, a testvére iránti neheztelést és a féltékenykedéséből fakadó önsajnálatot? Szembesítette azzal, hogy csüggedése miatt lehajtott fejét felemelhetné, megláthatná a jó cselekedetek számtalan lehetőségét, s így boldogan, emelt fővel, megelégedetten élhetné az életét.

Isten felszólította Káint az Isten és a testvére elleni harag, neheztelés felszámolására. Figyelmeztette, hogy ha ezt elmulasztja, akkor „a bűn az ajtó előtt leselkedik” készen arra, hogy zsákmányává tegye őt. „A bűn [pedig] teljességre jutva halált nemz.” (Jak 1, 15)

Káin azonban nem állt szóba a kérleléssel és figyelmeztetéssel, hanem hagyta elhatalmasodni magában a gyűlöletet, aminek a végzetes tett lett az eredménye.

Káin rettenetes bűne azzal vált megbocsáthatatlanná, hogy elutasította a megbánást. Istennek a tetteivel való szembenézésre készítő kérdésére – „Hol van Ábel, a te testvéred?” – nem beismeréssel és megbánással válaszolt, hanem a tagadás, mellébeszélés és öngigazolás útját választotta. „Semmi közöm hozzá!” – ez volt válaszának a lényege.

„Káin olyan mélyre süllyedt a bűnben, hogy már nem volt tudatában Isten állandó jelenlétének, nagyságának és mindentudásának, így hazugsághoz folyamodott, hogy bűnét leplezze.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Káin és Ábel c. fej.*)

Miután Isten szembesítette tetteivel, Káint még akkor sem a bűn „égbe kiáltó” volta rendítette meg, hanem a tette következményei miatt panaszkodott.

Döbbenetes látni, hogy milyen gyorsan és milyen mértékben nyilatkozott meg a bűn hatalma, mindjárt a bűneset utáni első generációban.

4 Milyen ítéletet hirdetett ki Isten Káin felett?

1Móz 4,11-16 ■ „Most azért átkozott légy e földön, mely megnyitotta a száját, hogy befogadja a te atyádfia véréát a te kezedből. Amikor a földet műveled, ne adja az többé neked a termőerejét, bujdosó és vándorló légy a földön...

[Káin erre így szólt:] **Íme elűzől engem ma e föld színéről, és a te színed elől el kell rejtőznöm; bujdosó és vándorló leszek a földön, és akkor akárki talál reám, megöl engem. És mondta neki az Úr: Sőt inkább, aki megöli Káint, hét-szerte megbüntettetik. Megbélyegezte* az Úr Káint, hogy senki meg ne ölje, aki rátalál. Elment Káin az Úr színe elől, és letelepedett Nód földjén, Édentől keletre.”**

.....

.....

Isten jelenlétének és áldásainak hiánya miatt Káin állandó létbizonytalanságban és otthontalanságban élt. Érthető, hogy lehetetlen volt korábbi családi környezetében maradnia. Bujdosása azzal kezdődött, hogy tőlük távolabbra költözött.** A Biblia nem ír arról, hogy valamilyen látható jel került volna

* A *megbélyegzésnek* fordított kifejezés *jelnek* is fordítható, a héber szó jelentése *jel, bélyeg*.

** Többen kérdezik, hogy ki lehetett Káin felesége, aki vele ment, és gyermekeik születtek. Csakis valamelyik lánytestvérét vehette feleségül. 1Móz 5,4-ben olvasuk, hogy Ádámnak és Évának sok gyermeke született Káinon, Ábelon és Séthen kívül, akiket név szerint is említ a Biblia: „Teltek Ádám napjai, miután Séthet nemzette, nyolcszáz esztendőre, és nemzett fiaikat és leányokat.” Az emberiség még ősejében volt, így a testvérházasság akkor még nem járt genetikai és pszichikai károsodással. Az emberiség azonban folyamatosan korcsosult a továbbiakban, életkorban, életerőben és minden szempontból. Ezért a mózesi törvények már az unokatestvérek házasságát is megtiltották.

Káin homlokára. Isten végzése azonban, hogy senki ne ölje meg Káint, mindenkinek a tudomására jutott, lényegében ez volt a Káinnak biztosított védelem.

„Bár Káin gonosz tétével rászolgált a halálos ítéletre, az irgalmas Teremtő megkímélte életét. (...) Káin azonban még inkább megkeményítette szívét, csak azért élt, hogy az isteni tekintély ellen lázadozzék, és ösatyja legyen egy Istentől elrugaszkodott, bűnös nemzetségnek. A hitehagyó Sátántól vezetve mások kísértőjévé lett. (...) Az első gyilkos életének megkímélésével Isten az egész világegyetemnek olyan leckét adott, amely kihat a nagy küzdelemre. Káinnak és ivadékainak sötét történelme azt szemléltette, milyen következménnyel járna, ha a bűnös örökké élhetne. Isten türelme csak még vakmerőbbé és arcátlanabbá tenné a gonoszt. Tizenöt évszázaddal a Káin feletti ítélet kimondása után a világegyetem tanúja volt példája gyümölcsének a földet elárasztó bűnben. Nyilvánvaló lett, hogy igazságos és irgalmas a halálos ítélet, amelyet Isten a törvény áthágásáért kimondott. Az ember minél tovább élt a bűnben, annál romlottabb lett. Isten ítélete, amely a zabolátlan életet rövidre metszette, és megszabadította a világot a lázadásban megkeményedett emberek befolyásától, inkább áldás volt, mint átok.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*, Káin és Ábel próbatétele c. fej.)

5 Hogyan nyilatkozott meg Káin nemzetségében az Isten elleni lázadás, és ennek következményeként a bűn elhatalmasodása?

1Móz 4,17-23 ■ „[Káin] épített várost, és nevezte azt az ő fiának nevéről... Lámek pedig vett magának két feleséget: az egyiknek neve Háda, a másiknak neve Cilla... Akkor mondta Lámek a feleségeinek: Oh, Háda és Cilla,

hallgassatok szómra, Lámekh feleségei, halljátok beszédem: embert öltem, mert megbzett, ifjat öltem, mert megütött.”

.....

.....

Ezek szerint Káin az első városalapító. Istentől független egzisztenciát és biztonságot akart elérni e városépítéssel. Ez volt az ő alternatívája az Édennel szemben, amit Isten adott otthonul az első emberpárnak. A városépítésben Káin a maga hatalmi ambícióit, érvényesülési szándékát valósította meg.

A Káin utáni ötödik nemzedékben Lámekh újabb – Isten eredeti rendelkezésével ellentétes – gyakorlatot vezetett be: a többnejűséget. Ezenfelül gyilkossággal torolt meg egy sérelmet, és kihívó magabiztossággal hivatkozott feleségei előtt arra, hogy ennek ellenére ő is védelem alatt áll, Káinhoz hasonlóan.

6 Hogyan jellemzi a Biblia az Ábel halála után született Séthet, annak fiát, Énóst? Mit mond az Írás az utánuk jövő nemzedékekről? Miért emeli ki külön a Biblia Énókh személyét a nemzedékek sorában?

1Móz 4,25–26 ■ „[Ádám ezt mondta Séth nevű fiáról:] **Adott nekem Isten más fiat Ábel helyett, akit megölt Káin. Séthnek is született fia, és nevezte annak nevét Énósnak. Akkor kezdték segítséggül hívni az Úr nevét.”**

Olvassuk el otthon Mózes I. könyve 5. fejezetét, amelyből itt csak néhány verset emelünk ki:

1Móz 5,21–23 ■ „Élt pedig Énókh hatvanöt esztendő, és nemzette Methuséláht. Járt Énókh Istennel, miután Methuséláht nemzette, háromszáz esztendeig, és nemzett fiaikat és leányokat. Énókh egész életideje háromszáz hatva-

nöt esztendő volt. Mivel Énókh Istennel járt, eltűnt, mert Isten magához vette.”

Vö. Júd 14–15 ■ „Ezekről is profétált pedig Énókh, aki Ádám-tól fogva a hetedik volt, mondván: Íme eljött az Úr az ő sok ezer szentjével, hogy ítéletet tartson mindenek felett, és feddözzék mindazok ellen, akik közöttük istentelenek, istentelenségüknek minden cselekedetéért, amelyekkel istentelenkedtek, és minden kemény beszédért, amelyet az istentelen bűnösök szóltak őellené.”

.....

.....

„Séth Isten kegyelme által szolgálta és tisztelte Istent, igyekezett – amint Ábel is tette volna, ha életben marad –, hogy a bűnös embereket tanítsa tiszteletet adni és engedelmeskedni Teremtőjüknek. [Séth fia, Énós idején] »kezdtek segítségül hívni az Úr nevét«. A hűségesek már ezt megelőzően is imádták Istent, azonban az emberek sokasodásával a két csoport közötti különbség egyre feltűnőbbé vált. Az egyik oldal nyíltan megvallotta Isten iránti hűségét, míg a másik megve-tette Istent. (...) Az özönvíz előtti világ – gonoszága ellenére – nem a tudatlanság és civilizálatlanság kora volt, ahogy azt gyakran gondolják. Alkalmat adott nagyszerű erkölcsi és értelmi képességek megszerzésére. Kiváló fizikai és szellemi értékek birtokosai voltak az akkori világ lakói, és páratlan lehetőségük volt arra, hogy vallási és tudományos ismeretekhez jussanak. Tévedés azt feltételezni, hogy mivel az emberek magas kort éltek meg, értelmileg későn értek. Szellemi képességeik hamar kifejlődtek, és azoknak, akik félték Istent és akaratával összhangban éltek, tudásuk és bölcsességük élethossziglan fejlődött. (...) Ádám a Teremtőtől tudta meg a teremtés történetét. Ő maga tanúja volt kilenc évszázad eseményének, és átadta tudását leszármazottainak. Az özönvíz

előtt élő embereknek nem voltak könyveik, írott feljegyzéseik, de fizikai és szellemi képességeik folytán jó volt a memóriájuk. Fel tudták fogni és észben tudták tartani azt, amit hallottak, és torzítás nélkül továbbadni utódaiknak. Évszázadokon át egyidejűleg hét generáció élt a földön. Alkalmuk volt tanácskozni, és mindenki hasznosíthatta a többiek tudását és tapasztalatait.

Énókhot Isten különleges kinyilatkoztatásokkal tisztelte meg. Bár állandó kapcsolatban volt Istennel, és mindig maga előtt látta Isten nagyságát és tökéletességét, ő a legalázatosabb emberek egyike volt. Minél közelebb volt Istenhez, annál mélységesebben érezte saját gyengeségét és tökéletlenségét. (...) Miután egy ideig a nép között élt, tanítással és példaadással szolgálva javukat, egy időre elvonult, mert éhezett és szomjúhozott arra a tudományra, amelyet csak Isten adhat. Az Istennel bensőségesen társalgó Énókh egyre jobban tükrözte Isten képmását. (...) »Hit által vitetett fel Énókh, hogy ne lásson halált (...), mert felvitetése előtt bizonyos nyert afelől, hogy kedves volt Istennek.« (Zsid 11,5) A gonoszság miatt pusztulásra ítélt világ közepette Énókh olyan szoros közösségben élt Istennel, hogy Isten kivonta őt a halál hatalma alól. Az istenfélő próféta jelleme ábrázolja azt a szentséget, amelyet mindazoknak el kell érniük, akik Krisztus második eljövetelekor »áron vétetnek meg a földről« (Jel 14,3). Mint Énókh is tette, figyelmeztetni fogják a világot az Úr második eljövetelére és a törvényszegőket sújtó ítéletre. Megszentelt szavaikkal és példájukkal elítélik az istentelenek bűneit. Miként Énókh a mennybe ment, mielőtt a világ víz által elpusztult, az élő igazak is a földről az égbe ragadtatnak, mielőtt az tűz által elpusztul.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Séth és Énókh c. fej.)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Az özönvíz előtti világ, és az özönvíz ítélete (6–8. fejezet)

Jézus nagy prófétikus beszédében az Ő visszajövele előtti világot Noé világának állapotához hasonlítja: „Amiképpen Noé napjaiban volt, akképpen lesz az ember Fiának eljövetele is. Mert amiképpen az özönvíz előtti napokban ettek és ittak, házasodtak és férjhez mentek, mind ama napig, amelyen Noé a bárkába ment, és nem vettek észre semmit, mígnem eljött az özönvíz és mindnyájukat elragadta: akképpen lesz az ember Fiának eljövetele is.” (Mt 24,37–39) E heti tanulmányunkban ezt a nagyon jól ismert történetet – az özönvíz eseményeit – ebből a szempontból tekintjük át. Szívleljük meg a nekünk szóló tanulságokat, és vegyük szívünkre Jézus óvását: „Amiket pedig nektek mondok, mindenkinek mondom: Vigyázzatok!” (Mk 13,37)

1 Mi jellemezte az özönvíz előtti világot? Mi vezetett ezen erkölcsi állapotok kialakulásához? Miért hirdette meg Isten az özönvíz ítéletét?

1Móz 6,2–13 ■ „Látták az Isten fiai az emberek leányait, hogy szépek azok, és vettek maguknak feleségeket mindazok közül, akiket megkedveltek. És mondta az Úr: Ne küzdjön az én lelkem örökké az emberrel, mivelhogy test ő, legyenek napjai százhusz esztendő... És látta az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gon-

dolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz... A föld pedig romlott volt Isten előtt, és megtelt a föld erőszakoskodással. Tekintett azért Isten a földre, és íme meg volt romolva, mert minden test megrontotta az ő útját a földön. Mondta azért Isten Noénak: Minden testnek vége elérkezett előttem, mivelhogy a föld erőszakoskodással telt meg általuk: és íme elvesztem őket a földdel egyben.”

.....

.....

(További kérdések: Hová vezet, mit eredményez a nagymérvű gonoszság és erőszak? Miért lépett közbe Isten az özönvíz ítéletével? Mi lett volna, ha nem teszi ezt? Miért lesz szükségszerű az ítélettel való közbelépés az emberi történelem végén is?)

„Séth utódait Isten fiainak, Káin utódait emberek fiainak hívták. Amikor Isten fiai összekeveredtek az emberek gyermekeivel, megromlottak. A velük való összeházasodással, feleségük befolyása által (...), egyesültek Káin fiaival bálványimádásukban. Sokan semmibe vették Istent (...), és nem tisztelték parancsolatait. (...) Hosszú és a világ előtt ismeretlen folyamat megy végbe egy keresztény lelkében, mielőtt nyilvános bünt követne el. A tisztaságból és szentségből nem egyszerre zuhan alá a romlottságba, bűnbe és gonoszságba. Időbe telik, míg az Isten képére teremtett ember állati vagy sátáni szintre süllyed. Szemlélés által változunk el. A tisztátalan gondolatokkal foglalkozó ember lassan odáig jut, hogy kívánatosnak ítéel olyan bűnököt, amelyektől azelőtt irtózott.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz; Hitehagyás a Jordánnál c. fej.)

Ugyanez a törvényszerűség tapasztalható napjainkig is. Isten nem véletlenül figyelmeztet és óv bennünket a világba való

„beolvadástól”. Nem azt kéri tőlünk az Úr, hogy kimeneküljünk e világból, de figyelmeztet, hogy sürgősen ne tegyük ki magunkat olyan hatásoknak, amelyek eltávolítanak minket Istentől. Sokan úgy gondolják, erősek és szilárdak az elvekben, és nem hat rájuk a környezet befolyása. De ha nem vagyunk folyamatos közösségben Istennel, és lélekben nem „szakadunk el a világtól”, akkor ez a befolyás lassan, észrevétlenül kikezdi és lerombolja a lélek védőbástyáit.

Ami Noé napjaiban volt, ugyanaz tapasztalható napjainkban is. Valóban e két szóval lehet leginkább jellemezni világunkat: gonoszság és erőszakosság. És itt ne csak a háborúkra, terrorcselekményekre, gondoljunk, mert a hétköznapi életre is egyre inkább jellemző: „megtelt a föld erőszakoskodással”.

2 Mi volt az oka annak, hogy az akkor élt emberek „nem vettek észre semmit”, noha mindenki látta a bárka épülését?

Mt 24,38–39 ■ „Mert amiképpen az özönvíz előtti napokban ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek, egészen addig a napig, míg Noé a bárkába ment, és nem vettek észre semmit, mígnem eljött az özönvíz, és mindnyájukat elragadta – akképpen lesz az Emberfiának eljövétele is.”

Jób 22,15–18 ■ „Az ősvilág ösvényét követed-e, amelyen az álnok emberek jártak, Akik időnap előtt ragadtattak el, és alapjukat elmosta a víz?! Akik azt mondták Istennek: Távozzál el tőlünk! És mit cselekedett velük a Mindenható? Ő pedig megtöltötte házaikat jóval.”

.....

„Isten gazdag ajándékokkal halmozta el az özönvíz előtti embereket, de ők mindezt csak a maguk dicsőítésére használták, így átokká váltak számukra, mert jobban szerették az ajándékokat, mint az Adományozót.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. fej.)

Szinte felfoghatatlan, hogy előttük épült folyamatosan a bárka, és mégsem vettek észre semmit. Nem volt senki, aki ne tudott volna az isteni végzésről, látták a bárka épülését is, mégis vakok voltak. Ellen G. White alábbi sorai rávilágítanak, mi volt az oka vakságuknak:

„Eleinte úgy látszott, sokan megszívlelik a figyelmeztetést, de nem tértek meg őszinte bűnbánattal Istenhez. Nem akartak felhagyni bűneikkel. Az özönvízig eltelt idő alatt hitük megpróbáltatott, és sajnos nem állták ki a próbát. A mindenütt uralkodó hitetlenségtől legyőzve, végül is csatlakoztak korábbi társaikhoz az ünnepélyes üzenet elvetésében. Egyesek mélyen megrendültek és majdnem megszívlelték az intő szavakat, azonban mégis a sok gúnyolódó és csúfolódó hatása alá kerültek, végül pedig ellenálltak a kegyelem hívásának, és nemsokára a legvakmerőbb, legszemérmertlenebb gúnyolódókká váltak. Mert azok a legféltelenebbek, azok merülnek el legmélyebben a bűnben, akiknek egykor Isten világosságot adott, de ellenálltak Lelke meggyőző erejének. (...) Minél általánosabbá vált a bűn, annál kevésbé látszott rossznak. (...) Miközben múlt az idő és a természetben nem történt semmi látható változás, emberek, akik korábban féltek, kezdték ismét biztonságban érezni magukat. (...) A mennyei világosság állandó visszautasítása annyira megkeményítette az embereket, hogy még ez az esemény [az állatok bevonulása az elkészült bárkába] is csak pillanatokig hatott rájuk.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. fej.)

Vajon milyen a mi magatartásunk? Fenyeget-e bennünket is az a veszély, hogy „nem veszünk észre semmit”? Felráznak-e bennünket az idők jelei, vagy csak egy-egy pillanatra kapjuk fel a fejünket, esetleg pár órára vagy napra, és azután visszazökkenünk a régi kerékvágásba? Nagy a kísértés, hogy szinte hozzászokjunk az újabb és újabb jelek megjelenéséhez. Pedig látva az események felgyorsulását, észre kellene vennünk, hogy rövidebb idő alatt, mint gondoljuk, beteljesedhet minden az előre kijelentett eseményekből.

Isten tudja, milyen rövid idő van hátra. Milyen fájdalom lehet neki látni, hogy népe jelentős része „nem vesz észre semmit”, annak ellenére, hogy egymás után küldi figyelmeztető üzeneteit!

3 Mi jellemezte Noét? Hogyan tudta megőrizni hitét százhusz éven át? Hogyan gondoskodott Isten élete megtartásáról?

1Móz 6,8–17 ■ „De Noé kegyelmet talált az Úr előtt. Noénak pedig ez a története: Noé igaz, tökéletes férfiú volt kortársai között, Istennel járt...

[Isten így szólt Noéhoz:] Csinálj magadnak bárkát góferfából... Én pedig íme özönvizet hozok a földre, hogy elve szítsek minden testet, amelyben élő lélek van az ég alatt, minden, ami a földön van, elvész.”

1Móz 7,5–16 ■ „Cselekedett azért Noé mind aszerint, amint az Úr neki megparancsolta. Noé pedig hatszáz esztendő volt, mikor az özönvíz volt a földön. Bement azért Noé és az ő fiai, az ő felesége és fiainak feleségei övele a bárkába, az özönvíz elől..., és az Úr bezárta utána az ajtót.”

Zsid 11,7 ■ „Hit által tisztelte Istent Noé, amikor megintetvén a még nem látott dolgok felől, háza népe megtartására bárkát készített, amely által kárhóztatta e világot, és a hitből való igazságnak örökösévé lett.”

.....

.....

.....

Noé folyamatosan, mindennap készült az Isten által meghirdetett ítélet bekövetkeztére. A bárka építése volt élete fő feladata, ennek rendelt alá mindent. Hite nem fogyatkozott el százhusz éven át, mert hitével összhangban cselekedett, és ez folyamatosan erősítette hitét. Törvényszerű, hogy ha nem cselekszünk a hitünkkel összhangban, a hit pusztán ismeretté silányul, és ekkor következik be a „nem vettek észre semmit” állapot.

„Miközben Noé hirdette a világnak a figyelmeztető üzenetet, őszinteségéről cselekedetei tanúskodtak. Így tökéletesedett és vált nyilvánvalóvá a hite. Példát adott a világnak arra, mit jelent hinni abban, amit Isten mond. (...) Az egész világ gúnyt űzött a »megtévesztett öregember«-ből. (...) Noé azonban sziklaként állta a vihart. A nép megvetése és gúnyolódása közepette is kitért szent életével, rendíthetetlen hitével. Szavait erő kísérte, hiszen maga Isten szólt a néphez általa. Istennel való összeköttetése révén a végtelen hatalomra támaszkodott, miközben százhusz éven át ünnepélyesen figyelmeztette nemzedékét azokra az eseményekre, amelyek bekövetkezése – emberi megítélés szerint – teljességgel lehetetlennek látszott.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Az özönvíz c. fej.*)

Emberek tömegei ma sem hisznek jobban Jézus visszajövetelében és ezzel együtt a bűn feletti ítéletben, mint az özönvíz előtti világ lakói. Ez azonban ne tartson vissza bennünket attól, hogy szeretettel, de határozottan hirdessük az Isten által ránk bízott üzenetet.

4 Mi jellemezte Isten eljárását az özönvíz ítéletének meghirdetésekor, és mi jellemzi Őt most is, második eljövetele előtt?

Ámós 3,7 ■ „Semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgálóinak, a prófétáknak.”

1Pt 3,20 ■ „Várt az Isten béketűrése Noé napjaiban, a bárka készítésekor, amelyben kevés, azaz nyolc lélek tartatott meg víz által.”

2Pt 3,9–15 ■ „Nem késik el az ígérettel az Úr, mint némelyek késelemnek tartják, hanem hosszan tűr értünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson. A mi Urunknak hosszútűrését üdvösségnek tartásátok...”

1Móz 18,25 ■ „[Így szólt Ábrahám Istenhez, amikor közbenjárt Sodomáért:] Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedjél, hogy megöld az igazat a gonosszal, és úgy járjon az igaz, mint a gonosz: Távol legyen tőled! Avagy az egész föld bírása nem szolgáltatna-e igazságot?”

.....

.....

Isten mindig előre figyelmeztet, soha nem hajtja végre a bűn miatt meghirdetett ítéletét addig, míg mindenki nem szerez róla tudomást. Ezzel együtt felkínálja a menekülés lehetőségét, hirdeti, hogy miképpen találhat az ember menedéket, oltalmat. Szeretetében menteni akarja az embert.

„Hallani lehetett Noé és Matuzsálem hangját: Isten elhatározta, hogy özönvízzel tisztítja meg a földet. Kegyelme és szeretete által százhusz év próbaidőt adott az özönvíz előtt élőknek. Ez idő alatt – miközben a bárka épült – Noé, Matuzsálem és sokan mások hirdették a figyelmeztetést és kér-

lelést. Emellett a bárkán tett minden kalapácsütés is figyelemztető üzenet volt.” (Ellen G. White: „*A Te Igéd igazság*”, 7. o.)

A vég idején is ugyanezt teszi a Föld lakosaival. „Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosággal minden népnek, és akkor jön el a vég.” (Mt 24,14) Nem engedi a legnagyobb nyomorúságot, a hét csapás ítéletét kitölteni a földre addig, amíg mindenki maga nem választ, és ezzel önmaga dönti el sorsát.

Isten hosszútűrő, vár, ad időt az embernek a megtérésre. Meghirdeti az ítéletet, de közben folyamatosan személyesen küzd, fáradozik minden emberért, hogy, ha csak lehet, megmenthesse őket. Istennél az ítélet nem bosszú. Végtelenül szánja azt az embert, akire az ítélet hárul (lásd Jézus sírását Jeruzsálem felett: Lk 19,41-44).

Isten csak akkor hajtja végre az ítéletet, amikor az emberek a rosszban visszafordíthatatlanul megkeményedtek. Ha Noé idejében nem 120, hanem mondjuk 121 évig, vagy annál is tovább várt volna az Úr, akkor sem tértek volna meg többen. Így lesz ez a vég idején a kegyelemidő lezárásakor is.

Amikor Isten a megsokasodott bűn miatt ítéletével sújt egy nemzetet vagy várost, vagy az egész Földet, akkor egyidejűleg gondot visel az övéiről, és megszabadítja őket. Így volt ez Sodomában és Gomorában, az özönvíz alkalmával, és ugyanígy lesz majd Jézus visszajövetelekor is.

5 Mikor döbbsentek rá a valóságra Noé kortársai? Mikor lesz kijózanodás a vég idején is?

1Móz 7,11-19 ■ „Noé életének hatszázadik esztendejében, a második hónapban, e hónap tizenhetedik napján, felfakadtak ezen a napon a nagy mélység minden forrásai, és az ég csatornái megnyilatkoztak... Amikor az özönvíz

negyven napig volt a földön, annyira nevedtek a vizek, hogy felvehették a bárkát, és az felemelkedett a földről... Azután a vizek felette igen nagy erőt vettek a földön, és a legmagasabb hegyek is mind elborítottak, melyek az egész ég alatt voltak.”

Ámós 8,11-12 ■ „Íme, napok jönnek, azt mondja az Úr Isten, és éhséget bocsátok e földre, nem kenyér utáni éhséget, sem víz utáni szomjúságot, hanem az Úr beszédének hallgatása utánit. És vándorolni fognak tengertől tengerig, és északtól fogva napkeletig. Futkosnak, hogy keressék az Úr beszédét, de nem találják meg.”

„A vihar állandóan növekvő ereje fákat, épületeket, sziklát döntött egymásra. Az emberek rettegése kimondhatatlan volt: még a fergeteg bömbölését is túlharsogta a nép jajkiáltása, a népé, mely megvetette Isten tekintélyét. (...) Mások szinte megőrültek a félelemtől, a bárka felé nyújtogatták karjukat, és bebocsátásért könyörögtek. Esedezésük azonban hiábavaló volt. Lelkiismeretük most eszmélt rá, hogy van Isten, aki uralkodik a mennyben. Kiáltottak hozzá, de már nem hallgatta meg őket. Abban a borzalmas órában látták, hogy Isten törvényeinek áthágása okozta pusztulásukat. Miközben a büntetéstől való félelmükben beismerték bűnüket, mégsem éreztek őszinte töredelmet és nem utálták teljes szívből a gonoszt. Ha Isten nem hajtotta volna végre az ítéletet, visszatértek volna a menny elleni lázadásukhoz.

Így tesznek majd a megtéretlenek akkor is, amikor Isten ítéletei tűz által zúdulnak a Földre. Tudni fogják, hogy életük során hol és mi volt a bűnük, amivel Isten szent törvényét megvetették. (...) Bűnbánatuk azonban nem lesz

őszintébb, mint az óvilág bűnöseié volt. (...) Nem hallhaták azonban többé az irgalom szelíd hangját. Az igazságszolgáltatás és a szeretet egyaránt azt követelte, hogy Isten ítéletei vessenek gátat a bűnnek. A haragvó hullámok előtörték az utolsó mentsvárat is, és az Istent megvető népet elnyelte a fekete mélység.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. feje.)

Így lesz ez a kegyelemidő lezárulása után is, amikor a hét csapás elkezdődik. Emberek szeretnék hallani újból a kegyelem hívását, de ez már részükről nem az igazi bűnnel való szembe fordulás, hanem az ítélettől való félelem. Átélik az élet legnagyobb tragédiáját, hogy volt lehetőségük, nem egyszer vagy kétszer kérlete őket Isten, de elmulasztották a lehetőséget, a felkínált kegyelmet.

A tíz szűz példázatában olvassuk ezt a megrázó mondatot: „bezárattott az ajtó”, az az ajtó, amely oly sokáig nyitva volt. Az öt szűz elmulasztotta az isteni hosszútűrés ideje alatt, hogy igénybe véve az összes felkínált segítséget, örök életre alkalmas jellemet szerezzen. Talán ez az egyik legnagyobb tanulság és egyben figyelmeztetés számunkra az özönvíz történetéből!

6 Mit tapasztalt Noé az özönvíz időszaka alatt, és mit fog tapasztalni a hívő maradék a hét csapás idején?

Jóel 3,16 ■ „Az Úr az ő népének oltalma és az Izráel fiainak erőssége!”

1Móz 8,15–20 ■ „Szólt az Isten Noénak, mondván: Menj ki a bárkából te és a te feleséged, a te fiaid és a te fiaid feleségei teveled... Kiment azért Noé és az ő fiai, az ő felesége és az ő fiainak feleségei ővele... Oltárt épített Noé az Úrnak, és vett minden tiszta állatból és minden tiszta madárból, és áldozott égőáldozattal az oltáron.”

„Emberi bölcsesség nem tervezhetett ilyen erős és tartós építményt. A terv Istentől származott, Noé csupán megvalósította. (...) Mégis, mindezek ellenére a bárka nem tudott volna a földre zúduló özönvízzel megküzdeni. Csakis Isten oltalmazhatta meg szolgálait a háborgó habok közepette.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. fej.)

A vég idején ugyanilyen biztonsággal fogja az Úr megőrizni hűségeseit, amikor a kegyelmet visszautasítók sehol sem találnak menedéket. „Menj be, népem, menj be szobáidba, zárd be ajtóidat utánad, és rejtsd el magad rövid szempillantásig, míg elmúlik a bús harag! Mert íme az Úr kijön helyéről, hogy meglátogassa a Föld lakóinak álnokságát, s felmutatja a föld a vért, és el nem fedi megöletteit többé!” (Ésa 26,20–21)

„Olyan hálás vagyok azért, hogy figyelmünket elfordíthatjuk a körülöttünk levő nehézségekről és az Isten népére váró elnyomásról, és hogy feltekinthetünk a világosság és hatalom egére. Ha Isten, Krisztus és a mennyei lények oldalára állunk, a Mindenható széles pajzsa lesz fölöttünk, Izráel magasságos Istene lesz segítőnk, és nem lesz okunk a félelemre. Akik bántani akarják Isten népét, az Ő szeme fényének akarnak ártani.” (Ellen G. White: *„Szemelvények...”*, II. köt., 354–355. o.)

„E nyomorúság idején – amelyet még nem látott a világ, mióta nemzet él a Földön – Isten választott népe mégis rendületlenül fog állni. Sátán seregei nem tudják elpusztítani őket, mert erejükkel kitűnő angyalok védelme alatt állnak majd.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, IX. köt., 9. o.)

„Ugyanígy zárul majd be a kegyelem ajtaja, amikor Krisztus befejezi a bűnösökért addig végzett közbenjárói szolgálatát, mielőtt visszatérne az ég felhőiben. Akkor már nem fékezi többé Isten kegyelme az istenteleneket, Sátánnak pedig teljes lesz az uralma azok felett, akik Isten irgalmát visszautasították. Törekcszenek majd Isten népe megsemmisítésére, de ahogyan Isten Noé a bárkába zárta hatalmas ereje által, ugyanúgy megvédi majd az igazakat.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. fej.)

„Úgy tűnik, mintha az Úr időnként elfeledkezne az egyházát fenyegető veszélyekről és az ellenség okozta sebekről. De Isten nem felejt. A világon semmi sem olyan drága neki, mint egyháza. (...) Isten hűséges, imádkozó gyermekei (...) maguk sem tudják milyen biztonságban vannak. Sátán készítésére e világ uralkodói életükre törnek. De ha megnyílna a szemük, mint Elizeus szolgájáé Dótánban, látnák, amint a körülöttük táborozó angyalok féken tartják a sötétség seregeit.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 366–367. o.)

El sem tudjuk képzelni, milyen kifejezhetetlenül nagy volt Noé hálája Isten csodálatos szabadításáért.

„Ahogy Isten parancsára lépett be a bárkába, úgy a kilépcsre nézve is az Ő utasításait várta. Végül angyal szállt le az égből, és kinyitotta az ajtót, felszólítva a pátriárkát és családját, hogy hagyják el a bárkát, és minden élőt vigyenek ki magukkal a földre. Noé a szabadulás örömeiben sem feledkezett meg arról, akinek kegyelmes gondviselése megtartotta őket. Első dolga a bárka elhagyása után az volt, hogy oltárt épített és áldozatot mutatott be az Úrnak minden tiszta állatból és tiszta madárból, kimutatva a szabadításért érzett háláját Isten iránt és Krisztus nagy áldozatába vetett hitét.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz után c. fej.)

A vég idején bekövetkező nyomorúság olyan nagy lesz, amilyen nem volt még soha, de az isteni szabadítás is ezzel arányos lesz. Emberi szavakkal szinte kifejezhetetlenül nagy hálát éreznek majd a csodálatos szabadulásért. Ebből a tapasztalatból tanulja meg a nagy nyomorúságon átment nép azt az éneket, amelyet senki más meg nem tanulhat: „És láttam úgymint üvegtengert tűzzel elegyítve, és azokat, akik diadalmasak a fenevadon és az ő képén, bélyegén és az ő nevének számán, láttam állni az üvegtenger mellett, akiknek kezében voltak Isten hárfái. Énekelték Mózesnek, az Isten szolgájának énekét, a Bárány énekét, ezt mondván: Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te útjaid, óh, szentek Királya! Ki ne félne téged, Uram, ki ne dicsőítené nevedet, mert csak egyedül vagy szent.” (Jel 15,2-3)

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

Az özönvíz utáni világ és a bábéli toronyépítés (9. fejezet–11,9)

Az e heti tanulmány az özönvíz végétől folytatja az emberiség őstörténetének áttekintését. Megvizsgáljuk, hogyan változott meg az özönvíz utáni világ, milyen isteni utasításokat kellett követniük Noé leszármazottainak. Kitérünk majd a Föld benépesítésének kérdésére a 10. fejezet alapján. Végül a bábéli toronyépítés történetét és tanulságait tekintjük át. Ez utóbbi téma a végidőkre vonatkozó próféciaák szempontjából is igen jelentős. Javasoljuk a kijelölt bibliai szakasz elolvasását a tanulmány átvétele előtt.

I Milyen változásokat hozott az özönvíz a természet világában? Milyen új törvényeket adott Isten az özönvíz után?

Zsolt 104,6–9 ■ „Vízarádattal mint egy ruhával borítottad be [a földet], a hegyek felett is vizek álltak. Egy kiáltásodtól eloszlottak, és mennydörgésednek szavától szétriadtak. Hegyek emelkedtek fel és völgyek szálltak alá arra a helyre, amelyet fundáltál nekik. Határt vetettél, amelyet át nem hágnak, nem térnek vissza a földnek elborítására.”

1Móz 9,1–7 ■ „Azután megáldotta Isten Noét és az ő fiait, és azt mondta nekik: Szaporodjatok és sokasodjatok, töltsétek be a földet! Féljen és rettegjen tőletek a föld minden

állata, az ég minden madara: minden, ami nyüzsög a földön, és a tenger minden hala kezetekbe adatott. Minden mozgó állat, amely él, legyen nektek eledelül, amint a zöld füvet, nektek adtam mindazokat. Csak a húst az őt elevenítő vérrel meg ne egyétek. De a ti véretek, amelyben van a ti életetek, számon kérem, számon kérem minden állattól, azonképpen az embertől, kinek-kinek atyafiától számon kérem az ember életét. Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki, mert Isten a maga képeére teremtette az embert. Ti pedig szaporodjatok és sokasodjatok, nyüzsögjete a földön és sokasodjatok azon!”

(További kérdések: Mi volt új és mi nem az isteni utasítások közül? Hogyan változott meg az állatok viselkedése? Miért engedhette meg Isten a húsfogyasztást? Miért tiltotta meg a vér fogyasztását?)

A Biblia nem beszél részletesen az özönvíz által okozott környezeti változásokról. Egyértelműnek látszik, hogy átalakult a szárazföld arculata, például új, korábban nem látott domborzati formák jelentek meg. Teremtéshívő tudósok erre az időszakra teszik az addig egységes szárazföld szétagolódását, a kontinensek létrejöttét. Az évszakok megjelenésére az előző fejezet utolsó verse utalt: megjelenik a „hideg és meleg, nyár és tél” (1Móz 8,22). Ezek szerint a Biblia az éghajlati övek kialakulását is erre az időszakra teszi.

Az özönvíz után az állatok viselkedése is megváltozott: az addig szelíd állatok félni kezdtek az embertől, természetük „vaddá” változott. Elképzelhető, hogy a ragadozó életmód is csak ezután jelent meg az állatvilágban. Másrészt a „kezedbe adattak” kifejezés utalhat az egyes állatfajok háziasításának lehetőségére

is. Az ember életmódját érintő egyik legnagyobb változás a hús-fogyasztás engedélyezése volt. Isten azonban már itt megtiltotta a vér fogyasztását, amely rendelkezés az Újszövetségben is érvényben marad (vö. Ap csel 15,29). Figyeljük meg azonban, hogy az özönvíz után az emberek életkora jelentősen csökkent, amihez az egyéb környezeti tényezők mellett a húsevés is hozzájárulhatott.

Isten elrendelte az igazságszolgáltatás bevezetését is. A szöveg csak a gyilkosok megbüntetését említi, de feltételezhető, hogy másfajta vétségek (lopás, csalás, erőszak stb.) elkövetőivel szemben is kezdtek fellépni ettől kezdve az isteni utasítás nyomán. Tulajdonképpen a közigazgatás létrejöttének kezdete ez az időszak, amely határt szabott az özönvíz előtt elszaporodott törvénytelen ségeknek, fékezve a bűn újbóli elharapódzását.

„Korábban Isten nem engedte meg az embernek az állati táplálék fogyasztását, mert eredeti szándéka az volt, hogy az emberiség csupán a föld terméséből éljen. De most, hogy minden zöld növény elpusztult, megengedte a bárkában megőrzött tiszta állatok húsának fogyasztását.

Az özönvíz az egész föld felszínét megváltoztatta. Ez volt a harmadik átok, amely a bűn következtében sújtotta. Amikor a vizek apadni kezdtek, a dombokat és a hegyeket hatalmas, zavaros tenger vette körül. Mindenféle emberi és állati tetemek heverték. Az Úr azonban nem akarta, hogy oszlásnak induljanak és a levegőt megfertőzzék, ezért hatalmas temetést rendezett. Erős szelet bocsátott a földre, amely felszárította a vizeket, nagy ereje pedig hegycsúcsokat rántott magával a mélybe, fákat, sziklákat és földet borítva a holttestekre. Ugyanakkor az ezüstöt és az aranyat, a nemes fákat és a drágaköveket, amelyek az özönvíz előtti világot gazdagították és díszítették, mivel a föld lakóinak bálványává váltak, elrejtette az ember szeme és keze elől. A hullámok földet és sziklákat halmoztak a kincsekre, sőt egyes helyeken

hegyeket alkottak. Isten látta, hogy minél inkább gazdagította és gyarapította a bűnös embereket, annál romlottabbakká lettek. A kincseket – amelyeknek arra kellett volna készítenniük őket, hogy a bőkezű Adományozót dicsőítsék – imádták, miközben Istent gyalázták és megvetették.

A föld a leírhatatlan sivárság és zűrzavar képét mutatta. A hegyek, amelyek valaha gyönyörűek és tökéletesen szimmetrikusak voltak, szétszakadoztak és szabálytalanokká váltak. Kövek, tömbök és széttöredezett sziklák hevertek mindenfelé a föld felszínén. Sok helyütt eltűntek a halmok és hegyek úgy, hogy nyomuk sem látszott, és ott, ahol azelőtt síkságok terültek el, most hegyláncok emelkedtek. Ezek az elváltozások hol nagyobb, hol kisebb arányúak voltak. Ahol egykor a föld arany és ezüst kincseit, drágaköveit bányászták, ott voltak leginkább láthatók az átok nyomai. A korábban lakatlan területeken, és ott, ahol a legkisebb volt a gonoszság, az átok sem volt annyira súlyos.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Az özönvíz után* c. fejelet)

2 Mi volt a célja az Isten által felajánlott szövetségnek? Kikkel kötöttetett ez?

1Móz 9,8–17 ■ „Szólt Isten Noénak és az ő fiainak, mondván: **Én pedig íme szövetséget szerzek tiveletek és a ti magvatokkal tiutánatok. És minden élő állattal, mely veletek van: madárral, barommal, minden mezei vaddal, mely veletek van, mindattól kezdve, ami a bárkából kijött, a földnek minden vadjáig. Szövetséget kötök veletek, hogy soha ezután el nem vész özönvíz miatt minden test, és soha sem lesz többé özönvíz a földnek elvesztésére. És mondta Isten: Ez a jele a szövetségnek, melyet én örök időkre szerzek közöttem és tiköttetek, és minden élő állat között, mely tiveletek van: Az én ívemet helyezte-**

tem a felhőkbe, s ez lesz jele a szövetségnek közöttem és a föld között. Lesz, hogy mikor felhővel borítom be a földet, meglátszik az ív a felhőben. És megemlékezem az én szövetségemről, mely van énközöttem és tiközöttetek, és minden testből való élő állat között, és nem lesz többé a víz özönné minden testnek elvesztésére. Azért legyen tehát az ív a felhőben, hogy lássam azt és megemlékezem az örökkévaló szövetségről Isten között és minden testből való élő állat között, mely a földön van. Mondta Isten Noénak: Ez ama szövetség jele, melyet szereztem énközöttem és minden test között, mely a földön van.”

Ezék 1,28 ■ „Mint amilyen a szivárvány, mely a felhőben szokott lenni esős időben, olyan volt a fényesség köröskörül. Ilyen volt az Úr dicsőségének formája.”

.....

.....

A szövetség felkínálásával Isten egyértelmű bizonyítékot adott arra nézve, hogy nem fogja többé elpusztítani az embert és az élővilágot vízötözön által. Érdekes, hogy a szövetségekötés az állatokra is kiterjed, ami mutatja, hogy Isten irgalommal tekint minden teremtményére. A szivárvány, mint e szövetség látható jele, az isteni igazság és kegyelem szimbólumává vált. Ilyen szivárvány veszi körül Isten trónját is (Jel 4,3). Mi is emlékezzünk meg Isten szövetségéről, szeretetének és igazságának egységéről, amikor ezt a csodaszép természeti jelenséget látjuk.

„Milyen csodálatos Isten leereszkedése és részvéte tévelygő teremtményei iránt! Az emberrel kötött szövetsége jeléül gyönyörű szivárványt helyezett a felhőkbe. Az Úr kijelentette, hogy amikor az ívet látja, megemlékezik szövetségéről. Ez nem azt jelenti, hogy Isten valaha is elfeledkezne róla, hanem azt, hogy a saját nyelvünkön beszél velünk, hogy job-

ban megérthessük. Isten szándéka az volt, hogy ha a későbbi nemzedékek az égen dicsőségesen átívelő szivárvány felől kérdezősködnek, szüleik ismételjék el nekik az özönvíz történetét, és mondják el, hogy a Mindenható feszítette ki ívét és helyezte a felhők fölé, annak biztosítékául, hogy a vizek nem árasztják el többé a földet. Így a szivárvány nemzedékről nemzedékre Isten emberek iránti szeretetéről tanúskodik, és erősíti Istenbe vetett bizalmukat.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Az özönvíz után c. feje.*)

3 Mivel kezdett foglalkozni Noé az özönvíz után? Milyen tanulságokat vonhatunk le Noé fiainak viselkedéséből? Milyen átok és áldás hangzott el?

1Móz 9,18–29 ■ „Voltak pedig Noé fiai, akik a bárkából kijöttek: Sém, Khám és Jáfet. Khám pedig Kanaánnak atyja. Ezek hárman a Noé fiai, s ezektől népesedett be az egész föld. Noé pedig földművelő kezdett lenni, és szőlőt ültetett. És ivott a borból, s megrészegeedett, és meztelen volt sátra közepén. Khám pedig, Kanaánnak atyja, meglátta az ő atyjának mezítelenségét, és hírül adta kinnlevő két testvérének. Akkor Sém és Jáfet ruhát ragadván, azt mindketten vállokra vetették, és háttal menve takarták be atyjuk mezítelenségét, s arccal hátra meg sem látták atyjuk mezítelenségét. Hogy felserkent Noé mámorából, és megtudta, amit vele a kisebbik fia cselekedett, mondta: Átkozott Kanaán! Szolgák szolgája legyen atyjafiai közt. Azután mondta: Áldott az Úr, Sémnek Istene, neki legyen szolgája Kanaán! Terjessze ki Isten Jáfetet, lakozzék Sém sátraiban, legyen neki szolgája Kanaán! Élt pedig Noé az özönvíz után háromszázötven esztendeig. És volt Noé egész életének ideje kilencszázötven esztendő, és meghalt.”

.....
.....

(További kérdések: Miért választotta Noé a földművelést? Van-e magyarázata Noé „megrészeződésének”? Hogyan értékelhetjük Khám viselkedését? Mit és miért tett Sém és Jáfet?)

Az özönvíz után Noé ugyanazt a foglalkozást választotta, amelyet Isten az első emberpárnak is kijelölt a teremtés után. Bár Noé engedélyt kapott a tiszta állatok fogyasztására, mégis fontosnak tartotta, hogy a föld művelése által jusson táplálékhoz. Noha a leírás csak a szőlőt említi, valószínű, hogy másfajta növényeket is termesztett.

Az őstörténeti beszámoló nem tér ki arra, hogy a szőlőlé megerjedését az özönvíz utáni környezeti változások idézték elő, vagy az özönvíz előtt is lehetséges volt alkoholtartalmú italok készítése. Jézus utalt arra, hogy az özönvíz előtti emberek mértéktelen evésbe és ivásba merültek (vö. Mt 24,37–38; Lk 16,26–27). Ha Noé tudatában volt a borfogyasztás veszélyének, akkor „megrészeződése” annak bizonyosága, hogy az Isten szemében igaz emberek sem voltak mentesek a gyengeségektől. A Biblia következetesen figyelmeztet az alkoholtartalmú italok testet és lelket romboló hatásaira (pl. 3Móz 10,9–11; Ésa 5,11–12; Péld 23,20–21 stb.).

Apja állapotát látva Khám ahelyett, hogy a segítségére sietett volna, egyszerűen hírül adta a látottakat testvéreinek. Sém és Jáfet azonban ebben a helyzetben is legnagyobb tisztelettel közlekedtek atyjukhoz, és emberi méltóságának helyreállításán igyekeztek. Tanulság ez nekünk is: ha egy bűnt megelőzni nem tudtunk, legalább a következményeket próbáljuk meg enyhíteni, és ne hagyjuk magára azt, aki elesett.

„Noé jövendölése nem a harag vagy a kegy önkényes megnyilvánulása volt. Nem határozta meg fiaik jellemét és vég-

zetét. Csupán arra mutatott rá, mi lesz egyénileg választott életvitelük és maguk kialakította jellemük gyümölcse. Ez a jövődölés kifejezte Isten szándékát velük és utódaikkal kapcsolatban, tekintettel jellemükre és életmódjukra. A gyermekek rendszerint szüleik hajlamait, tulajdonságait öröklik, példájukat követik, tehát a szülők bűneit gyermekeik is folytatják nemzedékről nemzedékre. Így folytatódott, ismétlődött Khám rosszasága és tiszteletlensége utódaiban nemzedékeken át, átkot hozva rájuk. »Egy bűnös sok jót vesz el.« (Préd 9,20) Másrészt pedig milyen gazdag jutalmat nyert Sém atya iránti tiszteletéért, szent emberek egész sorát látjuk utódai között! »Jól tudja az Úr a feddhetetlenek napjait... , az ő magzatja áldott.« (Zsolt 37,18.26) »Hogy megtudjad, az Úr a te Istened, Ő az Isten, a hűséges Isten, aki megtartja a szövetséget és az irgalmasságot ezerízíglen azok iránt, akik Őt szeretik és parancsolatait megtartják.« (5Móz 7,9)» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Babel tornya c. fej.)

4 Mi mindent figyelhetünk meg a Noé utáni generációk életében? Láthatjuk-e a Noé által mondott átok és áldás beteljesedését utódai életében?

1Móz 10,2–25 ■ „Jáfetnek fiai: Gómer, Mágog, Madai, Jáván, Thubál, Mésekh és Thirász. A Gómer fiai pedig: Askhenáz, Rifáth és Tógármah. Jávánnak pedig fiai: Elisah, Thársis, Kitthim és Dodánim. Ezekből váltak ki a szigetlakó népek az ő országaikban, mindenik a maga nyelve, családja és nemzetsége szerint. Khámnak pedig fiai: Khús, Micráim, Pút és Kanaán. Khúsnak pedig fiai: Széba, Hávilah, Szábthah, Rahmáh, Szabthékah. Rahmáhnak pedig fiai: Séba és Dédán. Khús nemzé Nimródót is, ez kezdett hatalmassá lenni a földön. Ez hatalmas vadász volt az Úr előtt, azért mondják: Hatalmas vadász az Úr előtt, mint

Nimród. Az ő birodalmának kezdete volt Bábel, Erekh, Akkád és Kálnéh a Sineár földén. E földről ment aztán Assiriába, és építette Ninivét, Rekhoboth városát, és Kaláht. És Reszent Ninive között és Kaláh között: ez az a nagy város... Sémnek is lettek gyermekei, aki Héber minden fiának atyja, Jáfetnek testvérbátyja volt. Sém fiai: Élám, Assur, Arpaksád, Lúd és Arám. Arámnak fiai pedig: Úc, Húl, Gether és Más. Arpaksád pedig nemzé Séláht, Séláh pedig Hébert. Hébernek is lett két fia: az egyik neve Péleg, mivelhogy az ő idejében osztatott el a föld, testvére neve pedig Joktán.”

.....

.....

(Javasoljuk a teljes 10. fejezet elolvasását, és a Biblia más részeitől ismerős személy- és helységnevek kigyűjtését.)

A 10. fejezet beszámolója közbeékelte résznek tekinthető, amely előretékint a bábeli toronyépítés utáni időszakra is és bemutatja, hogyan népesítették be Noé utódai az egész Földet. Számos név szerepel itt, amelyek közül többet könnyű, néhányat viszont nem tudunk azonosítani.

Jáfet utódai közül először Mágóg lehet ismerős Biblia-olvasók számára: Ezékiel könyve 38. és 39. fejezete említi Gógot Magóg királyaként, akit Isten ellenségeként mutat be.* Madai valószínűleg a médek őse volt. Jáván utódait szigetlakó népként mutatja be, akiktől a görögök származnak majd.** Askenázt Jer 51,27

* Az ún. amarnai levelek egyike említést tesz egy pogány területről *Gagia* néven. E törzs valószínűleg a Fekete-tengertől északra élt. Egyesek szerint ez a név azonos lehet a bibliai *Magóg* névvel.

** Segít az azonosításban, hogy Dn 8,21-ben is ez a szó szerepel, amit a Biblia-fordítók többnyire Görögországnak fordítanak.

említi, akit az egyik indoeurópai nép ősatyjának tekintenek (Askhuza néven). Thársis neve gyakran szerepel a Bibliában, amely távoli területként utal rá (Ésa 66,19, Zsolt 72,10), ez egyes magyarázók szerint a mai Spanyolország délkeleti területét jelöli.

Khám utódai közül Khus volt az etiópiaiak őse, Micraim lezármazottai pedig Egyiptom alapítói voltak.* Kanaán a Palesztinában élő ókori pogány népek atyja volt. Az ő fiai közül a legismertebbek: Jebuzeus, Emoreus, Khivveus, akiknek a nevével gyakran találkozunk az Ószövetségben Izrael ellenségeiként. Kúsh fiát, Nimródot „hatalmas vadászként” említi a szöveg. Az Ószövetség görög fordítása „az Úr előtt” kifejezést így adja vissza: „az Úr ellen”. Nimród városépítő tevékenysége is inkább arra utal, hogy Isten ellen lázadó személyről van szó. Itt jelenik meg a Bibliában egyébként először a *birodalom* szó, ami jelzi a korabeli hatalmak fokozatos felemelkedését. Nimród nemcsak Babilon, de a későbbi Asszír Birodalom székhelyeként ismert Ninive építője is volt.

Sém utódai közül Héber neve a legismertebb. Maga a Biblia is számos helyen használja a *héber*ek kifejezést a zsidó nép megjelöléseként. Sém nemzetségtáblázatát majd a 11. fejezet részletezi tovább, bemutatva, hogy Ábrahám is ehhez a nemzetséghez tartozott. Héber fia, Péleg idejéhez kötődik a föld felosztása. Valószínű, hogy ezt éppen a nyelvek összezavarása tette szükségessé, és a földön való „elszéledés” békés formáját biztosította (vö. 1Móz 11,8).

„Noé isteni sugallatra megjövendölte az emberiség ősatyáitól származó három nagy nemzetség történelmét. Khám utódairól – inkább a fiúra, mint az atyára utalva – kijelentette: »Átkozott Kanaán! Szolgák szolgálja legyen atyja-

* Itt könnyű az azonosítás, mivel a *Micraim* szó gyakran szerepel a héber nyelvű bibliai szövegekben Egyiptomot jelölve.

fiai közt.« (1Móz 9,25) Khám természetellenes bűne elárulta, hogy a gyermeki tisztelet rég kiveszett lelkéből, és kimutatta jellemének elvetemült, gonosz voltát. Ezek a rossz jellemvonások Kanaánra és utódaira is öröklődtek, akik megrögzött gonoszságukkal kihívták magukra Isten ítéleteit. Ugyanakkor Sém és Jáfet tisztelete atyjuk és az isteni rendszabályok iránt szebb jövőt ígért utódaik számára. Noé ezt mondta két fiáról: »Áldott az Úr, Sémnek Istene, neki legyen szolgája Kanaán! Terjessze ki Isten Jáfetet, lakozzék Sémnek sátraiban; legyen neki szolgája Kanaán!« (1Móz 9,26–27) Sém utódaiból származott Isten választott népe, Isten szövetségének népe és a megígért Megváltó. Jahve volt Sém Istene. Tőle származik majd Ábrahám és Izráel népe, amelyből Krisztusnak meg kell születnie. »Boldog nép az, amelynek az Úr az ő Istene.« (Zsolt 144,15) Jáfet pedig »lakozzék Sém sátraiban«. Az evangélium áldásaiban kiváltképpen Jáfet utódai részesülnek. Kanaán ivadékai a pogányság leginkább lealjasító formáiba süllyedtek. Noha a prófétikus átok szolgaságra ítélte őket, évszázadok teltek el annak beteljesüléséig.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Babel tornya c. fejezet)

5 Mi készítette az embereket a torony építésére? Hogyan értékelhetjük törekvésüket a korábbi isteni rendelkezések ismeretében?

1Móz 11,1–4 ■ „Mind az egész földnek pedig egy nyelve és egyféle beszéde volt.* És amikor kelet felé elindultak, Sineár földjén egy síkságot találtak, és ott letelepedtek. Mondták egymásnak: Jertek, vessünk téglát és égessük ki jól. Lett nekik a téglakő gyanánt, a szurok pedig

* Szó szerint: „egyajkú és egyféle szavú”.

ragasztó gyanánt.* Mondták: Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén.”

Jel 17,1–5 ■ „Jött egy a hét angyal közül, akinél a hét pohár volt, és szólt velem, mondván: Jövel, és megmutatom neked a nagy parázna kárhóztatását, aki a sok vízen ül; aki-vel paráználkodtak a föld királyai, és paráznasága borá-
val megrészegedtek a föld lakosai... És az ő homlokára egy név volt írva: Titok; a nagy Babilon, a paráznáknak és a föld utálatosságainak anyja.”

.....
.....
*(További kérdések: Mihez szolgál előképül e toronyépítés Jele-
nések könyvében? Hogyan láthatjuk mindinkább a végidő Babi-
lonja kialakulását? Miben áll Babilon „paráznasága”?)*

A leírás szerint kezdetben csak egyféle nyelv létezett, és az eredeti szöveg még a nyelvjárások létezését is kizárja. Ez nyilván megkönnyítette a kommunikációt az akkor élő emberek között. Érdekesség, hogy modern kutatások is azt igazolták, hogy az összes ma létező nyelv visszavezethető egy közös nyelvre. „Kelet felé” indulásuk azt valószínűsíti, hogy eredetileg az Ararát hegy környékén laktak, és innen indultak el Sineár földjére,** amely e hegytől délkeleti irányban található.

* Az eredeti héber kifejezés pontos jelentése: aszfalt vagy bitumen. Ezt az anyagot gyakran használták építőanyagként az ókori Mezopotámia területén. Aszfaltforrások bőségesen rendelkezésre álltak ezen a vidéken.

** Sineár földje a termékeny és agyagban gazdag dél-mezopotámiai alföldet jelöli, amely letelepedésre alkalmas, vonzó területnek tűnhetett a vándorlásban részt vevők számára.

A város és a toronyépítés szándéka mögött egyértelműen az Isten elleni lázadás lelkülete állt. Isten mind a teremtés, mind az özönvíz után azt a parancsot adta az embereknek, hogy „töltsék be a földet” (1Móz 1,28; 9,1). Ennek éppen az ellenkezőjét szeretnék volna elérni a város létrehozásával. Az égig érő torony építése, a „név szerzésének” vágya az emberi képességekbe vetett hitüket és büszkeségüket fejezte ki. Az építmény maga pedig – vélték – egy esetleges újabb özönvíz ellen is menedékkül szolgálhat.

Megfigyelhető, hogy Bábel óta folyamatosan jelen van az emberekben a népek, országok, vallások egyesítésének vágya. A próféciák szerint ez a törekvés a végidőben jut el a tetőfokára egy új, a bábelihez hasonló vallási és politikai hatalom létrehozásával.

„Noé utódai egy ideig ott laktak a hegyek környékén, ahol a bárka megfeneklett. Amikor sokasodni kezdtek, a hitehagyás hamarosan viszályokhoz vezetett. Azok, akik el akarták felejteni Teremtőjüket, és szabadulni akartak törvényének korlátozásaitól, állandóan bosszankodtak istenfélő társaik tanításain és példáján. Egy idő után elhatározták, hogy elkülönülnek Isten imádoitól. Ezért Sineár síkságára költöztek, az Eufrátesz folyó mellé. Vonzotta őket a táj szépsége, a föld termékenysége, és elhatározták, hogy ott telepednek le.

Eldöntötték, hogy várost építenek, a városban pedig egy olyan magas tornyot, amely az egész világot csodálattal tölti majd el. Ezeknek a vállalkozásoknak az volt a céljuk, hogy megakadályozzák az emberek szétszóródását a távolabbi területekre. Isten úgy rendelkezett, hogy az emberek széledjenek szét a Földön, népesítsék be, és hajtsák uralmuk alá, de Bábel építői elhatározták, hogy egy közösségben maradnak, és ha lehet, az egész világra kiterjedő birodalmat alapítanak. Városuk így az egyetemes birodalom

fővárosává válik, dicsősége felkelti a világ csodálatát és hódolatát, és az alapítókat híressé teszi. Álljon ott a nagyszerű torony, amely az egekig ér, építői hatalmának és bölcsességének emlékműveként, nagyságukat hirdetve az idők végezetéig.

Sineár földjének lakói nem hittek Isten ígéréteiben, hogy többé nem pusztítja el a földet özönvíz által. Sokan tagadták Isten létezését, az özönvizet pedig természeti jelenségek következményének tartották. Mások hittek ugyan egy felsőbb Lényben, aki elpusztította az özönvíz előtti világot, azonban Káinhoz hasonlóan zúgolódtak, fellázadtak ellene. A torony építésének egyik oka az volt, hogy biztonságot nyújtson az esetleges újabb özönvíz esetén. Úgy gondolták, elháríthatnak minden veszélyt, ha a tornyot magasabbra építik, mint ameddig az özönvíz emelkedett. És ha képesek lesznek a felhőrétegekig feljutni, akkor remélték, hogy még az özönvíz okait is kikutathatják. Az egész elgondolás arra szolgált, hogy még tovább fokozza tervezőinek büszkeségét, elvonja a következő nemzedékeket Istentől, és bálványimádásba vezesse őket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Babel tornya c. fejelet.)

6 Hogyan hiúsította meg Isten ezt a nagyszabású vállalkozást? Mi lett Isten közbelépésének eredménye?

1Móz 11,5–9 ■ „Az Úr pedig leszállt, hogy lássa a várost és a tornyot, melyet építettek az emberek fiai. Mondta az Úr: Íme e nép egy, s az egésznek egy a nyelve, és munkájának ez a kezdete, és bizony semmi sem gátolja, hogy véghez ne vigyenek mindent, amit elgondolnak magukban. Nosza szálljunk alá, és zavarjuk ott össze nyelvüket, hogy meg ne értsék egymás beszédét. És elszélesztette őket onnan az Úr az egész föld színére; és megszűntek építeni

a várost. Ezért nevezték annak nevét Babelnek, mert ott zavarta össze az Úr az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette el őket az Úr az egész föld színére.”

Zsolt 33,10–14 ■ „Az Úr elforgatja a nemzetek tanácsát, megíúsítja a népek gondolatait. Az Úr tanácsa megáll mindörökké, szívének gondolatai nemzedékről nemzedékre... Az égből letekint az Úr, látja az emberek minden fiát. Székhelyéről lenéz a föld minden lakosára.”

Jel 14,8 ■ „Más angyal követte azt, mondván: Leomlott, leomlott Babilon, a nagy város! Mert az ő parázñasága haragborából adott inni minden pogány népnek.”

.....
.....
.....

(További kérdések: Mit jelent a nemzetek tanácsának elforgatása? Miért olyan ingatag a ma épülő Babilon? Milyen indoklást fűz az ige e birodalom bukásához?)

Nem nehéz elképzelni, milyen zavart okozhatott az új nyelvek megjelenése az addig összehangolt építkezésben. A gondolatok, tervek és utasítások közlése lehetetlenné vált a más és más nyelvet beszélők között. Ennek nyomán kénytelenek voltak megszakítani a munkálatokat. Szomorú, hogy csak e tapasztalat után és nyilvánvaló kényszerűségből voltak hajlandók teljesíteni a föld benépesítésére vonatkozó isteni parancsot. A város névadása is tanulságos: a Babel* jelentése héberül *zűrzavar*, babilóniai (akkád) nyelven azonban: *istenek kapuja* (Bab-ilu vagy Bab-ilanu). Nem véletlen e kettősség: míg az emberek egy nagyszerű kor-

* A kifejezés görög alakja a Babilon, ami a magyarban is elterjedté vált e birodalom nevéként.

szak kezdetét látták e vállalkozásban, addig Isten szemében ennek az ellenkezője, lázadás és zűrzavar jellemzi.

Érdekes megfigyelni, hogy a mai egységtörekvésekben, politikai és vallási hatalmak összefogásában sokan „Isten kapuját”, vagyis Isten országának kezdetét látják. A próféciákból tudjuk, hogy e hatalom végül Isten népének legelkeseredettebb üldözőjévé válik. Nagy ígélet, hogy Isten a végidő Babilonjának törekvéseit is meg fogja hiúsítani, amelynek története az ókori Babelhez hasonló zűrzavarba és bukásba torkollik.

„Azok, akik az Urat félték, Őhöz kiáltottak, hogy lépjen közbe. »Az Úr pedig leszállt, hogy lássa a várost és a tornyot, melyet építettek az emberek fiai.« (1Móz 11,5) A világ iránti irgalmában az Úr megíúsította a toronyépítők tervét, lerombolta vakmerő vállalkozásuk emlékművét. Kegyelmeiben összezavarta nyelvüket, így akadályozva meg lázadó terveik kivitelezését. Isten sokáig tűri az emberek romlottságát, bőségesen ad nekik időt, hogy megbánják bűneiket, de feljegyzi minden tervüket, amellyel igazságos és szent törvénye tekintélyének ellenszegülnek. A láthatatlan kormányzó kéz időről időre közbeavatkozik, hogy megfékezze a gonoszságot. Az Úr csalhatatlan bizonyítékát adja, hogy Ő a világegyetem Teremtője, a végtelen bölcsesség, szeretet és igazság, menny és föld legfőbb uralkodója, és hatalmával senki sem dacolhat büntetlenül.

A torony építőinek tervei gyalázatba és kudarcba fulladtak. Büszkeségük tornya balgaságuk emlékoszlopává vált. Az emberek mégis állandóan ugyanezt az utat járják – önmagukban bíznak, Isten törvényét pedig elvetik. Ezt az elvet akarta Sátán megvalósítani a mennyben, és ugyanez az elgondolás vezette Káint, amikor áldozatát bemutatta.

Napjainkban is vannak »toronyépítők«. Elméleteket állítanak fel ún. tudományos levezetések alapján, és visszautasítják Isten Igéjének kinyilatkoztatásait. Elég vakmerőek

ahhoz, hogy ítéletet mondjanak Isten erkölcsi uralma felett; megvetik törvényét, és önelégülten dicsekszenek az ember értelmi képességeivel. (...) A magát kereszténynek valló világban is sokan visszautasítják a Biblia egyszerű, világos tanításait, és emberi bölcselkedésre, jól hangzó mesékre alapozott hitvallást építenek fel maguknak, azután úgy mutatnak erre a »tornyukra« mint a mennybe vezető útra. (...) A különböző, egymásnak ellentmondó hitvallások és vallásközösségek közötti zűrzavarra rendkívül találó a Babilon elnevezés, amelyet a prófécia alkalmaz az utolsó napok elvilágiasodott egyházaira (Jel 14,8; 18,2).” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Babel tornya c. fej.)

„Babilon »a paráznák anyja«, lányai pedig azokat az egyházakat szimbolizálják, amelyek Róma dogmáihoz és hagyományaihoz ragaszkodnak, és példáját követve feláldozzák az igazságot és Isten jóváhagyását a világgal való tiltott szövetség oltárán. (...) János elmondja, hogy Isten kihívja népét Babilonból (Jel 18. fej.). E szentírási kijelentés szerint Isten népe közül sokan még Babilonban vannak. Melyek azok a vallási közösségek, amelyekben ma Krisztus követőinek a többsége található? Kétségtől a különböző protestáns egyházak. Keletkezésükkor ezek az egyházak becsülettel állást foglaltak Isten és az igazság mellett, és a menny áldása kísérte őket. Még a hitetlen világ is kénytelen volt elismerni azokat az áldott eredményeket, amelyek az evangélium elveinek elfogadását követték.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, Az elutasított intés c. fej.)

Az e heti adomány a Tárt-Kapu Alapítványt támogatja. – Hozzájárulás a mozgássérülteket segítő toleranciáborok költségeihez.

Ábrahám elhívása és Kánaánban tartózkodásának első időszaka (11,10–14. fejezet)

1 Mi volt Isten célja Ábrahám elhívásával? Mit kért tőle és milyen választ adott ő erre? Milyen ígéreteket kapott az engedelmesség feltételével?

1Móz 12,1–3 ■ „Mondta az Úr Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, a te atyád házából a földre, amelyet én mutatok neked. Nagy nemzetté teszek, és megáldalak téged, felmagasztalom a nevedet, és áldás leszél. Megáldom azokat, akik téged áldanak, és aki téged átkoz, megátkozom azt: megáldatnak benned a föld minden nemzetségei.”

Zsid 11,8–10 ■ „Hit által engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhívatott..., és kiment, nem tudva, hová megy. Hit által lakott az ígért földjén mint idegenben, sátorokban lakva Izsákkal és Jákóbbal, ugyanazon ígért örökös társaival. Mert várta az alapokkal bíró várost, amelynek építője és alkotója Isten.”

.....

.....

.....

„A Babelből való szétszórás után a bálványimádás újra csaknem egyetemessé vált, és az Úr végül sorsukra hagyta a megátalkodott törvényszegőket, hogy a maguk választotta gonosz utat járják. Sém családjából pedig kiválasztotta Ábrahámot, és rábízta törvényét, hogy őrizze a jövő nemzedékei számára. Ábrahám babonáság és pogányság közepette nőtt fel. Még atyja háza is, amely pedig őrizte Isten ismeretét, engedett a környezet csábító befolyásainak, s Jahve helyett „idegen isteneknek szolgált” (Józs 24,2). De az igaz hit nem halhatott ki. Isten mindenkor megőrzött egy maradvékot, hogy Őneki szolgáljanak. Ádám, Séth, Énókh, Metrusélah, Noé, Sém – töretlen vonal. Ezek az emberek korszakról korszakra megőrizték Isten akaratának értékes kinyilatkoztatásait. Tharé fia örökölte ezt a szent megbízást. Mindenfelől bálványimádás környékezte, de hű maradt a hűtlenek között, romlatlan a terjedő hitehagyás közepette, és állhatatosan ragaszkodott az egy igaz Isten imádatához.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám elhívása c. fej.)

A pátriárkák 5. és 11. fejezetben megadott életkorát tanulmányozva kirajzolódik előttünk a „szent vonal”, s néhány érdekes dologra felfigyelhetünk. Ábrahámnak például még bőven volt lehetősége arra, hogy érintkezzen Sémmel, az özönvíz szemtanújával és túlélőjével. Sém nagyapja, Lámekh pedig még az „Isten képére és hasonlatosságára” teremtett Ádámot is láthatta, beszélgethetett vele, s ezeket a tapasztalatait megoszthatta unokájával, ő pedig „a hívők atyjával”. Kiváltságunk, hogy ehhez a „töretlen vonalhoz” csatlakozzunk, amely Ádámtól fogva „korszakról korszakra megőrizte Isten akaratának értékes kinyilatkoztatásait”. Nem lehetünk elég hálásak azért, hogy az igaz Isten-ismeret részesei lehetünk, „tusakodhatunk azért a hitért, amely egykor a szenteknek adatott” (Jud 3), és hozzájárulhatunk ahhoz, hogy ez az igaz hit ne haljon ki (vö. Lk 18,8).

Isten három dolgot kért Ábrahámtól:

- El kellett költöznie ősei földjéről.
- El kellett hagynia tágabb családját, nemzetségét.
- Olyan földön kellett letelepednie, amely számára idegen, sőt ismeretlen volt, amelyet Isten mutat majd neki.

„A próba, amelyet Ábrahám kiállt, nem volt könnyű (...). Szoros kötelékek fűzték hazájához, rokonságához és otthonához. De nem habozott, hanem engedelmeskedett a hívó szónak. Nem kérdezősködött az ígélet földje felől – termékeny-e a föld, egészséges-e az éghajlat, kellemes környezet vár-e rá ott, szerezhet-e vagyont, gazdagságot. Isten szólt, és az Ő szolgájának engedelmeskednie kell; számára az a legboldogabb hely a földön, amelyet Isten jelöl ki neki.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám elhívása c. fejelet.)

Az ígélet is három részből állt:

- Nagy nép származik majd az ekkor még gyermektelen házasságban élő pátriárkától.
- A nagy népnek Isten majd otthont, országot biztosít („ígélet földje”).
- „Megáldatik a te magodban [utódaidban vagy utódodban] a föld minden nemzetsége” (a *magodban* szó egyes és többes számban is értelmezhető).

Ábrahám hitbeli döntésének nagyságáról, az „életmódváltásáról”, amit az Úr szava iránti engedelmesség kívánt tőle, a régészeti feltárások is segítenek fogalmat alkotni:

„Az építkezés szinte fényűző volt [Ur városában]: kétemeletes magánházak tíz, tizenkét, sőt tizennégy szobával, keményre égetett téglákból emelt, vakolt és meszelt falakkal.” (Magnus Magnusson: *Ásóval a Biblia nyomában*, Bp., 1985, 39–40. o.)

„Egy Ur város dicsőítésére írt sumér költői szöveg egyik részlete azt állítja, hogy még egy Marhasiban, az elámi hegyvidéken

született ember is civilizálttá válik, ha Urba kerül, oly magabiztosak voltak Ur lakói abban, hogy képesek bármilyen paganus kíművelésére.” (A. Leo Oppenheim: *Az ókori Mezopotámia*, Bp., 1982, 151. o.)

„A héber pátriárkáról alkotott eszméinket alapos revízió alá kell vennünk, amint megismerjük, hogy milyen kifinomult környezetben töltötte Ábrahám ifjú éveit. Nagyváros polgára volt, és egy ősi, jól szervezett civilizáció hagyományait örökölte.” (Sir Leonard Woolley: *Ur of the Chaldees*, New York, 1930, 168–169. o.)

2 Hogyan értelmezi Pál apostol a leveleiben az Ábrahámnak adott ígéreteket?

Gal 3,6–16 ■ „Miképpen Ábrahám hitt az Istennek, és tulajdonított neki igazságot. Értsétek meg tehát, hogy akik hitből vannak, azok az Ábrahám fiai. Előre látva pedig az Írás, hogy Isten hitből fogja megigazítani a pogányokat, eleve hirdette Ábrahámnak, hogy: Tebenned fognak megáldatni minden népek. Ekként a hitből valók áldatnak meg a hívő Ábrahámmal... Az ígéretek pedig Ábrahámnak adattak, és az ő utódának. Nem így mondja az írás: »és az ő utódainak«, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: »a te utódodnak«, aki a Krisztus.”

Rm 4,13–17 ■ „Nem a törvény által adatott az ígélet Ábrahámnak vagy az ő magvának, hogy e világ örököse lesz, hanem a hitnek igazsága által... Azért hitből, hogy kegyelemből legyen, hogy erős legyen az ígélet az egész mag-nak, nemcsak a törvényből valónak, hanem az Ábrahám hitéből valónak is, aki mindnyájunknak atyánk. Amint meg van írva: sok nép atyjává tettelek téged. Az előtt az Isten előtt, akiben hitt.”

.....

.....

„Sokat sejtetett az Ábrahámnak adott első ígélet, hiszen különös kijelentés az, hogy »a Föld összes nemzetsége megáldatik benne« (1Móz 12,3), azaz Isten a Föld minden nemzetségét meg fogja áldani általa. Később konkrétabb megfogalmazást nyert ez az ígélet: »Megáldatik a te magodban a Föld minden népe.« (1Móz 22,18) Megjelenik itt ismét az a *zera/mag* szó, amely az ősevangéliumban is szerepelt (1Móz 3,15). Ezenkívül a *nép* szó a héberben itt már a *goj*, ami félreérthetlenné teszi, hogy az Ábrahám utódaiból származó »nagy népen« kívül (amit Isten szintén megígért – 1Móz 12,2; 22,17) *minden* (más) *nép*, tehát hozzájuk képest idegen népek is áldást nyernek az ő *magva* által.* Az ősevangéliummal egybevetve kézenfekvőnek tűnik, hogy ez az Ábrahám *magvára* vonatkozó ígélet ugyancsak a kígyó fejére taposó szabadítóra vonatkozik. Bővül itt a rá vonatkozó kinyilatkoztatás, mert az *asszony magva* tág megjelöléséhez képest közelebbi meghatározás hangzik el: Ábrahám magva lesz a szabadító.

A *zera* szó többes számú jelentését figyelembe véve úgy is értelmezhető az ígélet, hogy az Ábrahám utódaiból létrejövő nép más népeknek is áldást közvetít majd (vö. 5Móz 4,6–8). A zsidó írásmagyarázat általában így is értelmezi.** Az Újszövetségben azonban Pál apostol hangsúlyozza – bizonyára az ősevangéliummal való kapcsolat alapján –, hogy a *zera* szó egyes számú jelentésében értendő itt elsősorban, azaz mindenekelőtt az Ábrahám nemzetségéből származó Szabadítóra utal, aki valóban áldás lesz a Föld minden népe számára: »Az ígérek pedig Ábrahámnak

* Izrael népét mint Isten népét mindig az *am* szóval jelöli az Ószövetség, a *goj* szóval pedig az Izráelen kívüli, többi népet.

** „Amint a forrás tisztítja a tisztátalant, úgy közelítsd meg azokat, akik távol vannak az istenismerettől, és szenteld meg őket mennyei atyjuk részére. (...) És valóban ilyen volt az a szerep is, amelyet Ábrahám utódai játszottak a történelem színpadán. (...) Izrael legyen a »nemzetek világossága«. (...) Őáltala kell mindenkinek megtanulnia a legfelsőbb Isten létezését, az igazság szeretetét, ami által megnyílnak számukra ugyanazok az áldások, amelyekben Izrael részesül.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és a Haftárak*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 113–114. o.)

adattak, és az ő utódának. Nem így mondja az írás: »és az ő utódainak«, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: »a te utódodnak«, aki a Krisztus [azaz a Messiás].« (Gal 3,16)

Természetesen benne rejlik azért a szövegben a *zera* szó többes számú jelentése is. Ábrahám test szerinti leszármazottaira nagyobb mértékben vonatkozhatott volna az ígélet, ha maradéktalanul engedelmeskedtek volna Isten parancsolatainak, és a nép egészében vagy legalább nagyobb részében betöltötte volna küldetését. Nem így történt. Ezért részlegesen, csupán a nép kisebbségét képviselő, hívő »maradék« által teljesedhetett az ígélet rájuk vonatkozóan.

Rómabeliekhez írt levelében is hivatkozik Pál apostol az ábrahámi ígéletre. Itt már a *zera/mag* szó többes számú jelentésére irányítja a figyelmet. Az *Ábrahám magva* kifejezést azonban nem a testi leszármazás szerinti Izraelre vonatkoztatja, hanem Ábrahám hitbéli utódaira. Úgy értelmezi, hogy mivel Ábrahám a „hívők atyja”, ezért azok az ő »magva«, vagyis az ő lelki utódai, akik hozzá hasonlóan hisznek. Ezt írja: »Nem a törvény által adatott az ígélet Ábrahámnak vagy az ő magvának, hogy e világ örököse lesz, hanem a hitnek igazsága által... Azért hitből, hogy kegyelemből legyen, hogy erős legyen az ígélet az egész magnak, nemcsak a törvényből valónak, hanem az Ábrahám hitéből valónak is, aki mindnyájunknak atyánk. Amint meg van írva: sok nép atyjává tettelek téged. Az előtt az Isten előtt, akiben hitt.« (Rm 4,13-17)

Kitűnik e sorokból, hogy az apostol nem csupán azt az Ábrahámnak adott ígéletet vonatkoztatja az ő hitbéli utódaira, hogy »megáldatik az ő magvában a Föld összes népe«, hanem azt a másik két ígéletet is, miszerint Isten »nagy néppé« teszi utódait, és nekik adja »az országot« (1Móz 13,14-17; 1Móz 22,17-18). A hitbéli utódok lesznek annyian – minden nép közül és minden nemzedékből, mint az »ég csillagai és a tenger fövénye«, ők öröklik az igazi Országot, nekik ígérte Isten örökségül »a világot«, ami utalás az újjáteremtett Földre. Mindebből látható, hogy az ábrahámi ígélet a Messiás első eljövételén túlra is mutat, érvénye az isteni

megváltási terv végső kiteljesedéséig terjed. (...) Mennyire más perspektívába kerül az Ábrahámnak adott három ígéret, ha figyelembe vesszük, hogy a tiszta szívből hívők, »a szívük szerint igazak« (Zsolt 125,4) jelentik az ő *magvát*, az ő hitbéli utódait. Mindenekelőtt Krisztus a *Mag*, azután pedig a tanítványai, akik Őbenne hisznek és Őt követik. »Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusban való hit által... Ha pedig Krisztuséi vagytok, Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.« (Gal 3,26–29) Krisztusban és őbennük áldatik meg a Föld minden népe, mert *sóként és világosságként* hatnak környezetükre (Mt 5,13–16).

Egyszerű, világos, Isten erkölcsi lényéből következő tanítás ez. Mégis milyen sokan nem értik, illetve félreértik, zsidók és keresztények közül valók egyaránt. (...) Mennyire fontos hirdetni, képviselni azt, amit Pál apostol így summáz: »Értsétek meg tehát, hogy akik hitből vannak, azok az Ábrahám fiai. (...) Ekként a hitből valók áldatnak meg a hívő Ábrahámmal.« (Gál 3,7–9)» (Vankó Zsuzsa: *A Szabadító jövetele. Messiási ígéretek a Bibliában*, I. köt., 59–63. o.)

3 Hogyan tanúsítja a bibliai beszámoló, hogy Ábrahám sem volt mentes az emberi gyengeségektől, adott esetben őt is megkísértette az Isten gondviselése iránti bizalmatlanság?

1Móz 12,9–13 ■ „Továbbköltözött Ábrám, folyton délfelé húzódván. Azonban éhség tört ki az országban, és Ábrám aláment Egyiptomba, hogy ott tartózkodjék, mert nagy volt az éhség az országban. Mikor közel volt, hogy bemenjen Egyiptomba, mondta feleségének, Szárainak: Íme tudom, hogy szép ábrázatú asszony vagy. Azért mikor meglátnak téged az egyiptomiak, majd azt mondják: felesége ez, és engem megölnek, téged pedig életben tartanak. Mondd azért, kérlek, hogy húgom vagy, hogy jól legyen dolgom miattad, s életben maradjak teerted.”

(A történet folytatását lásd **1Móz 12,14–20**-ban.)

.....

.....

„Ábrahám folytatta útját dél felé, és Isten újra próbára tette a hitét. Az ég csatornái bezárultak, a patakok elapadtak a völgyekben, és a fű is elszáradt a mezőkön. A nyájak, csordák nem találtak legelőt, s az egész tábort éhínség fenyegette. Nem kételkedik-e a pátriárka a Gondviselés vezetésében? Nem tekint-e vissza vágyakozó szívvel Káldea síkságainak bőségére? Mindenki mohón leste, mit tesz Ábrahám, miután egyik baj a másik után érte. Amíg bizalma megingathatatlanak látszott, mindenkiben élt a remény; biztosak voltak abban, hogy Isten Ábrahám barátja és továbbra is vezetni fogja őt. Ábrahám nem tudta megmagyarázni a Gondviselés útjait. Reményei nem valósultak meg, azonban minden erejével Isten ígéretébe kapaszkodott: »Megáldalak téged, felmagasztalom a te nevedet, és áldás leszél.« Komoly imái közben fontolóra vette, hogyan őrizze meg emberei és nyájai életét, de nem engedte, hogy a körülmények megingassák Isten szavába vetett hitét. Az éhínség elől Egyiptomba menekült. Nem mondott le Kánaánról, végletes helyzetében sem fordult vissza Káldea földjére, ahonnan jött és ahol bőségben volt a kenyér, azonban ideiglenes menedéket keresett az ígéret földjének közelében, azzal a szándékkal, hogy hamarosan visszatér oda, ahova Isten állította.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám elhívása c. fej.)

Az a döntése azonban, hogy az egyiptomiaktól félve – és nem bízva Isten gondviselésében – a feleségét arra kérte, hogy őt a testvéreinek mondja, már semmiképpen nem igazolható. Ez rész-igazság volt, hiszen féltestvérek voltak (1Móz 20,12), de valójában hazugság volt, és nem is oldotta meg a problémát, csak Ábrahám

helyett Sárát sodorta veszélybe. Érdekes és egyúttal szomorú is, hogy Ábrahám, sőt a fia, Izsák sem tanult a történetekből, ismételten elkövették ezt a hibát (1Móz 20,1–18; 26,6–11). A történet tanulsága tömören összegezve:

„A teljes becsületességtől való legcsekélyebb eltérés sem nyerheti el Isten tetszését. (...) Érdekes a hasonlóság Ábrahám egykori egyiptomi élménye és leszármazottainak évszázadokkal későbbi tapasztalatai között. Mindkét alkalommal éhínség kényszerítette őket Egyiptomba, és ott telepedtek le. Érdeklükben Isten büntető ítéletei sújtották a népet, amelyet félelem szállt meg emiatt. S végül a pogányok ajándékaival gazdagon, nagy vagyonnal hagyták el Egyiptomot.”
(Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Ábrahám elhívása c. fejelet)

4 Hogyan valósította meg Ábrahám az életében a „senki ne keresse azt, ami az övé, hanem mindenki azt, ami a másé” (1Kor 10,24) elvet?

1Móz 13,5–9 ■ „Lótnak is, aki Ábrámmal járt, voltak juhai, ökrei és sátrai, és nem bírta eltartani őket az a föld, hogy együtt lakjanak. Mivel sok jószáguk volt, nem lakhattak együtt. Viszálykodás is támadt Ábrám jószágainak és Lót jószágainak pásztorai között. Akkor még a kánaániak és a perizeusok is ott laktak azon a földön. Ábrám ezt mondta Lótnak: Ne legyen viszály köztem és közted, se az én pásztoraim és a te pásztoraid között, hiszen testvérek vagyunk. Hát nincs előtted az egész föld? Kérlek, válj el tőlem. Ha te balra tartasz, én jobbra megyek, ha te jobbra mész, én balra térek.”

.....

.....

Lót Ábrahám unokaöccse volt (1Móz 11,27), s Ábrahám korban, rangban és vagyonban is felette állt. Nagylelkű önzetlenségét mutatja, hogy elválásukkor átengedte neki a földterületek választásának lehetőségét. Figyelemre méltó, hogy Ábrahám önzetlen döntését követően Isten megjelent neki, és megígérte, hogy „az egész földet, amelyet látsz, neked adom, és a te magodnak örökre” (1Móz 13,15). Salamon története juthat eszünkbe, s az alázatos kérése után Isten hozzá intézett szavai: „sőt még amit nem kértél, azt is megadom neked” (1Kir 3,13). „Van olyan, aki bőven adakozik, és annál inkább gazdagodik.” (Péld 11,24)

„Ábrahám mindig a békét kereste. Bármilyen áldozatot meghozott, ha ezzel megőrizhette a békét és Istent dicsőíthette. Ahelyett, hogy vitába szállt volna, Lótnak engedte át a választás lehetőségét, és inkább az elválást tanácsolta, mint a viszályt. Ne gyalázza meg Istent a testvérek közötti nézeteltérés, féltékenység és viszály.” (Ellen G. White, 1. kézirat, 1895)

„Látjuk Ábrahám jellemének jellegzetes vonásait, amikor a pásztorok között elkezdődött a viszály. (...) Ha Lót ugyanolyan udvariasságot tanúsított volna, mint Ábrahám, akkor meghagyta volna neki a választást. Ábrahám azonban alázatos volt. Joga volt választani és elsőnek lenni, de ő úgy döntött, hogy előzékeny lesz.” (Ellen G. White, 19. kézirat, 1886)

„Ábrahám nemes, önzetlen lelkülete nyilvánult meg ez alkalommal is. Milyen sokan vannak, akik hasonló körülmények között mindenáron ragaszkodtak volna jogaikhoz és kiváltságaikhoz! Hány család ment már tönkre emiatt! Hány gyülekezet szakadt pártokra, és tette megvetés és gyalázat tárgyává az igazságot a hitetlenek előtt! »Mondta azért Ábrahám Lótnak: Ne legyen versengés közöttem és közötted, hiszen atyafiak vagyunk« – nem csupán vér szerint, hanem az igaz Isten imádatában is. Isten gyermekei

az egész világon egy családot képeznek, és a szeretet és békülékenység lelkülete kell hogy uralja őket. »Atyafiúi szeretettel egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzőek legyetek« – így tanít bennünket Üdvözítőnk (Rm 12,10). A megkülönböztetés nélküli udvariasság embertársaink iránt, a készség, hogy úgy bánjunk velük, ahogyan mi szeretnénk, hogy velünk bánjanak, az élet bajainak felét eltörölné. Az önfelmagasztalás szelleme Sátán lelkülete, de az a szív, amelyben Krisztus szeretete él, irgalmat gyakorol és nem keresi a maga hasznát (Fil 2,4).» (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Ábrahám Kánaánban c. fej.)

5 Hogyan társulhat a hívő szelídsége, alázata és önzetlensége határozottsággal és bátorsággal?

1Móz 14,13–16 ■ „Eljött pedig egy menekült, és hírül hozta a héber Ábrámnak, aki az Emoreus Mamrénak, Eskol atyja-fiának és Áner atyjafiának tölgyesében lakott, akik Ábrám szövetségesei voltak. Amint meghallotta Ábrám, hogy az ő atyjafia fogságba esett, felfegyverezte házában nevedett háromszáztizennyolc próbált legényét, és üldözve nyomult Dánig. Csapatokra oszolva ellenük éjszaka ő és szolgálai, megverte őket, és úzta őket mind Hóbáig, amely Damaszkusztól balra esik. Visszahozta mind a jószágot, Lótót is, az ő atyjafiát jószágával egybe visszahozta, meg az asszonyokat és a népet.”

(A történet folytatását lásd **1Móz 14,17–24**-ben.)

Vö. Én 6,7 ■ „Kicsoda az, aki úgy láttatik mintegy hajnal? Szép, mint a hold, tiszta, mint a nap, rettenetes, mint a zászlós tábor?”

.....

Ábrahám példája jól mutatja, hogy az önzetlenség és szelídség, valamint a határozottság és bátorság nem egymást kizáró jellemtulajdonságok. Mózes is szelíd ember volt (4Móz 12,3), mégis nagyon határozott is tudott lenni, és kellett is lennie az állandóan elégedetlenkedő, lázadó nép vezetőjeként. Ezeknek a jellemtulajdonságoknak a legtökéletesebb egységét azonban Jézus jellemében láthatjuk (Mt 11,28–30; 21,12–17; 23. fejj.; Jn 1,14; Jel 5,5–6).

„Jézus nem menekült a gondoktól és a felelősségtől, mint sok állítólagos követője. Sokan épp azért gyengék és alkalmatlanok, mert mindenáron kerülnek a fegyelmezést. Lehetnek értékes és szeretetre méltó tulajdonságaik, de tehetetlenek és csaknem hasznavehetetlenek, ha nehézségekkel kerülnek szembe, vagy akadályokat kell legyőzniük. A Jézusban megnyilvánuló határozottságot és erőt, jelleme megbízhatóságát és szilárdságát mi is kifejleszthetjük azzal a neveléssel, amivel Ő tette. A kegyelem, amelyet Ő elnyert, a miénk is lehet.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Jézus gyermeksége c. fejj.)

Ábrahám önzetlenségéhez és hitbeli bátorságához társult még az is, hogy nem neheztelt az unokaöccsére önző választása és iránta tanúsított hálátlansága miatt. Amikor értesült az őt ért szerencsétlenségről, azonnal a segítségére indult. Nemes, önzetlen lelkületét tanúsítja az is, ahogyan a győzelem során megszerzett javak felől gondolkodott (1Móz 14,21–24).

A pusztulásra ítélt város, Sodoma királya, Bera fogadta a csatából győztesen visszatérő Ábrahámot (1Móz 14,17.21–24; vö. 14,2). Az édeni szépségű, Jordán mellett elterülő síkságról érkezett, amelynek lakosai azonban „nagyon gonoszok és bűnösök voltak az Úr szemében” (1Móz 13,10–13; Ezék 16,49–50). Ábrahám ekkor még ki tudta őket szabadítani ellenségeik kezéből, és figyelmüket „az Úrra, a Magasságos Istenre, az ég és föld teremtőjére” irányította. Később még közben is járt Sodoma lakosaiért, de Isten haragjától már nem tudta őket megmenteni (1Móz 18,20–19,29).

„Ábrahám hitében erős, viselkedésében nemes, engedelmisségében megingathatatlan, egyszerű zarándok életében alázatos volt; és ehhez még diplomáciai érzéke, harcban mutatott bátorsága és ügyessége is társult. (...) A győzelem – Isten után – Ábrahám érdeme volt. Jahve imádója nemcsak kiváló szolgálatot tett az országnak, hanem értékes harcosnak is bizonyult. Láthatóvá vált, hogy az életszentség nem jelent gyávaságot, s hogy Ábrahámot hite tette bátorrá. Hősies tette növelte a környező törzsekre gyakorolt befolyását. Visszatértek Sodoma királya jött elé kíséretével, hogy tiszteletet adjon a győztesnek. Felajánlotta Ábrahámnak a zsákmányt, és csak a foglyok szabadon bocsátását kérte. Háborús szokás szerint a zsákmány a győzött illetve, Ábrahám azonban nem a zsákmányért vállalkozott a hadjáratra, nem akarta kihasználni mások szerencsétlenségét.

Ha ilyen próbát kellett volna kiállniuk, csak kevesen viselkedtek volna olyan nemesen, mint Ábrahám. Kevesen tudtak volna ellenállni a kísértésnek és lemondani ilyen gazdag zsákmányról. Ábrahám példája az önző, pénzsóvár lelkület feddése. Ábrahám tekintettel volt a jog és az emberiség követelményeire. Viselkedésével betöltötte a nagy parancsot: »Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.« (3Móz 19,18) »Felemeltem az én kezemet – mondta – az Úrhoz, a Magaságos Istenhez, ég és föld teremőjéhez, hogy én egy fonalszálát vagy egy sarukötőt sem veszek el mindabból, ami a tied, hogy ne mondjad: Én gazdagítottam meg Ábrahámot.« (1Móz 14,22–23) Nem akart alapot adni olyan gondolatoknak, hogy a nyereség kedvéért vett részt a háborúban, vagy hogy jólétét ajándékaiknak, jóindulatuknak köszönheti. Isten megígérte, hogy megáldja Ábrahámot, és egyedül Őt illetve a dicsőség. (...) Isten gondviselése szólt ahhoz a néphez, de ezt az utolsó fénysugarat is éppúgy visszautasították, mint minden előbbi.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám Kánaánban; Sodoma pusztulása c. fejelet)

6 Miért lehetett az Ábrahámot megáldó Melkisédek alkalmas előképe az eljövendő Messiásnak?

1Móz 14,18–20 ■ „Melkisédek pedig, Sáleem királya, kenyeret és bort hozott, ő pedig a Magasságos Isten papja volt. Megáldotta őt, és mondta: Áldott legyen Ábrám a Magasságos Istentől, ég és föld teremőjétől. Áldott a Magasságos Isten, aki kezedbe adta ellenségeidet. [Ábrahám] tizedet adott neki mindenből.”

Zsolt 110,1–4 ■ „Mondta az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobbomon, míg ellenségeidet lábad zsámolya alá vetem... Megesküdött az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké, Melkisédek rendje szerint.”

Zsid 7,1–3 ■ „Mert ez a Melkisédek, Sáleem királya, a felséges Isten papja, aki a királyok leveréséből visszatérő Ábrahámmal találkozva őt megáldotta, akinek tizedet is adott Ábrahám mindenből. Ő először is magyarázat szerint igazság királya, azután pedig Sáleem királya is, azaz békeség királya. Apa nélkül, anya nélkül, nemzetség nélkül való, sem napjainak kezdete, sem életének vége nincs, de hasonlónak tétetve Isten Fiához, pap marad örökké.”

(A szakasz folytatását lásd **Zsid 7,4–28**-ban.)

„Miért nyilvánvaló, hogy Krisztusra utal a »Melkisédek rendje szerinti pap« megjelölés? Miért alkalmas előképe Krisztusnak Melkisédek? Egyáltalán ki volt ő? Melkisédek valóságos történelmi személy. Ábrahám kortársa volt, 1Móz 14. fejezetében a 17–20. vers szól róla. A rövid leírás arról tudósít, hogy amikor Ábrahám hazafelé tartott a mezopotámiai királyok legyőzéséből, Melkisédek, aki Sáleem városállam királya volt, eléje ment üdvözölni őt, és megáldotta, ezekkel a szavakkal: »Áldott

legyen Ábrahám a magasságos Istentől, az ég és föld Teremtő-jétől!» (1Móz 14,19) E szerint Melkisédek ugyanazt az egy Istent, az egyedüli Teremtőt tisztelte, mint Ábrahám.

Kálvin írja: »Bizonyára nem volt közönséges dolog, ha abban az országban, amely annyi sok babonával és romlottsággal volt tele, olyan embert lehetett találni, aki megőrizte Isten tiszta imádását. Mert egyfelől Sodoma és Gomora, másfelől a kánaániták voltak a szomszédai. Így mindenfelől hitetlen emberekkel volt körülveve. Továbbá az egész világ annyira belemerült az istentelenségbe, hogy alig lehetett elhinni, hogy Istent másutt is tisztán imádkozták, nemcsak az Ábrahám családjában.«*

Mi mindenben volt előképe Melkisédek Krisztusnak? Ugyancsak Kálvinnál olvassuk: »Az első hasonlóság az elnevezésben van. Mert titokzatos értelme van annak, hogy Melkisédek neve azt jelenti: *az igazság királya*. A héber *Melkicedek* a *melek* (király) és *cedek* (igazság) szavak összekapcsolása birtokos szerkezetben. Mert jóllehet ezt a tisztességet mindazoknak a királyoknak megadják, akik mérsékelten és méltányosan uralkodnak, mindazáltal ez a cím igazában egyedül Krisztust illeti meg, aki nemcsak igazságosan gyakorolja uralmát, mint a többiek, hanem közli is velük Isten igazságát. (...) Tehát az általa kifejtett hatás alapján nevezzük *az igazság Királyának*, mert kiárasztja az igazságot mindazokra, akik az övéi.«*

Melkisédek Sálem városállam, azaz az ősi Jeruzsálem királya is volt, amellett, hogy a Teremtő Isten papja volt. A név jelentése: *békesség*. A Jákob áldásában foglalt messiási jövendölésben (1Móz 49,10) találkoztunk már azzal, hogy az eljövendő Messiás neve: *békesség*. További messiási prófécia is *békefejedelmként* szólnak róla (Mik 5,2; Ésa 9,6). A »Melkisédek rendje szerinti pap« meghatározás tehát azt jelenti, hogy olyan valaki-

* Kálvin János: *A zsidókhoz írt levél magyarázata*, Református Zsinati Irodai Sajtóosztálya, Budapest, 1965, 89. o.

** Uo., 89–90. o.

nek az egyedüli papsága lép az ároni papság helyébe, aki »igazság és békesség királya«. (...)

A »Melkisédek rendje szerinti pap« megjelölés azonban az eddigieken kívül még a Messiás személyének a titkára is utal. A zsidókhoz írt levél felhívja a figyelmet arra, hogy Melkisédek származásáról és életkoráról semmit sem mond az írás, pedig a bibliai személyeknél szokásos legalább az apa, valamint az életkor megjelölése. Melkisédek azonban »apa nélkül, anya nélkül, nemzetség nélkül való, sem napjainak kezdete, sem életének vége« (Zsid 7,3) nincs megadva 1Móz 14. fejezetében. A Melkisédekre mint a Messiás előképére való utalás tehát azt is sejteti, hogy az eljövendő Szabadító származása titokzatos lesz: nem apától és anyától születik, mint az emberek gyermekei, és életkora sem meghatározható, nincs annak sem kezdete, sem vége, mivelhogy örökkévaló. (...)

A *Melkisédek rendje szerinti pap* megjelölés azért is különleges, azért sem vonatkozhat valamely izraeliták közül való, rendkívüli méltósággal felruházott papra, mert Izraelben – noha Isten saját, különleges küldetéssel felruházott népe voltak – a papi és királyi funkció szigorúan szétválasztott volt. Amikor egyes királyok úgy vélték, hogy a papi szolgálat végzésére is jogosultak, súlyos büntetést vontak magukra (lásd 1Sám 13,8–14; 1Kir 13,1–5; 2Krón 26,16–21).

A Messiás személyében azonban, aki nem gyarló, esendő földi uralkodó, hanem »igazság és békesség királya«, egyesül a királyi és a papi funkció.” (Vankó Zsuzsa: *A Szabadító jövetele. Messiási ígéretek a Bibliában*, I. köt., 229–233. o.)

Az e heti adomány az Eleki Vendégház munkáját támogatja.

Isten szövetségkötése Ábrahámmal, és további története a különös látogatók érkezéséig (15,1–18,15)

1 Miben állt Ábrahám hite, amit Isten igazságul tulajdoníthatott neki? Milyen összefüggésben hangzik el ez a fontos kijelentés?

1Móz 15,1–6 ■ „E dolgok után lett az Úr beszéde Ábrámhoz látomásban, mondván: Ne félj, Ábrám: én pajzsod vagyok neked, a te jutalmad felette igen bőséges. És mondta Ábrám: Uram Isten, mit adnál énnekem, holott én magzatok nélkül járok, és az, akire az én házam száll, a damaskus-beli Eliézer?... Íme énnekem nem adtál magot, és az én házam szolgálzülöttje lesz az én örökösöm. És íme szólt az Úr őhozzá, mondván: Nem ez lesz a te örökösöd, hanem aki a te ágyékdoból származik, az lesz az örökösöd... Tekints fel az égre, számláld meg a csillagokat, ha azokat megszámlálhatod, és mondta neki: Így lesz a te magod. Hitt az Úrnak, és tulajdonítottatott az neki igazságul.”

Vö. Rm 4,1–5

.....

.....

.....

Ábrahám visszatért a hadjáratból. Egyfelől örülhetett annak, hogy sikerült kiszabadítani unokaöccsét, másfelől a csata és a vérengzés borzalommal tölthette el a lelkét. Ráadásul ezzel a csatával belekeveredett a népcsoportok közötti viszályba, és semmi nem biztosította azt, hogy nem fognak újra támadni a jövőben, megbosszulva a korábban történeteket. Ennek ismeretében különösen sokatmondó volt az Úr szeretetteljes bátorítása: „Ne félj Ábrám: én pajzsod vagyok teneked, a te jutalmad felette igen bőséges!” Az utóbbi ígéretet azonban Ábrahám nem tudta teljes hittel fogadni, kézzelfogható bizonyítékért könyörgött. Ekkor még Kánaánt sem vette birtokba, és idősebb kora ellenére örököse sem volt. Hogyan is teljesedhetne így az ígéret? Talán egyik hű szolgáját, Eliézert fogadja fiává, hogy rá szálljon a vagyona? Ekkor az Úr megerősítette a neki már korábban tett ígéretet (1Móz 13,15–16), azzal a kiegészítéssel, hogy nem a szolga lesz az örököse, aki által az ígéretek megvalósulnak, hanem az ő saját leszármazottja lesz. Ábrahám erre adott hitbeli válasza példaként áll minden hívő előtt: „Hitt az Úrnak, és tulajdoníttatott ez neki igazságul.”

Kapott ekkor bizonyítékot a megígért fiúra vonatkozóan? Isten szaván kívül semmi más biztosítéka nem volt erre, és ez elég volt számára. Az Úr ezt a hitet számította be igazságul Ábrahámnak.

„Hiszitek, hogy Ábrahám éppen így lett igazza? (...) Az Úr kihívta Ábrahámot, és azt mondta: Nézd meg a csillagokat, és mondd meg a számukat, így lesz a te magod is. Ábrahám azt mondta: »Ámen...« Amit az Úr szólt Ábrahámhoz, azt Ábrahám elhitte. Amit neked és nekem mondott, azt ha te és én elhisszük, akkor ugyanaz lesz az eredmény.” (Alonzo T. Jones: A harmadik angyal üzenete c. előadás-sorozat 16. előadásából, *General Conference Bulletin*, 1893. február 24.)

„Jézus igazsága nem egy teológiai hittétel, hanem élő tapasztalat. Nemcsak az Istennel szembeni helyzetemet változtatja meg, hanem a magatartásomat is meghatározza. Az Ő igazságának ajándéka nem egy bejegyzés a folyószámlám hiteloldalán a menynei könyvekben, hogy kiegyenlítsen egy problémás számlát, egy

olyan tranzakció, amely egyáltalán nem érint engem személyesen. Ennek a legbensőbb lényemhez van köze. Megtisztítja életemet, (...) beszédemet és cselekedeteimet. Új teremtménnyé tesz engem Krisztus Jézusban. Amikor ilyen végtelen értékű ajándékot kínálnak nekem, mit tegyek? Természetesen fogadjam el. Igen, de hogyan? Négy egyszerű lépésben. Először be kell ismernem elveszett és tehetetlen állapotomat, és azt, hogy az emberi segítségnél többre van szükségem. Másodszor: teljesen alá kell rendelnem az akaratomat Isten akaratának. Harmadszor: teljesen Isten kezére kell bíznom az életemet. Negyedszer: meg kell engednem neki, hogy kinyilatkoztassa igazságát, nemcsak nekem, hanem bennem is. Beismerni, alárendelni, rábízni, megengedni – ezek a lépések, és ezeket mindennap újra és újra meg kell tenni. A bibliai hit valódi tapasztalata ezt az egész területet lefedi. Azzal a fajta hittel, amely Istent szaván fogja, és ennek megfelelően cselekszik, teljes birtokába jutok annak az igazságnak, amely Istentől van a hit által. Hogy Isten miképpen teszi meg a maga részét, azt nem tudom teljesen megmagyarázni. Hogy én hogyan tehetem meg a magam részét, azt tudom, és te is tudod: »Ma, ha az Ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket.« (William W. Prescott: *Győzelem Krisztusban*, Review and Herald, Washington DC., 14-16. o.)

2 Milyen látható jelet kapott Ábrahám ezután?

1Móz 15,7-18 ■ „[Mondta Isten Ábrahámnak]: Hozz nekem egy háromesztendős üszőt, egy háromesztendős kecskét, és egy háromesztendős kost, egy gerlicét és egy galambfiat. Elhozta azért mindezeket, és kétfelé hasította azokat, és mindegyiknek fele részét a másik fele része átellenébe helyezte el, de a madarakat nem hasította kétfelé... És mikor a nap lement és besötétedett, íme egy füstölgő ke-

mence és tüzes fáklya átment a húsdarabok között. E napon kötött az Úr szövetséget Ábrámmal, mondván: A te magodnak adom ezt a földet Egyiptom folyóvizétől fogva a nagy folyóig, az Eufrátesz folyóvízig.”

.....

.....

„A pátriárka (...) látható jelért könyörgött hite megerősítésére. (...) Az Úr kész volt az abban a korban szokásos szerződési formák alkalmazásával szövetséget kötni szolgájával. Mennyei útmutatás szerint Ábrahám megáldozott egy üszőt, egy kecskét és egy kost. Kétfelé hasította őket, és a darabokat egymástól kis távolságra helyezte el. Tett még ezekhez egy gerlicét és egy galambfiat, de ezeket nem vágta ketté. Ezután tisztelettel áthaladt az áldozatok részei között, ünnepélyes esküvel örök engedelmességet fogadva Istennek. Napnyugtáig a tetemek mellett maradt örködve, nehogy ragadozó madarak beszennyezzék vagy felfalják őket. Napnyugta körül mély álomba merült; és »íme rémülés és nagy sötétség szállt öreá« (1Móz 15,12). Majd meghalotta Isten hangját. (...)

Emberrel kötött szövetségének biztosítékeként Isten egy füstölgő kemencét és egy égő fáklyát vonultatott el – mint jelenlétének szimbólumait – a kettévágott áldozatok között, teljesen megemésztve azokat. Ábrahám ismét hangot hallott, amely megerősítette azt az ígéretet, hogy »Egyiptom folyóvizétől fogva az Eufrátesz folyóvízig« (1Móz 15,18) leszármazottai ajándékba kapják Kánaán földjét.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 137. o.)

Ábrahám szövetsége az örök kegyelmi szövetség volt, amely már Ádámtól kezdve fennállt, Ábrámmal megújított, és Krisztus vére pecsételte meg.

„Ez a szövetség minden embernek a megbocsátást és Isten kegyelmét ajánlotta, és a jövőben engedelmisséget kívánt, a Krisztusba vetett hit által. Örök életet ígért azoknak, akik Isten törvényéhez hűségesek. Ugyanezt a szövetséget újította meg az Ábrahámnak adott ígéret. Jóllehet ez a szövetség Ádámmal kötött és Ábrahámmal újított meg, Krisztus haláláig nem nyert megerősítést. Isten ígérete alapján állt fenn a megváltásra vonatkozó első kijelentés óta, és hit által fogadták el. Amióta Krisztus megerősítette, új szövetségnek nevezik. Isten törvénye volt ennek a szövetségnek az alapja, amely csupán eszközül szolgált, hogy az ember újból összhangba kerüljön az isteni akarattal, képessé válva az Isten törvénye iránti engedelmisségre.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény és a szövetség c. feje.)

3 Miben mutatkozott meg ezután Ábrahám hitének meggyengülése a látható szövetséggkötés ellenére? Milyen rövid és hosszú távú következményei lettek ennek?

1Móz 16,1–12 ■ „Szárai, az Ábrám felesége nem szült neki, de volt egy Egyiptomból való szolgálója, kinek neve Hágár volt. Mondta azért Szárai Ábrámnak: Íme az Úr bezárta az én méhemet..., kérlek, menj be az én szolgálómhoz, talán általam megépülök. És hallgatott* Ábrám Szárai szavára... Mondta azért Szárai Ábrámnak: Bántódásom van miattad... És mondta Ábrám Szárainak: Íme a te szolgálód kezében van, azt tedd vele, amit jónak látsz. Nyomorgatta azért Szárai [Hágárt], és az elfutott öelöle... Mondta az Úr angyala: Térj meg a te asszonyodhoz, és alázd meg magad

* Pontosított fordítás szerint. A Károlyi-fordításban azt találjuk, hogy engedett Sára szavának, azonban itt nemcsak arról van szó, hogy engedett az unszolásnak, hanem hallgatott rá, azaz lényegében azonosult ezzel a megoldással.

az ő kezei alatt... Felettébb megsokasítom a te magodat... Szülsz fiat, és nevezd nevét Ismáelnek, mivelhogy meghallotta Isten a te nyomorúságodat. Az pedig vad természetű ember lesz: az ő keze mindenk ellen, és mindenk keze őellene; és minden ő atyjafia ellenébe üti fel sátorát.”

.....

.....

Tíz év telt el már Ábrahám elhívása óta, amikor megkapta az első ígéretet, hogy Isten nagy nemzetté teszi őt. Sára azonban meddőnek bizonyult, és idősödő koruknál fogva is egyre lehetetlenebbnek tűnt, hogy gyermekük szülessen. Sára ezért egy – akkor a Közel-Keleten általánosan elterjedt – megoldást javasolt: szüljön az ő egyiptomi származású szolgálója, Hágár gyermeket Ábrahámnak, aki jog szerint az ő gyermekük lesz majd. Bármilyen bevett szokás volt is ez gyermektelenség esetén, Isten akaratával ellentétes volt. Valójában többnejűséget eredményezett, még ha jog szerint nem is volt az. Be is érlelte keserű következményeit ez az eljárás.

„Ábrahám nem kételkedett az ígéretben, hogy fiúgyermek születik, de nem várta meg, hogy Isten szava a maga idejében és módján teljesüljön. Isten várt, hogy Ábrahám hitét próbára tegye, ő azonban nem állta ki a próbát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 145. o.)

Azáltal, hogy Ábrahám a felesége szavára hallgatott Isten szava helyett, a család békéje és nyugalma elveszett. Hágárt új helyzete felfuvalkodottá tette, és megvetően kezdett viselkedni Sárával, aki ekkor a férjét kezdte vádolni: „Bántódásom van miatad.” Amikor emberi bölcsességet követünk a Szentlélek vezetése helyett, akkor könnyen következtelenné válik a gondolko-

dásunk. Ábrahám nem akart dönteni ebben a helyzetben, a feleségére bízta, hiszen ő volt az úrnője a szolgálónak. Sára „nyomorgatta” Hágárt, és ezt az ő gögje nem tudta tovább elviselni, elfutott. A pusztában az Úr angyala megkereste őt feddéssel is, de könyörülő irgalmassággal is, így visszatért a családhoz, de ez sem hozhatott maradandó békességet.

A 12. versben foglalt prófétikus jövendölés szerint Ismáel leszármazottai (az arabok) „vad természetűek” lesznek, folyamatos szembenállás jellemzi majd őket egymás között és Izsák leszármazottaival is, a zsidó néppel. Történelmük folyamán végig látható ez az ellenségeskedés. Íme az elrettentő példa, hogy mennyire hosszú távú következményei lehetnek egyetlen hitbeli megingásnak!

4 Mit rendelt el Isten Ábrahámnak és háza népének szövetségi jeleként?

1Móz 17,1-10 ■ „Amikor Ábrám kilencvenkilenc esztendő volt, megjelent az Úr Ábrámnak, és mondta neki: Én a mindenható Isten vagyok, járj énelőttem, és légy tökéletes. És megkötöm az én szövetségemet énközöttem és teközötted, és felette igen megsokasítlak téged... Te pedig az én szövetségemet megőrizzed, te és a te magod teutánad az ő nemzedékei szerint. Ez pedig az én szövetségem, melyet meg kell tartanotok énközöttem és tiköztetek, és a teutánad való magod között: minden férfi körülmetéltessek nálatok.”

Rm 4,11 ■ „[Ábrahám] a körülmetélkedés jegyét körülmetéletlenségében tanúsított hite igazságának pecsétjéül nyerte.”

5Móz 30,6 ■ „Körülmetéli az Úr, a te Istened a te szívedet, és a te magodnak szívet, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, hogy élj.”

Jer 4,4 ■ „Metéljétek körül magatokat az Úrnak, távolítsátok el szívetek előbőrét Júda férfiai és lakosai...”

Kol 2,11 ■ „Akiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetközvéen az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélésében.”

.....

.....

.....

Már mintegy 24 éve volt Ábrahám Kánaánban, amikor megjelent neki az Úr. Újra megerősítette az ígéreteket, és a szövetség teljesítésének bizonyosságául Ábrámról (jelentése: 'felmagasztalt atya') Ábrahámra (jelentése: 'sokaság atyja') változtatta. Ekkor adta a pátriárkának és háza népének a körülmetélkedést a szövetség jeleként.

„Ábrahám kapta a körülmetélkedés szertartását is, ami az Isten szolgálatára való odaszentelődés jele volt – a fogadalomé, hogy távol tartják magukat a bálványimádástól, és engedelmeskednek Isten törvényének.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 363. o.)

A Római levél idézett versében azt a meghatározást olvassuk, hogy a „körülmetélkedés jegye” „a hit igazságának pecsétje” volt. Tehát „amaz úgynevezett, a testen kézzel megcsinált körülmetélkedés” (Eféz 2,11) egy már meglevő szívbeli igazságnak a külső jele volt, amely önmagában nem tett igazzá senkit, még ha később el is torzult ennek az értelme. Az igazi körülmetélkedés „a szív körülmetélése”, ami Isten cselekedete az emberi szíven, hogy összhangba hozza azt az Ő szeretettörvényével, válaszul a hitre. De miért volt szükség a körülmetélkedés szövetségére, és egy külső jelre, ha már egyszer szövetséget

kötött Ábrahám Istennel, és a szív körülmetélését is elnyerte hit által? Mivel Ábrahám „test szerint” gondolkodott, maga akarta beteljesíteni Isten ígéretét, ezért a jel arra emlékeztette, hogy vesse meg a „testet”, azaz a megromlott emberi természet, az emberire támaszkodást, mivelhogy „a test nem használ semmit” (Jn 6,63). Mindenkor legyen tudatában annak, hogy önmagától, önmagában képtelen megvalósítani Isten parancsolatait és ígéreteit.

5 Milyen újabb kijelentést tett Isten Ábrahám születendő örököséről? Hogyan mutatkozott meg ezúttal is, hogy Ábrahám hite – bár őszinte és szilárd volt – olykor mégis megingott?

1Móz 17,15–21 ■ „Mondta Isten Ábrahámnak: Szárainak, a te feleségednek nevét ne nevezd Szárainak, mert Sára az ő neve. Megáldom őt, fiat is adok őtőle neked, megáldom, hogy legyen népekké, nemzetek királyai származzanak tőle. Ekkor arcára borult Ábrahám, nevetett, és gondolta az ő szívében: vajon százesztendőös embernek lesz-e gyermeke, avagy Sára kilencvenesztendőös lévén, szülhet-e? Mondta Ábrahám Istennek: Bárcsak Ismáel élne teelőtted! Isten pedig mondta: Kétség nélkül a te feleséged Sára szül neked fiat, és nevezd annak nevét Izsáknak, és megerősítem az én szövetségemet övele örökkévaló szövetségül az ő magvának őutána. Ismáel felől is meghallgattalak: Íme megáldom őt..., megsokasítom őt felette nagyon... és nagy néppé teszem őt. Az én szövetségemet pedig megerősítem Izsákkal, akit neked szül Sára ez idő tájt a következő esztendőben...”

„Amikor Ábrahám csaknem százéves volt, Isten ismét megígérte neki a fiút, és azt is, hogy születendő örököse Sára gyermeke lesz. De Ábrahám még mindig nem értette meg az ígéretet. Ismáelre gondolt abban a hitben, hogy általa valósul meg Isten könyörületes szándéka. Fia iránti szeretetében így szólt: »Vajha Ismáel élne teelötted!« (1Móz 17,18) Az ígéret félreérthetetlen szavakkal megismétlődött: »Kétség nélkül a te feleséged, Sára szül neked fiat, és nevezed annak nevét Izsáknak, és megerősítem a szövetségemet övele.«” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, A hitpróba c. fejt.)

Ábrahám már huszonnégy éve várt a megígért örökös megszületésére. A várakozás sajátos módon próbálja meg a hitet. Isten sok esetben úgy látta jónak, hogy akiket különös munkára szeretne felhasználni, azokat a várakozás próbájával készíti fel küldetésükre, hogy így a hitük kitartó és állhatatos legyen. Mózeset negyven évig tanította szelídségre a pusztában az Úr, Dávidnak is sokáig kellett bujdosnia Saul elől, mire elfoglalhatta a királyi trónt, József életében két évtized telt el, míg az álmai beteljesedtek, közben megjárta a rabszolgaságot és a börtönt is. A várakozás ideje alatt el kell döntenünk, komolyan vesszük-e, amit Isten mondott, és megbízunk-e benne minden körülmények között. Milyen különleges, hogy Ábrahámnak huszonnégy évnyi várakozás után jelenti meg Isten, hogy „a következő esztendőben ez idő tájt” megszületik az ígéret gyermeke, noha emberileg ez teljesen lehetetlennek tűnt. Ábrahám többször is engedett a kételkedés kísértésének, de újra és újra kiemelkedett ebből a teljes hit magaslatára. Számos igei kijelentés bátorít hitbeli állhatatosságra a várakozás idején: „Állhatatosságra van szükségetek, hogy Isten akaratát cselekedve elnyerjétek az ígéretet.” „Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig.” „Akik az Úrra várnak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el!” (Zsid 10,36; Jer Sir 3,26; Ésa 40,31)

6 Hogyan mutatkozott meg Ábrahám vendégszeretete, amikor ismeretlenek haladtak el sátra közelében? Mit közöltek vele a különös látogatók? Hogyan ütközött ki ezúttal Sára hitbeli gyengesége?

1Móz 18,2–15 ■ „Megjelent pedig őneki az Úr a Mamré tölgyesében, és ő ült a sátor ajtajában, a hő napon. Felemelte az ő szemeit, és látta, hogy íme három férfiú állt őelőtte. Látván, eléjük sietett a sátor ajtajából, és földig meghajtottta magát. És mondta: Jó uram, ha kedves vagyok teelőtted, kérlek, ne kerüld el a te szolgádat! Hadd hozzanak, kérlek, egy kevés vizet, és mossátok meg a ti lábaitokat, és dőljetek le a fa alatt. Én pedig hozok egy falat kenyeret, hogy erősítsétek meg a ti szíveteket, azután menjetek tovább...

És mondta [az idegenek egyike, aki vezetőnek tűnt közöttük]: Esztendőre ilyenkor bizonytalán megtérek hozzád, és íme akkor a te feleségednek, Sárának fia lesz. Sára pedig hallgatózott a sátor ajtajában, mely annak háta mögött volt. Ábrahám pedig és Sára élemedett korú öregek voltak, megszűnt Sáránál az asszonyi természet. Nevetett azért Sára magában, mondván: Vénségemre lenne-e gyönyörűségem? Meg az én uram is öreg! És mondta az Úr Ábrahámnak: Miért nevetett Sára, ezt mondván: Vajon csakugyan szülhetek-e, holott én megvéhnedtem? Avagy az Úrnak lehetetlen-e valami? Annak idején, esztendőre ilyenkor visszatérek hozzád, és fia lesz Sárának. Sára pedig letagadta, mondván: Nem nevettem én, mivelhogy félt. De mondta az [Úr]: Nem úgy van, mert bizony neveltél.”

„Egy forró nyári napon, délidőben a pátriárka sátra ajtajában ült, a csendes tájat szemlélve, amikor a távolból három vándort látott közeledni. Az idegenek, mielőtt a sátorhoz értek, megálltak, mintha azt beszélték volna meg, hogy merre menjenek. Nem várva, hogy szívességet kérjenek, Ábrahám gyorsan felállt, és amikor úgy tűnt, az idegenek más irányba térnek, utánuk sietett és udvariasan kérte őket, tiszteljék meg, pihenjenek meg nála. Saját maga hozott vizet, hogy lemoshassák lábukról az út porát (...), és míg az árnyékban pihentek, az étel is elkészült. Tisztelettel állt mellettük, amíg vendégszeretetében részesültek. Ezt az udvarias tettet Isten olyan fontosnak tartotta, hogy feljegyeztette Igéjében, és ezer évvel később az ihletett apostol így utalt rá: »A vendégszeretetről el ne felejtkeztek, mert ezáltal némelyek, tudtukon kívül, angyalokat vendégelték meg.« (Zsid 13,2) Ábrahám először csak három fáradt vándort látott vendégeiben. Nem is sejtette, hogy közöttük van Ő, aki előtt imádattal leborulhat anélkül, hogy vétkezne. A mennyei küldöttek azonban [hamarosán] felfedték valódi kilétüket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám Kánaánban c. fej.)

Sára bizonyára megdöbben, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a kételkedésből fakadó nevetése nem maradt titokban, ezért félelmében le is tagadta.

„Semmi sem termékenyebb a világon, mint a kételkedés. (...) Adjon csak az ember minden adandó alkalommal hangot a kételyeinek, azok virágozni fognak. A kételyek soha nem csökkennek azáltal, hogy szavakba öntik őket. Ha kétségeid vannak, tartsd meg őket magadnak, ha másért nem, magadért. De még jobb, ha megöled őket. A kétely mérgező csirájának ellenszere a hit. Rögzítsétek szívetekben egyszer s mindenkorra, hogy Isten szava igaz, mert Ő maga az igazság. Azután emlékezzetek arra, ahogy Isten örök időktől fogva létezik, úgy az ő igazsága

is. Az megváltoztathatatlan. Ami tegnap igaz volt, az ma is igaz, és örökké igazság marad. A kétely a hazugság árnyéka, és egyetlen hazugság sem döntheti meg az igazságot. Kétségek minden embert érnek, de az az ember, akinek szívében ott van az igazság szeretete és Isten ismerete, nem hagyja, hogy ezek jobban befolyásolják, mint ahogy az óceánban lévő szalmaszálak akadályozzák a Fenséges* útját.” (Ellet J. Waggoner: A kételyek táplálása, *The Present Truth*, 1893. január 26.)

A mennyei követek látogatása után mind Ábrahám, mind Sára eljutott a kételyektől mentes, teljes hit magaslatára: „Ábrahám reménység ellenére reménykedve hitte, hogy sok nép atyjává lesz, aszerint, amint megmondattott... Hitében erős lévén nem gondolt az ő már elhalt testére, mintegy százesztendőös lévén, sem Sára elhalt méhére. Istennek ígéretében nem kételkedett hitetlenséggel, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adva Istennek. És teljesen elhitte, hogy amit Ő ígért, azt meg is cselekedheti.” (Rm 4,18–21) „Hit által nyert erőt Sára is az ő méhében való foganásra, és életkora ellenére szült, mivelhogy hűnek tartotta azt, aki az ígéretet tette.” (Zsid 11,11)

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

* A *Fenséges (Majestic)* nevű hajó egy közel tízezer tonnás, 177,8 m hosszú óceánjáró volt, amely többször átszelte az Atlanti-óceánt.

Ábrahám közbenjárása Sodomáért és Gomoráért – e városok pusztulása (18,16–19. fejezet)

I Mi volt a legfőbb bizonyosság Ábrahám életének hitelessége mellett, ami alkalmassá tette őt arra, hogy az Úr beavassa tervébe?

1Móz 18,16–21 ■ „Azután felkelvén onnan azok a férfiak, Sodomá felé tartottak. Ábrahám is velük ment, hogy elkísérje őket. Mondta az Úr: eltitkoljam-e én Ábrahámtól, amit tenni akarok? Holott Ábrahám nagy és hatalmas néppé lesz, és benne megáldatnak a föld minden nemzetségei. Mert tudom róla, hogy megparancsolja az ő fiainak és az ő háznépének útána, hogy megőrizték az Úr útját, igazságot és történt tévén, hogy beteljesítse az Úr Ábrahámon, amit szólt felőle. Mondta az Úr: mivelhogy Sodomának és Gomorának kiáltása megsokasodott, és mivelhogy az ő bűnük felettébb megnehezedett, alámegyek azért és meglátom, vajon teljességgel a hozzám felhatott kiáltás szerint cselekedtek-e, vagy nem? Tudni akarom.”

Ábrahám jellembeli nagysága nemcsak az igazság szeretetében mutatkozott meg, hanem annak következetes gyakorlásában is. Életének minden területén megnyilvánult istenféelme, beleértve családjá és háznépe igazgatását is, amely meglehetősen népes csoportot tett ki.

„Gyermekei és háztartásának tagjai iránti szeretete arra készítette Ábrahámot, hogy ügyeljen vallási és hitéletükre, oktassa őket az isteni alapelvek ismeretére mint a legbecsebb örökségre, melyet rájuk és általuk a világra hagyhat. Mindegyiküket megtanította arra, hogy a menny Istenének uralma alatt állnak. A szülők ne nyomják el gyermekeiket, viszont a gyermekek se engedetlenkedjenek. Isten törvénye megszabta mindnyájuk kötelességét, és csakis azok teljesítése biztosíthatja a boldogságot és a jólétet.

Saját példája, mindennapi életének csendes befolyása állandó tanítás volt. Megingathatatlan becsületesség, jótékonyság és önzetlen udvariasság nyilvánult meg otthonában. Királyok csodálatát váltotta ki az »élet illata« (2Kor 2,15), a nemes és szeretetre méltó jellem, mely mindenkinek hirdette, hogy összeköttetésben áll a mennyei. Ábrahám a legszerényebb szolgája lelki életét sem hanyagolta el. Háztartásában nem volt külön törvény a mesterember és egy másik szolga számára, bánásmódbeli különbség gazdagok és szegények között. Mindenkiel igazságosan és együttérzéssel bánt, úgy, mint akik vele együtt az élet kegyelmének örökösei. (...)

Minden keresztény otthonból szent fénynek kellene sugározni. **A tettek a szeretet megnyilvánulásai legyenek.** Áradjon a szeretet minden érintkezésből, és mutakozzon meg kedves gondoskodásban, szíves, önzetlen udvariasságban. Vannak még családok, ahol ezt az elvet követik, otthonok, melyekben az Urat imádják és amelyeket a legőszintébb szeretet hat át. Ezekből az otthonokból reggel és este imák szállnak fel Istenhez mint édes, jó illatú áldozat, s az Ő kegyelme és áldása úgy árad vissza a könyörgőkre, mint a reggeli harmat.

A jól vezetett keresztény otthon hatalmas érv a kereszténység mellett, olyan érv, amelyet a hitetlenek sem tagadhatnak. Mindenki láthatja, hogy megszentelő

befolyás érvényesül a családban a gyermekek felett, és hogy Ábrahám Istene van velük. Ha a hitvalló keresztények ott-honát a helyes vallásosság hatná át, ez hatalmasan éreztetné javító, felemelő hatását. Akkor valóban a »világ világossága« lehetnének. Ábrahámhoz intézett szavaival az egek Istene minden hűséges szülőhöz szól: »Mert tudom róla, hogy megparancsolja fiainak és háznépének őutána, hogy megőrizték az Úrnak útját, igazságot és törvényt téve, hogy beteljesítse az Úr Ábrahámon, amit szólott felőle.«” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Ábrahám Kánaánban c. fej.)

Ha Ábrahám élete nem lett volna következetes az istenfélelemben, Isten nem tudta volna őt beavatni tervébe, mert jelleme nem tette volna erre alkalmassá.

„Ábrahám tisztelte az Urat, s az Úr is megtisztelte azzal, hogy bevonta tanácsába és feltárta előtte szándékait. Isten igen jól tudta Sodoma bűnének mértékét, azonban emberi módon fejezte ki magát, hogy eljárásának jogosságát megérthessék, mielőtt ítélettel sújtotta volna a bűnösöket.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

2 Hogyan könyörgött Ábrahám kora legbűnösebb városaiért? Mi készítette arra, hogy közbenjárjon értük?

1Móz 18,22–32 ■ „Elfordultak onnan a férfiak, és mentek Sodomába. Ábrahám pedig még az Úr előtt állt. Hozzá járult Ábrahám és mondta: Avagy elveszted-e az igazat a gonosszal együtt? Talán van ötven igaz abban a városban, avagy elveszted-e és nem kedvezel-e a helynek az ötven igazért, akik abban vannak? Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedjél, hogy megöld az igazat a gonosszal, és úgy járjon az igaz, mint a gonosz: Távol legyen

tőled! Avagy az egész föld bírása nem szolgáltatna-e igazságot? Mondta az Úr: Ha találok Sodomában a városon belül ötven igazat, mind az egész helynek megkegyelmezek azokért. Felelt Ábrahám és mondta: Immár merészkedtem szólni az én Uramnak, noha por és hamu vagyok. Ha az ötven igaznak talán öt hija lesz, elveszted-e az öt miatt az egész várost?... Hátha találatnak ott negyvenen?... Hátha találatnak ott harmincan?... Hátha találatnak ott húszan?... Hátha találatnak ott tízen?”

Mt 5,7 ■ „Boldogok az irgalmasak, mert ők irgalmasságot nyernek.”

Péld 19,22 ■ „Amit a leginkább kell embernek kívánni, az irgalmasság az.”

.....

.....

Ábrahám, habár látszólag elszigetelten élt, távol a városoktól, egyáltalán nem volt közömbös az emberek iránt. Vendégszeretete is abból táplálkozott, hogy ismeretlen emberek mellett sem ment el tétlenül. Amikor Sodoma és Gomora elpusztításának tervét megismerte, az a szeretet buzdult fel benne, amely eleve mélyen gyökerezett benne a bűnösök iránt. Bennünk van-e ilyen elkötelezettség a körülöttünk élők iránt? Tudunk-e Ábrahámhoz hasonlóan közbenjárni a bűnösökért? Erre az irgalmas lelkületre van nekünk is a legnagyobb szükségünk, hogy ez emberekért való munkálkodásra késztesen.

„A veszendő lelkek iránti szeretet ihlette Ábrahám imáját. Noha lelke utálta a romlott város bűneit, de a bűnösöket szeretete volna megmenteni. Sodoma iránti mély részvéte mutatja, hogyan kellene szívünkön viselni megtéretlen embertársaink sorsát. Iszonyodnunk kellene a bűntől, de részvétet és szeretetet kellene éreznünk a bűnös

íránt. Körülöttünk mindenütt lelkek rohannak vesztükbe, éppoly reménytelenül és irtóztatóan, amint Sodomában történt. Mindennap lezárul néhány ember kegyelmi ideje. Minden egyes órában túllépik néhányan a kegyelem határát. De hol vannak a figyelmeztető és könyörgő szavak, amelyek menekülésre készítetik a bűnöst rettenetes sorsa elől? Hol vannak a segítő kezek, amelyek visszahúzzák őt a halálból? Hol vannak azok, akik alázatosan és állhatatos hittel könyörögnek érte Istenhez?

Ábrahámban Krisztus lelkülete élt. Isten Fia a bűnösök közbenjárója és szószólója. Ő, aki megfizette a megváltás árát, ismeri az emberi lélek értékét. A gonosszal szembeni ellenségeskedés mellett, amihez fogható csak egy szeplőtlenül tiszta lényben élhet, Krisztusban olyan szeretet nyilvánult meg a bűnös iránt, amely egyedül a végtelen Jóságtól eredhet. Keresztre szegezve, haláltusája közben, amikor az egész világ bűnének borzalmas terhe nehezedett lelkére, így imádkozott gyalázóiért és gyilkosaiért: »Atyám! Bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!« (Lk 23,34)” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Ha Ábrahám önmagát igaznak tartotta volna, nem tudott volna így együttérezni a bűnösökkel. Amit kért, nem saját érdemei alapján kérte, hanem egyedül Isten kegyelmére tekintett, amit ő is megtapasztalt. Ha bennünk is elevenen él ez a tapasztalat, akkor fogunk tudni irgalommal tekinteni a bűnösökre.

„Mély tisztelettel és alázattal tárta Isten elé a kérését: »Im már merészkedtem szólni az én Uramnak, noha por és hamu vagyok.« **Szavaiban nem volt magabizás, nem dicsekedett saját érdemeivel. Nem engedelmességére vagy Isten akaratának teljesítése közben hozott áldozataira hivatkozva kérte Isten jóindulatát. Mint bűnös esedezett a bűnösökért. Akik Isten elé járulnak,**

ilyen lelkülettel tegyék. Ábrahám lelkülete olyan volt, mint a gyermeké, amikor szeretett atyját kérleli. Közelebb jött a mennyei követhoz, és buzgón folyamodott hozzá kérelmével. Lót Sodomában élt, de nem volt részes az ottaniak bűneiben. Ábrahám azt gondolta, vannak még abban a népes városban Istennek más imádói is.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

3 Hogyan mutatkozott meg Isten kegyelme Ábrahám közbenjárása nyomán? Hogyan szól az Írás arról, hogy Isten számára fájdalmas lelki teher a büntetés végrehajtása a bűnösökön?

1Móz 18,32 ■ „Nem veszttem el tizért.”

Ezék 18,20 ■ „Amely lélek vétkezik, annak kell meghalnia, a fiú ne viselje az apa vétkét, se az apa ne viselje a fiú vétkét, az igazon legyen az ő igazsága, a gonoszon az ő gonoszsága.”

Jer sir 3,33 ■ „[Isten] nem szíve szerint... veri az embernek fiát.”

Jón 4,2 ■ „Te irgalmas és kegyelmes Isten vagy, nagy türelmű és nagy irgalmasságú, és a gonosz miatt is bánkódó.”

.....

Isten szóba állt Ábrahám érveivel, mert „gyönyörködik az irgalmasságban”. Hajlandó lett volna az egész nagyvárost megtartani tíz igaz emberért is. Szomorú, hogy végül ennyi sem találtatott Sodomában. De még ez sem jelenthette, hogy azt a nagyon keveset Isten hagyta volna elpusztulni. Az sem áll fenn, hogy Istennek csak a néhány igaz keltené fel részvétét. Lót és családja kimentése tanúskodik arról, hogy Istennek minden ember, egyetlen ember is értékes.

„Ábrahám nemcsak egyszer könyörgött, hanem többször is. Felbátorodva azon, hogy Isten engedett a kérésének, mindaddig kitartott, amíg biztosítékot nyert, hogy ha csak tíz igaz ember él is benne, a város nem pusztul el. (...) Isten szigorúan veszi a bűnt, és megbünteti a törvénszegést, de nem leli örömét a bosszúállásban. A pusztítás munkája idegen a végtelen szeretettől.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Isten az igazság érdekében sem tudja úgy félretenni atyái szeretetét és kegyelmességét, hogy ne akarna a legvégsőkig megmenteni minden egyes embert. Csak ha nem marad más út, akkor lép fel büntető ítélettel, a bűn megfélézése érdekében.

4 Milyen állapotban volt Sodoma? Mi volt az oka romlásának? Milyen párhuzamot vonhatunk Sodoma és korunk állapotai között?

1Móz 19,1–11 ■ „Amikor a két angyal estére Sodomába jutott, Lót Sodoma kapujában ült, és amint meglátta őket, felkelt eléjük, és arccal a földre borult. És mondta: Íme, én uraim, kérlek, térjetek be a ti szolgátok házához, és háljatok ott, mossátok meg lábatokat, reggel korán felkelhettek és indulhattok utatokra. Azok pedig mondták: Nem, hanem az utcán hálunk meg. De nagyon unszolta őket, és bementek a házába, ő pedig szerzett nekik vendégséget, pogácsát is süttött, és ettek. Lefekvésük előtt a város férfiai, Sodoma férfiai körülvették a házat, ifja, örege, mind az egész község egytől egyig. Szólították Lótot, mondván neki: Hol vannak a férfiak, akik hozzád jöttek az éjjel? Hozd ki őket mihozzánk, hadd ismerjük őket. Kiment Lót őhozzájuk az ajtó elé, és bezárta maga után az ajtót. És mondta: Kérlek, atyámfiai, ne cselekedjetez gonoszúságot... És rárohantak a férfiúra, Lótra, felette igen, és

azon voltak, hogy betörik az ajtót. De kinyújtották azok a férfiak kezeiket, és bevonták Lótot magukhoz a házba, és bezárták az ajtót. Az embereket pedig, akik a ház ajtaja előtt voltak, vaksággal verték meg kicsinytől nagyig, annyira, hogy elfáradtak az ajtó keresésében.”

Ezék 16,49–50 ■ „Íme, ez volt a vétke Sodomának, a te öcsédnek: kevélység, eledel bősége és gondtalan békesség volt nála és leányainál, de a szűkölködőnek és szegénynek kezét nem fogta meg. Felfuvalkodtak s cselekedtek utálatosságot előttem, és elveszítettem őket, amikor ezt meg láttam.”

Lk 17,28–32 ■ „Hasonlóképpen, mint a Lót napjaiban is lett, ettek, ittak, vettek, adtak, ültettek, építettek. De amely napon kiment Lót Sodomából, tűz és kénkő esett az égből, és mindenkit elvesztett. Ezenképpen lesz azon a napon, amelyen az embernek fia megjelenik. Aznap aki a háztetőn lesz, és az ő holmija a házban, ne szálljon le, hogy elvigye, és aki a mezőn, azonképpen ne forduljon hátra. Emlékezzetek Lót feleségére!”

„Lót nem ismerte fel a vendégeket, de szokása volt az udvariasság és a vendégszeretet, vallásának tartozéka – olyan lecke, amelyet Ábrahám példájából tanult.” (Ellen G. White, i. m., Sodoma pusztulása c. fej.)

Sodoma állapota az eltorzult erkölcsök által vált nyilvánvalóvá. Azonban ez már csak következmény volt. Az okot az ige elénk tárja: a túlzott jólét, és ezzel párhuzamosan az irgalmasság hiánya vezetett az erkölcsök olyan mértékű megromlásához,

hogy még a vaksággal büntetés sem állította volna meg az ott élőket tervük végrehajtásában, ha a mennyei küldöttek nem léptek volna közbe.

„A Jordán völgyének városai között a legszebb Sodoma volt. A síkság, amelyen épült, termékenységeben és szépségeben olyan volt, »mint az Úr kertje«. (...) Ipara és kereskedelme is hozzájárult az alföld büszke városának jólétéhez. (...) Csekély munkával, szinte gondtalanul biztosíthatták az élet minden szükségletét, és az egész év szinte egyetlen ünnepségnek tűnt. (...) A mindenfelé uralkodó bőség fényűzéshez és büszkeséghez vezetett. A restség és a gazdagság megkeményíti a szívet, amelyet ínség és bánat még sohasem sújtott. A gazdagság és a kényelem az élvezetek szeretetére vezetett, és az emberek érzéki gyönyöröknek adták át magukat. (...) **Nincs kívánatosabb az emberek számára, mint a jómód és a kényelem, mégis éppen ez szült olyan bűnöket, amelyek az alföld városaira pusztulást hoztak.** Haszontalan, tétlen életük Sátán kísértéseinek prédájává tette őket. Elmosódott bennük Isten képmása, és inkább sátániak, mint isteniek voltak. A semmittevés a legnagyobb átok, ami az embert érheti, mert bűn jár a nyomában. Gyengíti az elmét, megrontja az értelmet, lealjasítja a lelket. Sátán lesben áll, készen arra, hogy megrontsa a vigyázatlanokat, akiknek tétlen hanyatlása alkalmat ad neki, hogy valamilyen vonzó csalás leple alatt a szívükbe férkőzzön. **Sátán akkor a legeredményesebb, amikor az embereket a semmittevés óráiban kerítheti hálójába.**” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Ma is tapasztalhatjuk ezeket a hatásokat, amikor a jóléti társadalom előnyeit élvezzük. Rendszerint a jólét növekedésével párhuzamosan a nincstelenségben, szegénységben élők száma is szaporodik. A jómódban az emberek egyre inkább magukkal, a

saját élvezeteikkel vannak elfoglalva, és eltávolodnak a körülöt-
tük élőkől. Gyakran előfordul, hogy egy utcán bajba kerülő
ember mellett is rengetegen elmennek, még csak rá sem néznek,
míg végül esetleg valaki segít. Az erkölcsök eltorzulása ma sem
számít már megdöbbenőnek, egyre inkább az a felfogás uralko-
dik, hogy minden erkölcsi elfajulás elfogadható.

Jézusnak figyelmeztetnie kell az Ő követőit is, hogy figyelje-
nek fel ezekre mint az idők jeleire, nehogy olyan életet építsenek
fel a világ mintájára itt a Földön, amit Lót feleségéhez hasonlóan
sajnálának itthagyni.

5 Miért kellett Sodomának elpusztulnia? Hogyan me- nekült meg Lót, a felesége és két leányuk?

1Móz 19,12–25 ■ „Mondták a férfiak Lótnak: Ki van még itt
hozzád tartozó? Vődet, fiaidat, leányaidat és mindene-
det, ami a tiéd e városban, vidd ki e helyből. Mert mi el-
vesztjük e helyet, mivelhogy ezek kiáltása nagyra nőtt az
Úr előtt, és az Úr küldött minket, hogy elveszítsük ezt.
Kiment azért Lót, szólt a vőinek, akik a leányait elvették,
és mondta: Keljetek fel, menjetek ki e helyből, mert el-
veszti az Úr e várost, de az ő vőinek úgy tetszett, mintha
tréfálna. Amikor a hajnal feljött, sűrgették az angyalok
Lótot, mondván: Kelj fel, vedd a te feleségedet és jelen
lévő két lányodat, hogy el ne vessz a város bűne miatt.
Amikor késlekedett, megragadták a férfiak az ő kezét és
a felesége kezét s két leánya kezét, az Úrnak iránta való
irgalmából kivitték őt, és ott hagyták a városon kívül.”

2Pt 2,6–9 ■ „Ha Sodoma és Gomora bűneit elhamvasztotta,
végmentésre kárhoztatta, példává tette azokra nézve, akik
istentelenkedni fognak, ha megszabadította az igaz Ló-
tot, aki az istentelenek fajtalanóságában való forgolódá-
sa miatt elfáradt (mert amaz igaz azok között lakott, a

gonosz cselekedeteket látva és hallva, napról napra gyötörte az ő igaz lelkét): meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartani.”

Ám 4,11 ■ „Felforgattam közületek többeket, amint felforgatta Isten Sodomát és Gomorát, és olyanokká lettetek, mint a tűzből kikapott üszök.”

.....

.....

Isten hosszútűrése bámulatos. Amíg csekély esélyt is lát a jóra, türelmesen vár és munkálkodik, akár módosítja is tervét, mint Ninive esetében, hogy „tűzből kikapott üszökként” megmenthessen embereket. Van azonban egy pont, ahonnan már nincs visszaút, mert az ember elzárja magát Isten Lelke munkálkodásának lehetőségétől, sőt a leszármazottait is, mivel már nem lesz képes semmi jót átadni nekik. Amikor egy embercsoport ebbe az állapotba jut, erre mondja az ige, hogy gonoszságuk „betelt” (vö. 1Móz 6,5–11; 15,16).

Sodoma pusztulásának emberileg nem volt előjele, ugyanúgy kezdődött a pusztítás napja, mint az előző. Fontos tanulság ez korunkra nézve. A végidőben élők is figyelmezteti Isten a hirtelen fordulatokra (Mk 13,36–37). Nem lehet az utolsó pillanatra tartogatni a felkészülést.

„Amikor Lót Sodomába költözött, a romlás még nem volt általános, és Isten kegyelmesen megengedte, hogy fénysugarak világítsanak be az erkölcsi sötétségbe (...), de ezt az utolsó fénysugarat éppúgy visszautasították, mint minden előbbi. És most Sodoma utolsó éjszakája közeledett. (...) Az élvhajász tömeg [azonban] fel s alá hömpölygött, a pillanat örömeinek élvezve. (...) Az angyalok feltárták Lót előtt küldetésük célját. Az idegenek, akiket Lót igyekezett megoltalmaz-

ni, most megígérték neki, hogy megvédik őt és minden családtagját, akik vele együtt el akarnak menekülni a bűnös városból. A tömeg időközben kimerült és eloszlott, Lót kisietett, hogy gyermekeit figyelmeztesse. Megismételte az angyalok szavait: »Keljetek fel, menjetek ki e helyből, mert elveszíti az Úr e várost.« De úgy tűnt nekik, mintha csak tréfálna. Nevettek »babonás félelmén« – ahogy ők mondták. Lányai férjeik befolyása alatt álltak. **Elég jól éltek ott, ahol voltak. A veszély semmilyen jelét nem látták. Minden éppen úgy folyt, mint azelőtt.** Lót szomorúan tért vissza otthonába. Noha naponta terhelte lelkét az erőszakos tettek látványa, mégsem volt helyes fogalma a város romlott és utálatos bűneiről. Nem fogta fel Isten büntető ítéleteinek szükségességét, amelyek gátat kellett, hogy vessenek a bűnnek. A többi gyermeke ragaszkodott Sodomához, felesége pedig nem akart nélkülük távozni. Lót a bánattól kábultan még késlekedett. **Ha Isten angyalai nem lépnek közbe, az egész család Sodomával együtt pusztult volna el.**” (Ellen G. White, i. m., uo.)

6 Hogyan érték be Lót Sodomába költözésének és hitbeli gyengeségének káros következményei?

1Móz 19,26–30 ■ „Hátratekintett az ő felesége, és sóbálvány-nyá lett. Ábrahám pedig reggel arra a helyre indult, ahol az Úr színe előtt állt. Tekintett Sodoma és Gomora felé, és az egész környék földje felé, és látta, íme felszállt a földnek füstje, mint a kemence füstje. (...) Lót pedig felment Cóárból, letelepedett a hegyen, és vele együtt az ő két leánya is, mert félt Cóárban lakni, lakozott tehát egy barlangban ő és az ő két leánya.”

(A történet szomorú folytatását elolvashatjuk a 19. fejezet utolsó szakaszában.)

.....
.....
.....

Gyakran úgy gondoljuk, döntéseink következményeit csupán magunk viseljük. Az igaz, hogy mindenkinek egyénileg kell dön-
tenie örök sorsáról, de nagyobb hatással vagyunk a körülöttünk
lévőkre, legfőképp családjunkra, mint gondolnánk. Habár Lót
megmaradt hitében, mégis – amint Péter apostol II. levelében
olvassuk – „az istentelenek közötti forgolódása miatt elfáradt”
(2,7). Hite mintegy „elfáradt”, és emiatt veszélybe került saját
üdvössége, amint nem háríthatta el a következményeket család-
jára vonatkozóan sem. Az alábbi Ellen G. White-idézetek (i. m.,
uo.) ezekről a következményekről szólnak:

Önmagát illetően: „Mivel ott élt abban a gonosz város-
ban, a hitetlenség közepette, hite elhomályosult. A menny
Fejedelme állt mellette, de ő mégis úgy könyörgött az élet-
éért, mintha Isten, aki az iránta való gondviselés és szeretet
ilyen bizonyosságát adta, nem őrizné meg továbbra is. Rá kel-
lett volna bíznia magát a mennyei küldöttre, akaratát és
életét az Úr kezébe kellett volna tennie minden kétség és
kérdés nélkül.”

Feleségét illetően: „Ha Lót habozás nélkül engedelm-
kedik az angyal intésének, és komolyan menekül
a hegyek közé, egyetlen kifogás nélkül, felesége is
megmenekülhetett volna. Példájának befolyása meg-
mentette volna feleségét is attól a bűntől, amely megpecsét-
elte sorsát. Azonban vonakodása és késlekedése feleségét
is arra készítette, hogy ne vegye egészen komolyan Isten fi-
gyelmeztetését. Lába ugyan a síkság felé iparkodott, lelke
azonban még Sodomán csüngött, és azzal együtt pusztult el.

Fellázadt Isten ellen, mert az Úr ítélete birtokait és a városban maradt gyermekeit is sújtotta. Ámbár Isten kedvelt neki, hogy kihívta a bűnös városból, mégis úgy érezte, szigorúan bánik vele, mert a vagyont, amelyet évek munkájával halmoztak fel, ott kellett hagyniuk a pusztulásnak. Ahelyett hogy köszönettel fogadta volna szabadulását, vakmerően hátratekintett, hogy Istenen számon kérje azok életét, akik visszautasították Isten intelmét. Bűne megmutatta, hogy érdemtelen az életre, a megtartásra, amelyért oly kevéssé érzett hálát.”

Gyermekeit illetően: „Lót a hegyek közé menekült, egy barlangban lakott, ahol nélkülöznie kellett mindazt, amiért egy bűnös város befolyásának tette ki családját. De Sodoma átká még itt is utolérte. **Leányainak bűnös viselkedése romlott városuk gonosz társaságának következménye volt.** Sodoma erkölcsi züllöttsége annyira beleivódott jellemükbe, hogy nem tudtak különbséget tenni jó és rossz között. Lót utódai, a moabiták és az ammoniták, gonosz, bálványimádó törzsek, Isten ellen lázadók és népének elkeseredett ellenségei lettek. (...)

Amikor Lót letelepedett Sodomában, elhatározta, hogy mentes marad a város bűneitől, és családját is ennek megfelelően irányítja. Azonban e téren nyilvánvalóan tévedett. Környezetének bomlasztó befolyása saját hitére is hatással volt, és gyermekei révén a Sodoma lakóival való kapcsolata miatt érdekei is bizonyos mértékben egybefonódtak a városéval. Az eredmény előttünk áll. Mégis sokan követik el ugyanezt a hibát. Amikor otthont, lakhelyet választanak, inkább az ideiglenes, mulandó érdekeket nézik, nem törődnek a magukat és családjukat körülvevő erkölcsi, társadalmi befolyásokkal. (...)

Amikor otthont választunk, Isten azt akarja, hogy elsősorban az erkölcsi, vallási befolyásokat vegyük figyelembe, amelyek majd bennünket és családjunkat körül-

vesznek. Lehetséges ugyan, hogy nehéz helyzetekbe kerülünk, mert sokan nem választhatnak olyan környezetet, amelyet szeretnének, de valahányszor a kötelesség úgy kívánja, Isten képesíteni fog, hogy romlatlanul megállhasunk, ha vigyázunk és imádkozunk, Krisztus kegyelmében bízva. Azonban szükségtelenül ne tegyük ki magunkat olyan hatásoknak, amelyek nem kedveznek a keresztény jellem fejlődésének. Amikor önként választjuk a hitetlenség és világiasság légkörét, megbántjuk Istent, és elúzzuk otthonunkból a szent angyalokat. Akik gyermekeiknek, örök érdekeik rovására földi vagyont és rangot biztosítanak, végül rájönnek, hogy ezek az előnyök rettenetes veszteségek. Lóhoz hasonlóan sokan látják gyermekeik teljes romlását, és a szülők is éppen csak saját lelküket menthetik meg. Életművük kárba veszett, életük szomorú kudarc. Ha igazán bölcsen járnak el, gyermekeik talán kevesebbet élveznek a világi javakból, azonban romolhatatlan örökséget biztosíthattak volna maguknak.”

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

*– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola
működési költségeihez.*

Ábrahám nagy próbatétele (20–23. fejezet)

1 Milyen igen megtisztelő elnevezések kapcsolódnak Ábrahám személyéhez?

Jak 2,23 ■ „Beteljesedett az Írás, amely ezt mondja: Hitt pedig Ábrahám Istennek, és tulajdonított neki igazságot, és Isten barátjának neveztetett.”

Vö. Ésa 41,8 ■ „Te, Izráel, én szolgálom, Jákób, akit én elválasztottam, Ábrahámnak, az én barátomnak magva.”

Rm 4,16 ■ „Hogy erős legyen az ígélet... az Ábrahám hitéből valóknak is, aki mindnyájunknak Atyánk.”

1Móz 23,5–6 ■ „Feleltek Kéth fiai Ábrahámnak: ...Istentől való fejedelem vagy te közöttünk, a mi temetőhelyeink közül amely legtisztességesebb, abba temesd a te halottadat, közülünk senki sem tagadja meg tőled a temetőhelyét.”

.....

.....

Vegyük számba Ábrahám megtisztelő elnevezéseit! „Isten barátja” – Isten maga nevezte őt így. „A hívők atyja” – Pál apostol szól róla ekképpen. „Istentől való fejedelem közöttünk” – pogány szomszédai mondták ezt Ábrahámról, aki keresztül-kasul vándorolt Kánaánon a nyájaival, újabb és újabb helyeken telepedett le. Saját földterülete azonban egy talpalatnyi sem volt ebben az országban, ahová Isten küldte őt tanúságtevőnek, és amely felől megígérte, hogy az utódainak adja örökségül. Ami-

kor Sára meghalt, pogány szomszédait kellett megkeresnie véte-
li ajánlattal, azok pedig válaszukban „Istentől való fejedelem-
nek” ismerték el Ábrahámot, és szabad választást engedtek neki.
Ez messzemenő elismerése volt istenfélő életének, amelyet po-
gány szomszédai szemlélhettek.

2 Mindig töretlen volt-e azonban a hívők atyjának ne-
vezett Ábrahám hite? Megállt-e például az alábbi két
próbatételben, nagy hitpróbáját megelőzően?

1Móz 20,1-11 ■ „Elköltözött... Ábrahám a déli tartományba...
és tartózkodott Gérárban. Mondta Ábrahám Sáráról, az ő
feleségéről: Húgom ő. Elküldött azért Abimélek, Gérár-
nak királya, és elvitette Sárát. Isten azonban Abimélek-
hez ment éjjeli álomban, és mondta neki: Íme meghalsz
az asszonyért, akit elvettél, holott férjnél van. Abimélek
pedig nem illette őt, és mondta: Uram, az ártatlan népet
is megölöd-e?...

Hívatta Abimélek Ábrahámot, és mondta neki: ...Mit vé-
tettem ellened, hogy énám és az én országomra ilyen
nagy bűnt hoztál? Amiket cselekedni nem szabad, olyan
dolgokat cselekedtél ellenem... Felelte Ábrahám: Bizony
azt gondoltam, hogy nincs istenfélelem e helyen, és meg-
ölnek engem a feleségemért.”

1Móz 21,9-12 ■ „Amikor pedig Sára nevetgélni látta az egyip-
tombeli Hágár fiát, akit Ábrahámnak szült, mondta Ábra-
hámnak: Űzd el ezt a szolgálót az ő fiával együtt, mert
nem lesz örökös e szolgáló fia az én fiammal, Izsákkal.
Ábrahámnak pedig igen nehéznek látszott e dolog az ő
fiáért. De mondta Isten Ábrahámnak: Ne lássék előtted
nehéznek a gyermek és a szolgáló dolga, valamit mond
neked Sára, engedj az ő szavának, mert Izsákról nevezte-
tik a te magod.”

Milyen megdöbbentő, hogy Ábrahám ismételten elbukott abban a hitpróbában, amelyben korábban is (lásd 1Móz 12,10–20), hogy félt feleségének vallani a különösen szép külsejű Sárát, nehogy megöljék őt érte. Isten küldte Ábrahámot ebbe az országba, ezért hinnie kellett volna, hogy a gondviselés megőrzi mindkettőjüket. Annál is szomorúbb Ábrahámnak ez a hitbeli kudarc, hiszen nem sokkal előbb jártak nála a különleges látogatók, és ígérte meg neki az Úr Izsák születését egy esztendő múlva, valamint beszélt vele mint barátjával a Sodoma és Gomora felett kimondott ítéletről. Csakis Isten kegyelmes közbelépése mentette ki Sárát és Ábrahámot ebből a súlyos helyzetből.

A másik, Hágárral kapcsolatos hitpróba korábbi hitbeli megingásának a következménye volt. Igen nehéz volt Ábrahámnak megválni immár felcseperedett fiától, Ismáeltől. Ebben a próbában azonban hitben engedelmeskedett Isten szavának, bármennyire fájdalmas is volt számára a döntés.

„Legdrágább reménységük, Izsák születése (...) boldogságot hozott Ábrahám és Sára sátraiba. Hágár számára viszont dédelgetett tervei összeomlását jelentette. A közben ifjúvá serdült Ismáel a táborban mindenki Ábrahám örökösének (...) tekintette. (...) Csalódásukban anya és fia gyűlölni kezdték Sára gyermekét. Az általános boldog öröm csak szította féltékenységüket, míg Ismáel végül arra vetemedett, hogy nyíltan gúnyolta Isten ígéretének örökösét. Sára felismer-te a viszály forrását, és Ábrahámhoz fordult, sürgetve kérte, hogy Hágárt és Ismáelt távolítsa el a táborból. (...)

A pátriárkát kétségek gyötörték. Hogyan is száműzhetné fiát, Ismáelt, akit még mindig gyengéden szeretett? Kétségbeesésében Istenhez fordult tanácsért. Az Úr egy angyal

által utasította, hogy teljesítse Sára óhaját. Ismáel és Hágár iránt érzett szeretete nem szabad, hogy visszatartsa, mert csak így állíthatja helyre családjá békéjét és boldogságát. Az angyal még azt a vigasztaló ígéretet is hozta, hogy ha Ismáel távol is lesz az atyai háztól, Isten nem feledkezik el róla, életét megőrzi, és egy nagy nemzet származik majd tőle. Ábrahám engedelmeskedett (...), de atyai szívére ki-mondhatatlan teher nehezedett.

Az Ábrahámnak adott utasítás a házasság szentségére vonatkozóan örök időkre szóló tanítást foglal magában. Ki-mondja, hogy még nagy áldozatok árán is gondosan öröködni kell e kapcsolat jogai és boldogsága felett. Ábrahám egyetlen igaz felesége Sára volt. Házastársi és anyai jogait senki sem oszthatta meg vele. (...) Sára nem akarta, hogy Ábrahám szeretete más nő felé is irányuljon, és az Úr nem feddte meg őt azért, hogy vetélytársa eltávolítását követelte. Mindketten, Sára és Ábrahám is kételkedtek Isten hatalmában, és ez a hibájuk vezetett a Hágárral kötött házassághoz.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, A hitpróba c. fej.)

3 Milyen megrázó és érthetetlennek látszó parancsot kapott Ábrahám Istentől idős korában? Miért volt ez minden képzeletet felülmúlóan súlyos hitpróba? Miért állította Isten Ábrahámot ilyen nehéz próba elé?

1Móz 22,1–2 ■ „Történt ezek után, hogy Isten megpróbálta Ábrahámot, és mondta neki: ...Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, akit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott őt égőáldozatul a hegyek közül egyen, amelyet mondok neked.”

Zsid 11,17–18 ■ „Próbára tétetett..., ő, aki az ígéreteket nyerte, akinek megmondatott: Izsákban neveztetik neked mag [utód].”

Jer sir 3,58 ■ „Pereld meg, Uram, lelkemnek perét, váltsd meg életemet!”

„Amikor a hőn áhított gyermek éppen férfikorba lépett, és már úgy tűnt, hogy a pátriárka megláthatja reményei beteljesedését, egy minden korábbinál nagyobb próba szakadt rá. A parancs megremegtette atyai szívét: »Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, akit szeretsz, Izsákot (...) és áldozd meg égőáldozatul.« Izsák volt otthona fény sugara, öregkora vigasza, de mindenekfelett a megígért áldások örököse. Ilyen fiú elvesztése baleset vagy betegség következtében is megszakasztotta volna a szerető atyai szívét. A parancs azonban úgy szólt, hogy saját kezével oltsa ki fia életét. Ez félelmetesnek és lehetetlennek tűnt számára.

Isten a hívők atyjául hívta el Ábrahámot, és élete a hit példaképe kellett, hogy legyen a következő nemzedékek számára. Hite azonban nem volt tökéletes. Hitetlenséget árult el akkor, amikor Egyiptomban eltitkolta, hogy Sára a felesége, azután amikor Hágárt feleségül vette. Annak érdekében, hogy Ábrahám eljuthasson a hit legmagasabb fokára, Isten újabb próbának vetette alá, a legnagyobb próbának, amelyet valaha embernek ki kellett állnia. Amikor ezt a parancsot kapta Ábrahám, már 120 éves volt. (...) Isten ezt az utolsó, legnehezebb próbát arra az időre hagyta, amikor az évek súlya már erősen ránehezedett Ábrahám vállára, és vágyakozott megpihenni az aggodalmaktól és fáradságtól.

Mivel Ábrahám Isten ígéreteibe vetett hite nem volt teljes, Sátán megvádolta őt az angyalok és Isten előtt, hogy nem tett eleget a szövetség feltételeinek, tehát annak áldásaira is érdemtelen. Isten ezért az egész menny színe előtt igazolni akarta szolgája hűségét, és bemutatni, hogy

a tökéletes engedelmességnél kevesebbet nem fogadhat el, továbbá még teljesebben fel akarta tárnia a megváltás tervét.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Ha a hívő ember hitbeli kudarcot vall valamely élethelyzetben, akkor Isten sokszor kegyelemből lehetőséget ad arra, hogy bukását jóvá tegye. Sátán ugyanis vádaskodik, amikor Isten egy elesés után nem vonja meg kegyelmét az esendő, de Őbenne bízó embertől. Isten azért engedi meg az újabb próbát, hogy az abban elért győzelem által „leperelhesse” a kegyelmébe vett ember „lelkének perét”.

4 Hogyan viszonyult Ábrahám Isten érthetetlen és döbbenetes utasításához?

1Móz 22,3–5 ■ „Felkelt azért Ábrahám jó reggel, megnyergelte szamarát, maga mellé vette két szolgáját, és az ő fiát, Izsákot, valamint fát hasogatott az égőáldozathoz. Akkor felkelt és elindult a helyre, melyet neki Isten mondott. Harmadnap felemelte szemeit Ábrahám, és látta a helyet messziről. Mondta Ábrahám szolgálainak: Maradjatok itt a számmal, én pedig és ez a fiú elmegyünk amoda, imádkozunk, azután visszatérünk hozzátok.”*

Zsid 11,17–19 ■ „Hit által áldozta meg Ábrahám Izsákot, próbára tétetvén, és az egyszülöttet vitte áldozatul, ő, aki az ígéreteket nyerte, akinek megmondattott: Izsákban neveztetik neked mag. Úgy gondolkozott, hogy Isten a halálból is képes feltámasztani, amiért is példaképpen visszanyerte őt.”

Zsid 6,18 ■ „Lehetetlen, hogy Isten hazudjék.”

* Pontosított fordítás szerint. A *gyermeknek* fordított héber szó *fiatal fiút, fiatal embert* jelent.

„Sátán ott állt, és azt sugallta Ábrahám fülébe, hogy biztosan család áldozata. Hiszen az isteni törvény parancsa: »Ne ölj!«, és Isten nem kívánná azt, amit egyszer megtiltott. (...) Ha az ígéret Izsák által teljesedik, hogyan halhatna meg? Ábrahámot megkísértette a gondolat, hogy talán tévedés áldozata. (...) Sötétség vette körül, de Isten parancsa a fülében csengett. Nem mert tovább késlekedni. (...) [Eltelt az utazás során egy nap, két nap,] mialatt fülében folyton ott csengett a parancs, amely gyermektelenné teszi. Sátán is ostromolta, hogy kételyt, hitetlenséget sugalljon. Ábrahám azonban ellenállt kísértéseinek. Nem zúgolódott Isten ellen, hanem felvértezte lelkét, az Úr jóságának és hűségének bizonyítékain elmélkedett. Ezt a fiút váratlanul kapta Istentől, és aki ezt a drága ajándékot adta, nincs-e joga visszakérni azt, ami az övé. Feltörő hittel ismételte magában az ígéretet: »Izsákról neveztetik a te magod.« (...), amely éppúgy megszámlálhatatlan lesz, mint a tenger fővenye. Izsák születése csoda volt, és az a hatalom, amely életet adott neki, nem adhatja-e vissza az életét? Túl a látható világon, Ábrahám megragadta Isten szavát: »úgy gondolkozott, hogy Isten a halálból is képes feltámasztani.«” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Tévesen értelmezik ezt a történetet azok, akik úgy gondolják, a hitpróba abban állt, hogy kit szeret jobban Ábrahám: a fiát vagy Istent? Isten nem ilyen kegyetlen és az Ő erkölcsi jellemével összeegyeztethetetlen próba elé állította Ábrahámot. A próba lényege az volt, hogy Ábrahám eljutott-e oda, hogy abszolút hite van Isten szavában és erkölcsi jellemében. Fel tudja-e dolgozni magában Isten érthetetlen, de kétségtelen parancsát úgy, hogy ez lesz a kulcs számára: „Lehetetlen, hogy Isten hazudjék.” Isten

ígérte és adta ezt a fiút, s mindhárom nagy ígéret rajta nyugszik. Lehetetlen, hogy Isten megcsalja Ábrahámot, s ígéretét ne teljesítse. Ilyen gondolatmenetet követve jutott el Ábrahám oda, hogy úgy oldja meg magában a rejtélyes és félelmetes parancsot, hogy engedelmeskedni fog Istennek – akinek a szavát megtanulta feltétlenül tisztelni, komolyan venni –, Isten pedig feltámaszthatja Izsákot. Mivel lehetetlen, hogy Isten az ígéretét utóbb visszavonja, ne teljesítse. Ez összeegyeztethetetlen lenne Isten erkölcsi jellemével – igazságosságával és kegyelmével –, ahogyan Őt hosszú élete során megismerte. Ez a megoldás ott volt a gondolataiban, amikor a szolgálknak azt mondta, maradjanak ott, ő pedig elmegy a fiával imádkozni, és „azután visszatérünk” – tette hozzá hittel.

5 Hogyan tette meg Ábrahám és Izsák az út utolsó szakaszát, milyen párbeszéd zajlott le közöttük?

1Móz 22,6–8 ■ „Vette azért Ábrahám az égőáldozathoz való fákat, és feltette az ő fiára Izsákra, ő maga pedig kezébe vette a tüzet, és a kést, és mentek ketten együtt. És szólt Izsák Ábrahámhoz, az ő atyjához: Atyám! Ő pedig mondta: Ímhol vagyok, fiam. És mondta Izsák: Ímhol van a tűz és a fa, de hol van az égőáldozatra való bárány? Ekkor mondta Ábrahám: Isten majd gondoskodik az égőáldozatra való bárányról, fiam, és mentek ketten együtt.”

Vö. Jn 1,29 ■ „Másnap látta [Keresztelő] János Jézust őhozza menni, és mondta: Íme Istennek ama báránya, aki hordozza a világ bűneit!”

.....

.....

A tömör, szűkszavú leírás is érzékelteti, hogy apa és fia gondolatokba merülve, csendben haladtak egymás mellett. Izsák

végül megtörte a csendet, és kimondta azt, ami foglalkoztatta: mindent visznek, ami szükséges, csak éppen az áldozati bárány hiányzik. Ábrahámnak ez kapóra jöhetett volna, hogy végre megmondja a valóságot, feltárja a félelmetes titkot Izsáknak, hiszen mindjárt a hegyre érnek. Erre azonban még mindig nem volt képes. Csak ennyit mondott, valószínűleg mély sóhajjal: „Isten majd gondoskodik az égőáldozatra való bárányról, fiam.”

Nem tudta, milyen nagy igazságot mondott ki ezzel. A megváltás nagy titkát fogalmazta meg öntudatlanul. Az ember vétkezett, a bűnösnek kellene meghalnia, de nem neki kell áldozattal kiengesztelnie Istent. Nem is tudna megfelelő áldozatot adni, emberi ajándékokkal nem lehet Istent engesztelni a bűnnel szemben, és megnyerni jóakarátát, ahogy a pogányok képzeltek. A halál törvénye alá vetett embert csak helyettes, önkéntes áldozat mentheti meg, és Isten gondoskodik erről. Keresztelő János kijelentése, amelyet a Jordán partján tett Jézusra mutatva, egybecseng Ábrahám szavával: „Íme, Istennek ama báránya, aki hordozza a világ bűneit.” A pogány vallások áldozateszméje alapvetően különbözik Izráel vallásától és a kereszténységtől. Az előbbi szerint az embernek kell áldozatot adnia Istennek, az utóbbi szerint Isten ad áldozatot az emberért.

6 Meddig ment el Ábrahám az engedelmisségben, és milyen egyedülálló tapasztalatot nyert? Hogyan erősítette meg Isten újból számára a szövetségi ígéretet?

1Móz 22,9–18 ■ „Amikor pedig eljutottak arra a helyre, melyet Isten neki mondott, megépítette Ábrahám ott az oltárt, rárakta a fát, megkötözte Izsákot, az ő fiát, és feltette az oltárra, a farakás tetejére. Kinyújtotta Ábrahám a kezét, vette a kést, hogy levágja az ő fiát. Akkor kiáltott neki az Úr Angyala az égből, és mondta: Ábrahám! Ábrahám!... Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, ne bántsd őt, mert

most már tudom, hogy istenfélő vagy, nem kedveltél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek értertem. Felemelte Ábrahám a szemeit, és látta, hogy íme háta mögött egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövevényben. Odament tehát Ábrahám, elhozta a kost, és azt áldozta meg égőáldozatul az ő fia helyett...

Kiáltott az Úr Angyala Ábrahámnak másodszor is az égből... Én magamra esküszöm, azt mondja az Úr, mivel hogy e dolgot cselekedted, és nem kedveltél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek, megáldván megáldlak téged, és bőségesen megsokasítom a te magodat, mint az ég csillagait, mint a fővényt, amely a tenger partján van, és a te magod örökség szerint fogja bírni ellenségeinek kapuját. Megáldatik a te magodban a föld minden nemzetsége, mivelhogy engedtel az én beszédemnek.”

Vö. Jn 8,56 ■ „[Jézus kijelentése:] Ábrahám, a ti atyátok látta az én napomat, és örült.”

Vö. Rm 8,32 ■ „Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?”

.....
.....
.....

A Szentírás mélyen hallgat arról a beszélgetésről, amelynek fent a hegyen le kellett zajlania Ábrahám és fia között. Nem gylkosságról volt szó, Ábrahámnak meg kellett osztania Izsákkal azt a súlyos titkot, amit ő már három napja hordozott magában. Izsák csakis önkéntesen érthetett egyet apja, illetve Isten akaratával. Egyedül Isten volt tanúja ennek a beszélgetésnek, a Biblia nem szól róla. Így van rendjén, ez egy emberi szavakkal szinte visszaadhatatlan beszélgetés lehetett.

„Izsák rémülettel és döbbenet hallgatta végzetét, de nem ellenkezett. Elmenekülhetett volna sorsa elől, ha akart volna... Izsákot azonban gyermekkorától óta készséges, bízó gyermeknek nevelték, és most, hogy Isten terve feltárult előtte, készségesen engedelmeskedett. Osztozott Ábrahám hitében.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Ábrahám elment tehát a végsőig, addig, hogy már a kését is felemelte.

„Ábrahám hitbeli győzelme világító oszlopként emelkedik. (...) Nem keresett kifogást, hogy felmentést nyerjen Isten akaratának teljesítése alól. A háromnapos utazás alatt elegendő ideje volt a meggondolásra. (...) Úgy is érvelhetett volna, hogy fia megölése után úgy tekintenek rá, mint gyilkosra, második Káinra, hogy amit eddig hirdetett, megvetnék és elvetnék, és ezzel lerombolná befolyását, nem tethetne többé jót embertársaival. Mentségül hozhatta volna még fel agg korát is. (...) Azonban a pátriárka egyik kifogáshoz sem folyamodott. (...) Fájó szívére sem hallgatott. Tudta, hogy Isten minden követelménye igazságos és jogos, és engedelmeskedett a parancsnak az utolsó betűig. (...) Az egész menny csodálattal szemlélte Ábrahám megingathatatlan engedelmességét, és az egész menny örvendezett hűségén. Sátán vádjai hamisnak bizonyultak.

Isten azért parancsolta meg Ábrahámnak, hogy áldozza meg fiát, hogy próbára tegye hitét, és lelkébe vesse az evangélium valóságát. A félelmetes megpróbáltatás sötét napjaiban átélt gyötrelmet azért engedte meg Isten, hogy Ábrahám saját tapasztalatból érthessen meg valamit annak az áldozatnak a nagyságából, amelyet a végtelen Isten hozott az ember megváltásáért. Semmilyen más próba nem okozott volna Ábrahámnak olyan lelki szenvedést, mint fiának feláldozása.

Isten pedig odaadta fiát gyötrelmes és gyalázatos halálra. Azoknak az angyaloknak, akik Isten fiának megaláztatását és lelki tusáját szemlélték, nem volt szabad közbelépniük úgy, ahogy ezt Izsák esetében megtehették. Nem hallatszott a mennyei hang »Elég!« A dicsőség Királya odaadta életét, hogy megmentse az elbukott emberiséget. Adhatná-e Isten még hatalmasabb bizonyítékát végtelen irgalmánának és szeretetének? »Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?« Az Ábrahámától kért áldozat nemcsak a saját javát szolgálta, nemcsak a jövő nemzedékek érdekében történt, hanem a büntelen világok és a menny értelmes lényeinek okulására is szolgál. (...) Amikor Ábrahám Izsák helyett a kost áldozta meg, amelyről Isten gondoskodott, akkor megvilágosodott a megváltás titka, és még az angyalok is jobban értették meg a csodálatos tervet, amelyet Isten készített, hogy az embert üdvözítse (1Pt 1,12).” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Annak is oka volt, hogy Isten a Mórija hegyét jelölte ki az áldozás helyéül. Itt épült fel később a jeruzsálemi templom: 2Krón 3,1 (vö. 1Krón 21,18–28).

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Izsák és Rebeka – Ézsau és Jákób (24–28. fejezet)

1 Mit érthetünk meg a párválasztás felelősségéről Izsák és Rebeka házasságkötése kapcsán? Miből ismerhetjük fel ma is, hogy kit tart Isten megfelelő segítőtársnak számunkra?

1Móz 24,4-7 ■ „[Így szólt Ábrahám istenfélő szolgájához, Eliézerhez:] Elmész az én hazámba, az én rokonságaim közé és veszel feleséget az én fiamnak, Izsáknak. Mondta pedig őneki a szolga: Hátha az a leányzó nem akar velem eljönni e földre, ugyan visszavigyem-e a fiadat arra a földre, ahonnan kijöttél? Felelt neki Ábrahám: Vigyázz, az én fiamat oda vissza ne vidd. Az Úr, az ég Istene, aki engem kihozott az én atyám házából és az én rokonságaim földjéről, aki szólt nekem és megesküdött nekem, mondván: A te magodnak adom ezt a földet. Elbocsátja az ő anyagát előtted, hogy onnan végy az én fiamnak feleséget.”

1Móz 24,14 ■ „[Háránba érkezve a szolga így imádkozott:] Legyen azért, hogy amely leánynak ezt mondom: Hajtsd meg a te vödrödet, hogy igyam, és az azt mondja: Igyál, sőt a tevéidet is megitatom – azt rendelted a te szolgádnak, Izsáknak, és erről ismerjem meg, hogy irgalmasságot cselekedtél az én urammal.”

Vö. **1Móz 26,34** ■ „Amikor Ézsau negyvenesztendő volt, feleségül vette Jehudithot, a khitteus Beéri leányát, és Boszmátot, a khitteus Elon leányát. Ők voltak Izsáknak és Rebekának lelke keserősége.”

.....
.....

Ábrahám hosszú élete során nemcsak azt tanulta meg, hogy higgyen Isten ígéreteiben, de azt is, hogy ezek nem valósulnak meg az ember együttműködése nélkül. A hit nem passzív várása az ígéreteknek. A valódi hit cselekszik, együtt munkálkodik Istennel azokért a célokért, amelyeket Ő megígért. „Azonképpen a hit is, ha cselekedetei nincsenek, megholt önmagában.” (Jak 2,17) Aki hisz, nem is tudja tétlenül várni az ígéretek, mert hite folytán az ígéretek a saját céljaivá is válnak. Isten ilyen együttműködést vár mindenkitől, aki Őhöz szeretne tartozni.

Ábrahám után Izsák volt az ígéretek örököse. Amikor negyvenéves lett, Ábrahám Eliézert bízta meg azzal, hogy utazzon el szülőföldjére, és onnan hozzon Izsáknak feleséget. Nem akarta, hogy a kananeusok leányai közül vegyen el valakit. Korábbi tapasztalataiból tudta, milyen keserűek a felemás iga gyümölcsei. Emlékezett a Hágártól származó gyermek kapcsán a családba beköltözött békétlenségre és szenvedésre. Láta Lót tragédiáját, amely jelentős részben hitetlen, nagyravágyó felesége miatt következett be. Megértette, milyen nagy veszélyt jelent az átgondolatlan párválasztás, amely az embert egy életre megterhelheti, és végül akár Istentől is eltávolíthatja.

„Istenfélő ember nem kötheti össze magát veszélytelenül azzal, aki nem féli Istent. »Vajon járnak-e ketten együtt, ha nem egyeztek meg egymással?« (Ám 3,3) A házassági kapcsolat boldogsága és sikere a házaselek egységén múlik, de a hívő és a hitetlen között alapvető a különbség ízlésben, hajlamban és célban. Két urat szolgálnak, akik között nem lehet összhang. Bármilyen tiszták és jók az egyik elvei, egy hitetlen társ befolyása elfordíthat Istentől. (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták, Izsák házassága* c. fej.)

Ábrahám azonban nem csak Izsákért érzett felelősséget. Végiggondolta, milyen kárt okozna az utódoknak, ha olyan családból származnának, ahol az igaz Istenen kívül más istennek is helye volna. Megértette, hogy ez veszélyt jelentene Isten hosszú távú ígéreteire is, ezért hitben cselekedett. Tudta, hogy ha valamilyen, akkor ebben a kérdésben biztosan támaszkodhat Isten azon ígéretére, hogy Ő az, aki valódi segítőtársat tud szerezni az embernek.

Ma már teljesen idegen az a gondolat, hogy a szülők válasszanak házastársat gyermeküknek. Rossz tapasztalat volt, hogy a régebbi korokban a szülők gyakran társadalmi és vagyoni szempontok szerinti érdekházasságba vitték bele gyermekeiket. Ma az az általános vélekedés, hogy a párválasztás olyan magánügy, amibe senkinek, a szülőnek sem lehet beleszólása. Sajnos sok esetben még az óvatosságra intő tanácsot sem fogadják el a szülők részéről. Az „igazi”-nak a romantikus várása sokszor áthatolhatatlan falat épít a párkeresők köré, s ennek következményeként tapasztalatlan fiatalok jóhiszeműen ugyan, de egész életre kiható hibákat követnek el, sok szenvedést okozva maguknak és másoknak.

„Micsoda nagy a különbség Izsák és korunk ifjúságának magatartása között, a magukat keresztényeknek vallókat is beleértve! A fiatalok sokszor úgy érzik, érzelmi ügyeik csak rájuk tartoznak, és ebbe sem Istennek, sem szüleiknek nincs beleszólásuk. Úgy gondolják, szüleik segítsége nélkül is tudnak választani. A házasságban eltöltött néhány év rendszerint elég ahhoz, hogy megmutassa tévedésüket, de gyakran túl késő megakadályozni a káros következményeket. A bölcsesség és az önuralom hiánya, ami az elhamarkodott döntéshez vezetett, addig súlyosbítja a bajt, amíg a házasság keserves igává lesz. Sokan így rombolták szét ebben az életben elérhető boldogságukat, és az eljövendő életbe vetett reményüket.

Ha van valami, amit alaposan át kell gondolni, és amihez idősebb és tapasztaltabb emberek tanácsát ki kell kérni, akkor az a házasság. Ha valamikor szükség van a Biblia tanácsaira, ha valamikor mennyei eligazítást kell imában keresni, akkor ezt az embereket egy életre egymáshoz kötő lépés előtt kell megtenni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Izsák házassága c. fej.)

Izsák és Rebeka története rávilágít, hogy a jó házassághoz nem elég, ha a két fél azonos hitbeli állásponton van. Nem csak a hitvallás különbözősége miatt léphet be az ember egy felemás igába. Nagy igazság, hogy egyedül Isten ismeri a szíveket, csak Ő tud az embernek hozzá illő társat adni. Ebben bízott Ábrahám, ezért bízta bátran Istenre és hívő szolgájára az ügyet.

Eliézer elsősorban nem a lány szépségét, megjelenését nézte. Számára a saját érdeket nem néző, önfeláldozó segítőkészség volt a biztos jel. Ennek a jelnek a kérése – amit bizonyára Isten Lelke juttatott Eliézer eszébe – a mai napig alapvető feltétele a boldog házasságoknak. Ezt a „jelet” ma is helyénvaló próbakövé tenni a párválasztás előtt álló fiatalnak. Eközben azonban ne feledkezzék meg arról, hogy ő maga is ilyen „jellé” kell, hogy legyen a másik számára.

2 Milyen hitpróbákon kellett átesnie Izsáknak?

1Móz 25,21–28 ■ „Könyörgött Izsák az Úrnak az ő feleségéért, mivelhogy magtalan volt, és az Úr meghallgatta őt: és terbe esett Rebeka, az ő felesége.”

1Móz 26,1–7 ■ „Lett pedig éhség az országban, amaz első éhség után, mely Ábrahám idején volt. Elment azért Izsák Abimélekhez, a filiszteusok királyához Gérárba. Mert megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Ne menj alá Egyip-

tomba! Lakjál azon a földön, amelyet mondok neked. Tartózkodjál ezen a földön, és én veled leszek, megáldlak téged, mert neked és a te magodnak adom mind ezeket a földeket, hogy megerősítem az esküvést, mellyel megesküdtem Ábrahámnak, a te atyádnak... És mikor annak a helynek lakosai az ő felesége felől kérdezősködtek, azt mondta: én húgom ő. Mert félt azt mondani: én feleségem, nehogy megöljenek engem e helynek lakosai Rebe-
káért, mivelhogy szép ábrázatú ő.”

.....

.....

Az ige csak egy fél mondattal utal Izsák húsz évig tartó ima-
küzdelmére Rebeka teherbe eséséért. Izsák tudta születésének
előzményeit. Ismerte Ábrahám és Sára Istennel folytatott küz-
delmét az ígéret gyermekéért. Az ige szűkszavú leírása is sejteti
velünk, hogy Izsák és Rebeka is átment ezen a tapasztalaton.

Nem csak a gyermekért folytatott hitküzdelem tekintetében
volt hasonlóság Ábrahám és Izsák élete között. Izsák az éhség
elől a filiszteusok földjére ment. Isten küldte őt oda, az ő szavá-
nak engedelmessé ment Izsák oda, aki ezúttal is megerősít-
tette az apjának adott, rá vonatkozó ígéretet. Izsák hite elég volt
az odautazáshoz, de kevésnek bizonyult akkor, amikor a filiszte-
usok a felesége felől kezdtek érdeklődni. Letagadta feleségét,
ami különösen annak ismeretében meglepő, hogy apja ugyanezt
a hibát két ízben is elkövette, és Izsák bizonyára tudott erről.
(Az Izsák történetében szereplő Abimélek természetesen nem
ugyanaz az Abimélek, akiről Ábrahám történetében olvasunk.
Nem személynév ugyanis az Abimélek, hanem királyi cím – mint
például a fáraó az egyiptomiaknál – a jelentése: *atyám, a király.*)

Izsák hitpróbái többek között arra mutatnak rá, hogy a hit
nem örökölheto és nem ruházható át másra. Ábrahám hittap-
asztalatai – bármennyire ismerte ezeket Izsák, az ő fia – nem

voltak elegendők Izsák hitének felnövekedéséhez. Ahogyan Ábrahám, úgy Izsák életében is nehéz lecke lehetett megtanulni úgy hinni az ígéretekben, hogy azoknak a beteljesedésére emberi remény nincs. Számunkra is fontos tanulság, hogy Isten ígéreteit nem automatikusan kapjuk meg. Ezek hit által lesznek a mieink, hit nélkül nem nyerhetjük el őket. Ezért az ígéretek elnyerését megelőzően, a beteljesedésükhöz szükséges hitnek is ki kell fejlődnie bennünk.

3 Milyen személyiségbeli különbségek voltak Ézsau és Jákób között? Volt-e ebben szerepük a szülőknek?

1Móz 25,22–23 ■ „Tusakodtak pedig a fiak az ő méhében. Akkor mondta: Ha így van, miért vagyok én így? Elment azért, hogy megkérdezze az Urat. És mondta az Úr őneki: Két nemzetség van a te méhedben, és két nép válik ki a te belsődből, egyik nép a másik népnél erősebb lesz, és a nagyobbik szolgál a kisebbiknek.”

1Móz 25,27–28 ■ „Felnevekedtek a gyermekek, és Ézsau vadászathoz értő mezei ember volt, Jákób pedig szelíd ember, sátorban lakozó. Szerette azért Izsák Ézsaut, mert szájíze szerint volt a vad, Rebeka pedig szerette Jákóbot.”

.....

.....

Amikor Rebeka teherbe esett, aggodalommal töltötte el az erős mozgolódás, amit méhében tapasztalt, ezért megkérdezte az Urat efelől. Isten feltárta neki a tusakodás előremutató, jelképes jelentőségét: „Két nemzetség van a te méhedben, két nép válik ki a te belsődből, egyik nép a másik népnél erősebb lesz, és a nagyobbik szolgál a kisebbiknek.” Ez a kétfelé válás nem volt véletlen. A két nép közötti különbség a két fiú jellemében rejlt

különbségekből nőtt ki. Az anyaméhben kezdődött az a viszálykodás, amely a két nép ellenségeskedésében évszázadokon át folytatódott.

„Izsák ikerfiai – Jákób és Ézsau – jelleme és élete élesen különbözött egymástól. Ezt a különbséget Isten angyala megjövendölte a születésük előtt. Amikor az angyal Rebeka aggódó imájára válaszként kijelentette, hogy két fia lesz, egyben feltárta neki jövőendő történetüket is: mindketten hatalmas nép fejévé lesznek, de az egyik nagyobb lesz a másikonál, és a fiatalabb lesz a kiemelkedőbb.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób és Ézsau c. fej.)

A kettejük közötti különbség minden tekintetben jelentős volt. Külsőjük, vérmérsékletük, értékrendjük, céljaik is eltértek.

„Ézsau a saját kedvét keresve nőtt fel, és minden érdeklődése a jelenre összpontosult. Nem tűrte a korlátozást, és örömet lelte a vadászélet szilaj szabadságában. Egész fiatalon úgy döntött, hogy vadász lesz. Mégis ő volt atyja kedvence. A csendes, békeszerető pásztornak tetszett Ézsau merészsége és ereje, aki félelmet nem ismerve barangolt be hegyet és pusztát, hazatérve vadat vitt atyjának, és elmesélte kalandos életének izgalmas történeteit. A szorgalmas és gondos Jákób, aki többet gondolt a jövőre, mint a jelenre, elégedetten élt otthon, gondozta a nyáját és művelte a földet. Türelmét és állhatatosságát, óvatosságát anyja értékelte. Jákób érzései mélyek és erősek voltak, gyengédségével és figyelmességével sokkal több örömet szerzett anyjának, mint Ézsau hangoskodó, időnkénti kedvessége. Rebekának Jákób volt a kedvesebb.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób és Ézsau c. fej.)

A különbséget súlyosbította a szülők személyválogatása. Jákób későbbi nyomorúságához jelentős mértékben hozzájárult

anyja kivételezése. Ézsau jellemének alakulására is hatott apja kedvezése. Később, József éveken tartó nyomorúságát is részben apja személyválogatása idézte elő. Isten kegyelme végül ezeket a hibákat jóra fordította, az ártatlannak tűnő személyválogatás azonban nagyon sokba került mind a szülőknek, mind gyermekeiknek.

4 Mikor, miben ütközött ki az Ézsau és Jákób közötti különbség lényege?

1Móz 25,32–34 ■ „Mondta Ézsau: Íme én halni járok, mire való hát nekem az én elsőszülöttségem? Mondta Jákób: Esküdjél meg hát nekem azonnal, és megesküdött neki, eladta az ő elsőszülöttségét Jákóbnak. Akkor Jákób adott Ézsauknak kenyeret és főtt lencsét, evett és ivott, felkelt és elment. Így vetette meg Ézsau az elsőszülöttséget.”

.....

.....

A különbség a két fiú között az ígéret öröklésével járó elsőszülöttségi jog körül éleződött ki. Isten ígéretei jelentették a legfőbb értéket a család számára. Az elsőszülött nemcsak a vagyonból kapott dupla részt, hanem az ígéreteket is szent komolysággal, lelki odaszánással kellett őriznie és továbbörökítenie.

„Az Ábrahámknak tett és fiának megerősített ígéretetek álltak Izsák és Rebeka vágyainak és reményeinek középpontjában. Ézsau és Jákób jól ismerte ezeket az ígéreteket. Arra tanították őket, hogy az elsőszülöttségi jogot nagyon fontos dolognak tartásák, mert az nemcsak világi javak öröklését foglalta magában, hanem kiemelkedő lelki értékeket is. A lelki elsőszülöttségi jog birtokosa volt a család papja, és

tőle származott a világ eljövendő Megváltója. Másrészről az elsőszülöttségi jog birtokosának kötelezettségei is voltak. Aki örökli majd áldásait, annak Isten szolgálatára kell szentelnie életét. Ábrahámhoz hasonlóan teljesítenie kell Isten kívánalmait. Házasságában, családi kapcsolataiban, a közéletben Isten akaratát kell követnie. Izsák ismertette fiaival a kiváltságokat és a feltételeket, s világosan megmondta, hogy Ézsaut, az idősebbet illeti meg az elsőszülöttségi jog. De Ézsaunak nem volt kedve a jámborsághoz, nem hajlott a válásos életre. A lelki elsőszülöttségi joggal járó követelményeket kellemetlen, sőt gyűlölt korlátozásnak tartotta. Isten törvényét, amely az Ábrahámmal kötött szövetség feltétele volt, Ézsau a szolgaság igájának tekintette. (...) Jákób megtudta anyjától, hogy Isten neki szánta az elsőszülöttségi jogot, és kimondhatatlanul vágyott az ezzel járó kiváltságokra. Nem atyja gazdagsága után sóvárgott, hanem lelki elsőszülöttségi jogra. Istennel beszélgetni, ahogy az igaz Ábrahám tette; engesztelő áldozatot mutatni be családjáért; a választott nép és a megígért Messiás ősatyjává lenni és örökölni a szövetség áldásaiban foglalt múlhatatlan javakat – ezekre a kiváltságokra és erre a megtiszteltetésre vágyott egész szívvel.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Jákób és Ézsau c. fej.)

Az elsőszülöttségi jogra mindketten igényt tartottak, de más-más indítékból. Ézsau a hatalmat, dőzsölést és világi kívánságok kielégítését remélte, míg Jákób Istenhez szeretett volna minél közelebb kerülni. Isten döntése, amelyet – előre ismerése alapján – még a fiúk születése előtt kijelentett, akkor igazolódott, amikor Ézsau testi szenvedélytől fűtötten egy tál lencséért eladta Jákóbnak elsőszülöttségét. Hozzá is teszi az Ige: „Így vetette meg Ézsau az ő elsőszülöttségét.” Jákób viszont ott követte el a hibát, hogy nem várta meg hittel és türelemmel azt, hogy Isten beteljesítse, amit megígért, hanem emberi módon akart „besegíteni Istennek”.

5 Előnyökkel járhat-e a csalás? Milyen azonnali és távolabbi következményekkel jár a bűn választása, még abban az esetben is, ha Isten kegyelméből később lesz belőle megtérés?

1Móz 27,8 ■ „Most azért fiam, hallgass az én szavamra, amit én parancsolok neked. Menj el, kérlek, a nyájhoz, és hozz nekem onnan két kecskegödölyét a javából, hogy csináljak azokból a te atyádnak kedve szerint való ételt, amint ő szereti. Te pedig beviszed atyádnak, hogy egyék, azért, hogy téged áldjon meg, mielőtt meghal. Jákób pedig mondta Rebekának, az ő anyjának: Íme az én bátyám, Ézsau, szőrös ember, én pedig sima vagyok. Netalán megtapogat engem az én atyám, s olyan leszek előtte, mint valami csaló, és akkor átkot és nem áldást hozok magamra. Mondta neki az ő anyja: Reám szálljon a te átkod, fiam, csak hallgass az én szavamra, menj, és hozd el nekem.”

1Móz 27,20 ■ „Mondta Izsák az ő fiának: Hogy van az, hogy ily hamar találtál, fiam? Felelte: Mert az Úr, a te Istened hozta előmbe.”

Rm 9,13 ■ „Miképpen meg van írva: Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.”

.....

.....

Jákób élete mélypontja volt az, amikor csalással elvette az elsőszülöttség jogát Ézsautól. A terv nem Jákób, hanem anyja, Rebeka fejében született meg. Amikor meghallotta, hogy Izsák megáldani készül Ézsaut, megijedt, hogy talán mégsem Jákób lesz az ígéret örököse, ezért elhatározta, csaláshoz folyamodik. Jákób eleinte nem akart belemenni, de végül engedett anyja akaratának. Ez a történet szomorú emléket állít annak a ma is mű-

ködő törvényszerűségnek, hogy a hazugság útja gyorsan mélyülő mocsárba vezet, és ha valaki egyszer belelép, az egyre mélyebbre fog süllyedni. Jákób jót akart, de belement a csalásba, így apja újabb és újabb kérdéseire kénytelen volt újabb és újabb hazugságokkal válaszolni. Odáig jutott, hogy végül Isten nevét is belekeverte ebbe.

Sem Rebeka, sem Jákób nem mérték fel tettük következményeit. Csak arra ügyeltek, hogy Izsák ne maradjon le valamiképp az áldásról. Ha kicsit is végiggondolják tervüket, lehet, hogy visszaléptek volna szándékuktól. De a megfogant bűnös gondolat megvakította mindkettőjüket, és csak később értették meg, milyen nagy árat kellett fizetniük ezért.

„Jákóbnak és Rebekának sikerült céljukat elérni, de a csalással csak bajt és fájdalmat szereztek maguknak. Isten kijelentette, hogy Jákób kapja meg az elsőszülöttségi jogot, és az általa jónak látott időben teljesítette volna ígéretét, ha hittel kivárvák, hogy cselekedjék értük. De ahogy most is sokan, akik Isten gyermekeinek vallják magukat, ők sem akarták Isten kezében hagyni az ügyet.

Rebeka keservesen megbánta, hogy rossz tanácsot adott fiának. E tanács miatt kellett elválnia tőle, és soha többé nem láthatta. Attól az órától kezdve, hogy megkapta az elsőszülöttségi jogot, önvád súlya nehezedett Jákóbra. Vétkezett atyja, bátyja, saját lelke és Isten ellen. Egész életében bánhatta a bűnt, amit egy rövid óra alatt elkövetett. Felelevenedett előtte ez az esemény, amikor saját fiainak gonoszsága nyomasztotta lelkét.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób és Ézsau c. fejelet.)

Rebeka és Jákób célja Istennek tetsző volt, de a hitelenségük miatt bűnné vált. Nem hitték el, hogy az Úr, aki megígérte, hogy Jákóbé lesz az áldás, be fogja váltani ígéretét. Jákóbot ez a gyengesége sokáig kísérte életútján. Ügyeskedései, csalásai mindig a

hiányzó hitét akarták pótolni. Bár ebből a hibájából megtért, a nagy csalás emléke és annak következményei kihatottak egész életére.

Sokan felteszik a kérdést: miért „gyűlölte” Isten Ézsaut, és miért „szerette” Jákóbot, pontosabban mit gyűlölt Ézsau magatartásában, és mit szeretett Jákób lelkületében? Hiszen Jákób csalása feltűnőbb volt, és visszataszítóbbnak tűnik, mint Ézsau pillanatnyi hevületből kimondott szavai, amelyeket nem gondolt komolyan. Mi csak azt látjuk, ami a szemünk előtt van, de Isten a cselekedetek mögött látja az indítékokat is. Jól tudja, hogy az ember gyenge és sokat hibázik. De pontosan látja azt is, ha valaki szívében Isten és a menny szépsége után vágyakozik, és azt is, ha valaki a világot szereti, és Istent valójában megveti. Akik az igazságra vágyakoznak, azoknak a szívében és jellemén addig munkálkodik, míg elvezeti őket a győzelemre. Akik viszont nem szeretik Őt, azokat szomorúan ugyan, de végül kénytelen a saját útjukra engedni.

„Jákób és Ézsau atyjuk halálos ágyánál találkoztak. Ézsau valamikor mint a bosszú alkalmát várta ezt, de érzései azóta megváltoztak. Jákób, aki meg volt elégedve az elsősültségi jog lelki áldásaival, lemondott bátyja javára atyja vagyonának örökléséről, az egyetlen örökségről, amelyet Ézsau akart és értékelt. Többé nem fordította őket szembe egymással a féltékenység és a gyűlölet, mégis elváltak útjaik. (...) Isten nem önkényesen zárta ki Ézsaut az üdvösség áldásaiból. (...) Ézsau megvetette a szövetség áldásait. Jobban értékelt a földi javakat, mint a lelkieket, és megkapta azt, amire vágyott. Saját határozott választása alapján különült el Isten népétől. Jákób a hit örökségét választotta. Csellel, árulással, hazugsággal igyekezett ugyan megszerezni, de Isten alkalmat adott bűnének helyrehozására. Jákób soha nem tért el szándékától, és nem változtatta meg döntését, a későbbi évek keserű tapasztalatai ellenére sem.

Megtanulta a leckét, hogy csak a Mindenható karjára támaszkodjon, és a próbában, szenvedésben alázatosan meghajolt Isten akarata előtt. Jellemének kevésbé értékes vonásait a kohó tüze emésztette meg. Az arany megtisztult, s Ábrahám és Izsák hite tisztán tükröződött Jákóbban.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Visszatérés c. fejj.)

6 Mi az oka annak, hogy Jákób nagy csalását követően az Úr nem megdorgálta, hanem megáldotta, sőt egy különleges, prófétikus álommal is megajándékozta?

1Móz 28,5 ■ „Elbocsátotta azért Izsák Jákóbot, hogy menjen Mezopotámiába Lábánhoz a szíriabeli Bethuel fiához, Rebekának, Jákób és Ézsau anyjának bátyjához.”

1Móz 28,12–15 ■ „Álmod látott: Íme egy lajtorja volt a földön felállítva, melynek teteje az eget érte, és íme az Isten angyalai fel- és alájártak azon. Az Úr állt azon, és szólt: Én [vagyok] az Úr, Ábrahámnak, a te atyádnak Istene, és Izsák Istene, ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te magodnak. A te magod olyan lesz, mint a föld pora, terjeszkedsz nyugatra és keletre, északra és délre, és te benned és a te magodban áldatnak meg a föld minden nemzetségei. És íme én veled [vagyok], hogy megőrizzelek téged, valahova mész, és visszahozzalak e földre, mert el nem hagyalak téged, míg be nem teljesítem, amit neked mondtam.”

1Móz 28,20–22 ■ „Fogadást tett Jákób, mondván: Ha Isten velem lesz, és megőriz engem ezen az úton, amelyen most járok, és ha ételül kenyeret s öltözetül ruhát ad nekem, és békességgel térek vissza az én atyám házához: akkor az Úr lesz az én Istenem, és ez a kő, amelyet oszlopol állítottam fel, Isten háza lesz, és valamit adsz nekem, annak tizedét neked adom.”

.....

.....

A csalást követően Ézsau elhatározta, hogy apjuk halála után megöli Jákóbot. Amikor Rebeka fülébe jutott Ézsau szándéka, megértette, hogy Jákób nem maradhat a testvére közelében. Rávette férjét, hogy küldje Jákóbot Mezopotámiába, ahol Izsákhhoz hasonlóan még találhat magának istenfélő feleséget.

„A második este atya sátraitól messze találta. Kitaszított-nak érezte magát, és tudta, mindezt saját hibás lépésével okozta magának. Kétségbeesés nehezedett Jákób lelkére. Alig mert imádkozni. De végtelenül magányos volt. Még soha nem érezte ennyire szükségét Isten oltalmának. Sírva és mély alázattal vallotta meg bűnét, könyörögve kért Istentől valamilyen bizonyítékot arra, hogy nem hagyta el egészen. De ez sem könnyített szívének terhén. Minden önbizalma elszállt, és attól félt, hogy atyái Istene elvetette.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób menekülése és számkivetése c. fej.)

Jákób bűnének és családja elvesztésének fájdalmával megterhelve menekült el otthonról. Élete egyik legnagyobb megpróbáltatása lehetett az az éjszaka, amikor fáradtan roskadt le a puszta földre, és egy követ tett a feje alá. Azt gondolhatnánk, a magánynak ebben az órájában az Úr megdorgálja a bűn miatt, amit elkövetett, hiszen leginkább Isten ellen vétkezett. De Isten nem az emberek fejével gondolkozik. „Ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővelkedik.” (Rm 5,20) Az Úr látta Jákób mély bűnbánatát és megalázkodását. Nem volt szükség több dorgálásra. Jákób megtért bűnéből. Isten most már a kegyelem és vigasztalás szavaival kereste meg álmában. Megerősítette atyáinak tett ígését, és egy különleges próféciaát tárt fel az utódai közül támadó Megváltóról, aki majd összeköti a mennyet a földdel, Istent az emberrel.

„Az Úr tudta, milyen veszélyek leselkednek Jákóbra. Irgalmában feltárta a jövőt a bűnbánó menekült előtt, hogy megértse Isten rá vonatkozó tervét, és felkészüljön a kísértésekre, amelyek körülveszik, amikor egyedül lesz a bálványimádók és cselszövők között. A látomásban feltárult a megváltás terve, jóllehet nem teljesen, csak amennyire Jákóbnak akkor szüksége volt. Az álmában megjelent titokzatos létra ugyanaz, mint amelyre Krisztus a Nátánaellel folytatott beszélgetésében utalt: »Meglátjátok a megnyílt eget, és Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.« (Jn 1,52) Az Isten uralma elleni lázadás előtt Isten és az ember között közvetlen volt a kapcsolat. Ádám és Éva bűne azonban elválasztotta a földet a mennytől, és az ember többé nem társaloghatott Alkotójával. A világ mégsem maradt reménytelenül magára. A létra Jézust ábrázolja, aki összekapcsolja a földet a mennyel. Ha Ő a saját érdemeivel nem hidalta volna át a bűn által létrejött szakadékot, a szolgáló angyalok nem tudnának érintkezni az elbukott emberrel. Krisztus köti össze a gyenge embert a végtelen erő Forrásával.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób menekülése és számkivetése c. fej.)

Jákób mélységes hálát érzett Isten kegyelmének és szeretetének tapasztalásáért – ez a hála indította, hogy szívből jövő fogadást tegyen az Úrnak: „Ez a kő, amelyet oszlopul állítottam fel, Isten háza lesz, és valamit adsz nekem, annak tizedét neked adom.” Jákób tapasztalata minden bűnbánó bűnösnek reményt ad, és példát arra, hogy az Isten bűnbocsánata nyomán szívünket átjáró hála életre szólóan elkötelez az Úr iránti hűségre és szolgálatra.

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

Jákób további története Izsák haláláig (29–36. fejezet)

1 Milyen megpróbáltatásokon kellett keresztülmennie Jákóbnak húsz éven keresztül a csalása után, és miért?

1Móz 29,25–31; 30,1–2; 31,38–41 ■ „Reggelre kelve: Íme ez Lea! Mondta azért Lábánnak: Mit cselekedtél énvelem? Avagy nem Rákhelért szolgáltalak-e én téged? Miért csaltál meg engem? Lábán pedig mondta: Nem szokás nálunk, hogy a kisebbiket odaadják a nagyobbik előtt. Töltsd ki ennek hetét, azután amazt is neked adjuk a szolgálatért, mellyel majd szolgálsz nálam még más hét esztendeig... Jákób inkább szerette Rákhelt, hogysesem Leát, és szolgált őnála [apósánál] még más hét esztendeig...*
Meglátta az Úr Lea megvetett voltát, és megnyitotta annak méhét. Rákhel pedig magtalan volt... Látta Rákhel, hogy ő nem szült Jákóbnak, irigykedni kezdett Rákhel az ő nénjére, és mondta Jákóbnak: Adj nekem gyermekeket, mert ha nem, meghalok. Felgerjedt azért Jákób haragja Rákhel ellen, és mondta: Avagy Isten vagyok-e én...?
[Mondta Jákób Lábánnak:] Immár húsz esztendeje vagyok nálad, juhaid és kecskéid nem vetéltek el, és nyájad kosait

* A „töltsd ki ennek hetét” nem a Rákhelért járó újabb hét esztendőre vonatkozik, ez a 27–28. versből is kitéűnik, hanem a hét napból álló lakodalmas hétre.

nem ettem meg. Amit a vad megszaggatott, nem vittem hozzád, én fizettem meg azt, tőlem követelted a nappal lopottat, mint az éjjel lopottat is. Úgy voltam, hogy nappal a hőség emésztett, éjjel pedig a hideg, és az álom távol maradt szememtől. Immár húsz esztendeje hogy házadnál vagyok, tizennégy esztendeig szolgáltalak két leányodért, és hat esztendeig juhaidért, te pedig béremet tízszer is megváltoztattad.”

Jákób hamar rádöbbsent bűne súlyára, hogy csalással, hazugsággal szerezte meg az elsőszülöttségi jogot. Ha nem bánta volna meg mindjárt a tett után, Isten nem adhatta volna neki menekülésekor az ígéretek.

„Isten ígérétebe vetett új és maradandó hittel, a mennyei angyalok állandó jelenlétében bízva folytatta útját Jákób »a napkeletre lakók földjére«.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jákób menekülése és száműzetése c. fej.)

Isten megbocsátott Jákóbnak, de a jelleme ezzel még nem változott meg. Hatalmas erőt ad a bűnbocsánat elnyerése – Isten szeretetéről és változatlan hűségéről tanúskodik –, de ezután következik a jellemfejlődés, a csiszolás folyamata, sokszor próbák, nehézségek által. Isten gyakran bevisz bennünket a „nyomor kemencéjébe”, hogy a „salak” leváljon rólunk. Ezenkívül a bűnnek sokszor megvan a maga természetes, negatív következménye, amelyet Isten nem hárít el, éppen a mi érdekünkben. Azonban az őszinte bűnbánat jellemzője, hogy nem zúgolódik a következmények miatt. Az is előfordul, hogy egy idő után az emberek lekicsinylik elkövetett bűneiket, nem is tartják már annyira súlyosnak, és a bűn következményei miatt zúgolódnak.

Jákób életében is elkezdődött a próbák általi jellemnevelés, azáltal, hogy Isten nem hátrította el a nehézségeket, ugyanakkor jelenlétével vigasztalta, bátorította.

„Jákób hét évig szolgált Rákhelért, és a szolgálat évei »csak néhány napnak tetszettek neki, annyira szerette őt« (1Móz 29,20). Azonban az önző és kapzsi Lábán – mivel meg akarta tartani ezt az értékes segítséget – kegyetlen csalást követett el azzal, hogy Leát adta oda Rákhel helyett. Mivel Lea is részese volt a csalásnak, Jákób úgy érezte, nem tudná őt szeretni. Szemrehányására apósa felajánlotta Rákhelt is feleségül, további hét évi szolgálat fejében. Lábán ragaszkodott ahhoz, hogy Jákób tartsa meg Leát is, különben szégyent hozna a családra. Jákób így kínos és kényes helyzetbe került. Végül elhatározta, hogy megtartja Leát, és feleségül veszi Rákhelt is. Rákhel maradt mindvégig Jákób egyetlen szerelme, iránta tanúsított előzékenysége azonban irigységet és féltékenykedést ébresztett, Jákób életét pedig megkeserítette a testvérfeleségek egymás közti versengése. Jákób húsz évet töltött Mezopotámiában, Lábán szolgálatában, aki mit sem törődött a rokoni kötelékekkel, csak azon igyekezett, hogy kapcsolatokból hasznot húzzon. Tizennégy évi fáradságos munkát követelt két lányáért, a további időtartam alatt pedig tízszer is megváltoztatta Jákób bérét. Jákób mégis szorgalmasan és hűségesen dolgozott.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

2 Miért és mikor indult vissza Jákób a családjával együtt Lábántól?

1Móz 31,13–42 ■ „[Mondta Isten Jákóbnak:] Én vagyok ama Béthelnek Istene, ahol emlékoszlopot kentél fel, és ahol fogadást tettél nekem. Most kelj fel, menj ki e földről, és térj vissza szülőföldedre... Felkelt tehát Jákób, feltette

gyermekait és feleségeit a tevékre, és elvitte minden nyáját, minden keresményét..., hogy elmenjen az ő atyjához, Izsákhoz Kánaán földjére...

Amikor harmadnapra megmondták Lábánnak, hogy Jákób elszökött, maga mellé vette rokonait, hétnapi járóföldig űzte őket, és elérte őket a Gileád hegyén. Isten pedig megjelent a szíriabeli Lábánnak éjjel álomban, és mondta neki: Vigyázz magadra, Jákóbnak se jót, se rosszat ne szólj...

[Ekkor mondta Lábán Jákóbnak:] **Volna erőm hozzá, hogy rosszat tegyek veletek, de a ti atyátok Istene tegnap éjszaka megszólított engem, ezt mondván: vigyázz magadra, Jákóbnak se jót, se rosszat ne szólj. [Jákób is hivatkozott erre, amikor így szólt apósához:] Ha az én atyám Istene, Ábrahám Istene és Izsák félelme velem nem lett volna, bizony most üresen bocsátanál el engem, de megtekintette Isten az én nyomorúságomat és kezeim munkáját, és megfeddett téged tegnap éjjel.**

„Jákób már régen otthagya volna ravasz rokonát, ha nem félt volna Ézsautól. Most veszélyben érezte magát Lábán fiai miatt, akik ki akarták sajátítani vagyonát, és nem lehetetlen, hogy megkísérlik akár erőszakkal is megszerezni (1Móz 31,1-2). Jákób kétségbeesetten gyötrődött, nem tudta, mitévő legyen. Visszaemlékezett a Béthelben nyert kegyelmes ígéretre, és ügyét Isten elé vitte, Tőle kért irányítást. Álomban kapott választ imájára: »Térj meg atyáid földjére, a te rokonságod közé, és veled leszek.«” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Isten mindig válaszol az őszintén Őt keresők imájára, akik vezetésért, tanácsért fordulnak hozzá. Leggyakrabban belső

sugallat formájában teljesedik az alábbi ígélet: „Füleid meghallják a kiáltó szót mögötted: ez az út, ezen járjatok, ha jobbra és ha balra elhajoltok.” (Ésa 30,21)

(További kérdések: Mi lehet az oka annak, ha egy élethelyzetben mégsem kapunk mennyei vezetést? Ilyenkor mi a teendők? Vö. Ésa 59,1–2.)

3 Milyen bátorító tapasztalatban részesítette Isten ezután Jákóbot a hazafelé vezető úton? Milyen félelmetes helyzetbe került azonban hamarosan? Mit tett ekkor, hogyan imádkozott?

1Móz 32,1–12 ■ „Jákób továbbment az ő útján, és szembe jöttek vele Isten angyalai. Mondta Jákób, amikor azokat látta: Isten tábora ez, és nevezte annak a helynek nevét Mahanaimnak. Azután küldött Jákób követeket maga előtt Ézsauhoz, az ő bátyjához...

Megtértek Jákóbbhoz a követek, mondván: Elmentünk a te atyádfiához, Ézsauhoz, és már jön is elődbe, négyszáz férfi van vele...

Mondta Jákób: Óh, én atyámnak, Ábrahámnak Istene, és én atyámnak, Izsáknak Istene, Jehova! Aki azt mondtad nekem: Térj vissza hazádba, a te rokonságod közé, s jól teszek veled. Kisebb vagyok minden te jótéteményednél és minden te hűségédnél, amelyeket a te szolgálóddal cselekedtél, mert csak pálcámmal mentem át ezen a Jordánon, most pedig két sereggé lettem. Szabadíts meg, kérlek, engem az én bátyám kezéből, Ézsau kezéből, mert félek őtőle, hogy rajtam üt és levág engem, az anyát a fiakkal egybe. Te pedig azt mondtad: Jól tévén jól teszek teveled, és a te magodat olyanná teszem, mint a tenger fővénye, mely meg nem számláltathatik sokasága miatt.”

„Noha Jákób isteni utasításnak engedelmeskedve hagyta el Padam-Aramot, mégis rossz érzésektől gyötörve tette meg a hazafelé vezető utat, melyen húsz évvel ezelőtt menekültként járt. A bűn, hogy megcsalta atyját, még mindig gyötörte. Tudta, hosszú száműzetése ennek a bűnnek a közvetlen következménye volt, és éjjel-nappal erről gondolkodott. A lelkiismeret vádló szava nagyon megnehezítette útját. Amikor feltűntek szülőföldje dombjai a távolban, a pátriárka mélyen megindult. Egész múltja élénken felidéződött benne. Bűne emlékezetével együtt azonban Isten kegyelmének gondolata, az isteni segítség és vezetés ígérete is eszébe jutott. (...)

Az Úr ismét a mennyei gondviselés jelével támogatta Jákóbot. Amikor Gileád hegyétől dél felé tartott, angyalok két seregét látta meg, amelyek előlről és hátulról körülvették táborát, és velük tartottak, mintha őriznék őket. Jákób visszaemlékezett hajdani bétheli látomására, és aggodó szíve megkönnyebbült. (...) Ezt mondta: »Isten tábora ez – és elnevezte annak a helynek nevét Mahanáimnak«, azaz két seregnek vagy két tábornak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A küzdelmek éjszakája c. fej.)

Ennek ellenére, amikor az általa Ézsauhoz küldött követek azzal a hírral érkeztek vissza, hogy „már jön is elődbe, és négy-száz férfi van vele”, félelem fogta el, féltette családját és önmaga életét. „Visszafordulni nem lehetett, előremenni pedig félt.” Szorongatott helyzetében Istenhez fordul. Sokat tanulhatunk az ekkor elmondott imájából:

– Ebben az életveszélyes helyzetben sem felejtette el kifejezni háláját Isten iránt, aki minden nyomorúság, nehézség ellenére

megáldotta a húsz év alatt. Családot és gazdagságot adott neki, holott ő „csak pálcájával ment át a Jordánon”. Mennyire fontos tanulság ez nekünk is! Ne csak kérésekből álljon az imádságunk, hanem hálaadásból is, a legnehezebb körülmények között is.

– Őszintén elmondta Istennek, hogy fél. Bátran merjük imában elmondani szívünk minden érzését: „öntsd ki, mint a vizet a te szívedet az Úr színe előtt” (Jer sir 2,19), hiszen úgyis látja. Bizalmunk fokmérője is, hogy mennyire vagyunk őszinték imáinkban, tudva, hogy megért, nem vet meg bennünket.

– Imádságában hivatkozott Isten ígéreteire. Ez a győzedelmes ima egyik kulcsa. Ha csak az adott nehézségről, veszedelemről beszélünk, amelyben vagyunk, akkor még inkább elgyengülünk. De ha hivatkozunk Isten ígéreteire, megemlékezünk a sok szabadításról, amelyben már részünk volt, hitünk erősödik, szívünk bizalommal felemelkedik hozzá. Ezt jelenti „szaván fogni Istent”. Jákób ígéretet kapott Istentől, amelyet száműzetése éve alatt szívében őrzött: „Ímé én veled vagyok, hogy megőrizzelek téged, valahova mész, és visszahozzalak e földre, mert el nem hagylak téged, míg be nem teljesítem, amit neked mondtam.” (1Móz 28,15) A Biblia tele van mindannyiunknak szóló, bátorító ígérettel. Őrizzük szívünkben, hivatkozzunk ezekre imáinkban. „Boldog, aki hitt, mert beteljesednek azok, amiket az Úr neki mondott.” (Lk 1,45)

4 Hogyan szabadult meg Jákób a rendkívül veszélyes helyzetből? Hogyan kapott új nevet, hogyan lett Jákóbból Izráel?

1Móz 32,24–29; 33,1–4 ■ „Jákób pedig egyedül maradt és tusakodott övele egy férfú, egész a hajnal feljöveteleig. Aki mikor látta, hogy nem vehet rajta erőt, megillette csípőjének forgócsontját, és kiment helyéből Jákób csípőjének forgócsontja a vele való tusakodás közben. És mondta: Bocsáss el engem, mert feljött a hajnal. Monda Jákób:

Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engem. És mondta neki: Mi a neved? És ő mondta: Jákób. Amaz pedig mondta: Nem Jákóbnak mondatik ezután a te neved, hanem Izráelnek, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél... És megáldotta őt...

Jákób felemelte szemeit, és látta, hogy íme Ézsau jön, és négyszáz férfiú övele... Ézsau pedig eleibe futamodott és megölelte őt, nyakába borult, s megcsókolta, és sírtak.”

„Eljutottak a Jabbok révéhez, és amint besötétedett, Jákób átküldte családját a folyó másik partjára, míg ő egyedül az in-nensőn maradt. Elhatározta, hogy az éjszakát imában tölti, egyedül kívánt lenni Istennel. Isten meglágyíthatja Ézsau szívét. Ő volt a pátriárka egyetlen reménye. (...) Jákób magára maradva, védtelenül borult a földre. Éjfélre járt az idő. Mind-az, ami az életben kedves volt neki, távol volt tőle, veszélynek és halálnak kitéve. (...) Fájdalmas kiáltásokkal és könnyezve járult Istene elé. Hirtelen egy kéz nehezedett rá. Azt hitte, el-lenség tör életére, igyekezett támadója kezéből megszaba-dulni. A sötétben mindketten azért küzdöttek, hogy a másik fölébe kerekedjenek. Egyetlen szó sem hangzott el, de Jákób minden erejét megfeszítette, és ellenállása egyetlen pillan-at-ra sem lankadt. Miközben így küzdött életéért, bűnösségé-nek tudata nehezedett a lelkére, felelevenedtek előtte bűnei, hogy elzárják Istentől. De rettenetes szorultságában megem-lékezett Isten ígéreteiről és teljes szívvel könyörgött kegyel-méért. (...) [Amikor harcképtelen lett a titokzatos idegen érintése folytán, és rájött, hogy kivel küzd] töredelmes bűnbánattal, megtörve kapaszkodott az angyalba, „sírt és könyörgött neki” (Hós 12,4), áldásért esedezve. Biztosítékot akart kapni, hogy bűne megbocsáttatott. Még testi fájdalmi

sem tudták elterelni erről gondolatait. Elhatározása egyre erősebbé, hite buzgóbbá és kitartóbbá vált, a legvégsőig. Az angyal szabadulni igyekezett, sürgette: „Bocsáss el engem, mert feljött a hajnal”, de Jákób így felelt: „Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engem.” (1Móz 32,26) Ha ez kérdő, önhitt elbizakodottság lett volna, akkor Jákób azonnal megsemmisül, azonban ez éppen annak az embernek az állhatatossága volt, aki megvallva a saját méltatlanságát, mégis bízik a szövetségét megtartó Isten hűségében. (...)

Ha Jákób korábban nem bánta volna meg a bűnét, hogy bátyjától csalással szerezte meg az elsőszülöttségi jogot, Isten nem hallgathatta volna meg imáját, nem oltalmazta volna meg életét. (...) Annak bizonyítékául, hogy bűnei megbocsátattak, Jákób neve is más lett. A bűnere emlékeztető neve helyett új nevet kapott, amely győzelmének emlékét őrizte. »Nem Jákóbnak [*sarokmegragadónak*, átvitt értelemben pedig *ügyeskedőnek, csalónak*, vö. 1Móz 25,27] mondatik ezután a te neved – mondta az angyal –, hanem Izráelnek [jelentése: *Istennel harcoló* vagy *Istennel győzedelmes*], mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél.« (I Mózes 32,28) (...) Kétely, kétségbeesés és lelkiismeret-furdalás keserítették eddig az életét, de most mindez megváltozott, az Istennel való megbékélés boldog nyugalma töltötte el lelkét. Nem félt többé a bátyjával való találkozástól. Isten, aki megbocsátotta bűnét, Ézsau szívét is befolyásolhatja, hogy elfogadja öccse megalázkodását és bűnbánatát.” (Ellen G. White, i. m., uo.)

Jákób egyedül volt a küzdelmek éjszakáján, senki ember nem támogathatta. A legnagyobb próbákat mindenkinek egyedül kell kiállnia, a legnagyobb csatákat egyedül kell megvívnia. Egyedül, de Istennel, Isten kegyelmébe, segítségébe kapaszkodva.

„A Jabbok partján tusakodásban töltött éjszaka után Jákób más ember lett. Magabízása gyökerestől eltűnt. A ré-

gi ravaszkodásnak nyoma sem volt benne, egyenes lelkület és igazságosság jellemezte. Megtanulta útjait a Mindenhatóra bízni, megpróbáltatás és ínség közepette is alázattal meghajolni Isten akarata előtt. Jelleméből minden salak kiégett a megpróbáltatás tüzes kemencéjében. „Tűzben megpróbált aranyként” (1Pt 1,7), tompítatlan fénnel világlott ki az ő lényéből is Ábrahám és Izsák hite.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Visszatérés Kánaánba c. fej.)

5 Milyen vonatkozásban fogják átélni a nagy nyomorúságot élve megérők Jákób éjszakája tapasztalatát?

Jer 30,5-7 ■ „Ezt mondta ugyanis az Úr: A félelemnek, rettentésnek szavát hallottuk, és nincs békeség. Kérjétek meg csak és lássátok, ha szül-e a férfi? Miért látom minden férfi kezét az ágyékán, mintegy gyermekszülőét, és miért változtak orcáik fakósárgává? Jaj! mert nagy az a nap annyira, hogy nincs hozzá hasonló, és háborúság ideje az Jákóbon, de megszabadul abból!”

Milyen erőt adó Isten szava! Nem titkolja el a nyomorúságot, amely népére vár, de bátorít, vigasztal és megígéri a szabadulást. Amennyire bizonyos a nyomorúság, olyannyira bizonyos a szabadulás ígérete is, amennyiben Jákóbbhoz hasonlóan küzdünk, hittel kapaszkodva Isten kegyelmébe és megtartó hűségébe.

„Jákób tapasztalata a küzdelemnek és gyötremnek ezen az éjszakáján azt a megpróbáltatást vetíti elénk, amelyen Isten népének kell átmennie, közvetlenül Krisztus második eljövetele előtt. (...) Isten visszavonja a földről Lelke fékező-

erejét. Ahogy Jákóbot is halállal fenyegette haragos bátyja, úgy forog majd veszélyben Isten népe is, mert a hitetlenek megsemmisítéssel fenyegetik őket. Ahogy a pátriárka egész éjjel küzdött, hogy megszabaduljon Ézsau kezéből, úgy kiáltanak majd az igazak Istenhez éjjel és nappal, hogy szabadítsa meg őket ellenségeiktől, akik körülveszik őket. (...)

Isten megpróbálja hitüket, kitartásukat, szabadító hatalmába vetett bizalmukat. Sátán arra törekszik, hogy esetük reménytelenségének gondolatával megrettentse őket. El akarja velük hitetni, hogy bűneik túl nagyok ahhoz, hogy bocsánatot nyerjenek. Mélyen átérzik fogyatékoságaikat, és miközben életük elvonul előttük, minden reményük szertefoszlik. De megemlékezve Isten végtelen kegyelméről és őszinte, mély bűnbánatukról, ígéreteire hivatkoznak, melyeket Krisztus által adott a tehetetlen, bűnbánó bűnösöknek. Hitük nem inog meg, amikor imáikra nem kapnak azonnal feleletet. Megragadják Isten erejét, miként Jákób megragadta az angyalt, és ez lesz lelkük kiáltása: »Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engem!« (...)

Ha Isten népének be nem vallott bűnökkel kellene szembeesülnie, miközben félelem és gyötrődés kínozza őket, akkor vereséget szenvednének, a reményvesztés kioltaná hitüket, és nem lenne elegendő bizalmuk, hogy küzdjenek Istennel a szabadításért. De miközben mélységesen átérzik méltatlanságukat, életük nem rejteget titkolt bűnöket. Bűneiket Krisztus engesztelő vére már eltörölte, és nincs emlékezés azokról. (...)

Jákób győzött, mert kitartó és eltökélt volt. Tapasztalata a küzdő imádság erejét bizonyítja. Most kell megtanulnunk a kitartó, győzelmes ima, a tántoríthatatlan hit leckéit. Krisztus egyháza vagy a keresztény hívő ember legnagyobb győzelmeit nem képességei, műveltsége, gazdagsága vagy az emberek kegye által aratta. Ilyen győzelmek csak az ima titkos helyein, Isten fogadótermeiben arathatók, amikor a

komoly, tusakodó hit belekapaszkodik az erő mindenható karjaiba. Akik nem hajlandók megtagadni minden bűnt, akik nem könyörögnek komolyan Isten áldásáért, azok nem is fogják elnyerni. De mindenki, aki Jákóbbhoz hasonlóan megragadja Isten ígéreteit, és olyan kitartó, mint ő volt, az győzni fog, miként Jákób is győzött.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, A küzdelmek éjszakája* c. fej.)

6 Hogyan tette emlékezetessé Jákób az Istennel szerzett tapasztalatait? Milyen bátorító üzenete van az élettörténetének számunkra?

1Móz 35,1-3 ■ „Monda pedig az Isten Jákóbnak: Kelj fel, eredj fel Béthelbe, telepedj le ott, és csinálj oltárt amaz Istennek, aki megjelent neked, amikor a te bátyád, Ézsau előtt futottál. Akkor mondta Jákób az ő háznépének, és mindazoknak, akik vele voltak: Hányjátok el az idegen isteneiket, akik köztetek vannak, tisztítsátok meg magatokat, és változtassátok el öltözeteiteket. Keljünk fel, és menjünk fel Béthelbe, hogy csináljak ott oltárt annak az Istennek, aki meghallgatott engem az én nyomorúságom napján, és velem volt az úton, amelyen jártam.”

1Móz 35,9-14 ■ „Isten ismét megjelent Jákóbnak..., és mondta neki: ...Én vagyok a mindenható Isten, növekedjél és sokasodjál, nép és népek sokasága legyen tetőled, királyok származzanak a te ágyékból. A földet, melyet adtam Ábrahámnak és Izsáknak, neked adom azt, utánad pedig a te magodnak adom a földet. Felment őtöle az Isten azon a helyen, ahol vele szólt. Jákób pedig emlékoszlopot állított azon a helyen, ahol szólt vele, kőoszlopot, és áldozott azon italáldozattal, és öntött arra olajat.”

1Móz 35,27-28 ■ „Eljutott Jákób Izsákhhoz, az ő atyjához Mamréba, Kirját-Arbába, azaz Hebronba.”

„Az Úr utasította Jákóbot, hogy táborával vonuljon délre, Béthel felé. Ennek a helynek a felidézése nemcsak az angyalok és Isten kegyelme ígéréteinek látomására emlékeztette a pátriárkát, hanem Istennek tett fogadalmára is, hogy az Úr lesz az ő Istene. Eltökélte, hogy mielőtt arra a szent helyre menne, megtisztítja házát a bálványimádás minden szennyétől. (...) Mélyen megrendülve mondta el Jákób Béthelhez fűződő első élményét, amikor magányos vándorként elhagyta atya sátrát, hogy az életét mentse, és az Úr ott miként jelent meg neki éjjeli látásban. Miközben felelevenítette a múltat, szíve újból az Isten iránti hálával telt meg, és gyermekei is megilletődtek. A leghatásosabb módot választotta, hogy gyermekeit felkészítse az Isten imádatához való csatlakozásra, amikor majd Béthelbe érkeznek. »Átadták azért Jákóbnak mind az idegen isteneket, akik náluk voltak, füleikből a függőket, és elásta azokat Jákób a cserfa alatt, amely Sikkem mellett volt.«” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Visszatérés Kánaánba c. fej.)

„Jákób története a bizonyíték, hogy Isten nem veti el azokat, akiket a bűn ugyan hálójába kerített, de őszinte bűnbánattal visszatértek hozzá. Önmaga alárendelése és bizakodó hit által nyerte el Jákób azt, amit elvesztett, amikor saját erejével harcolt. Isten így tanította meg szolgálját arra, hogy csak isteni erő és kegyelem adhatja meg számára a sóvárgott áldást. Az utolsó napokban élők ugyanezt fogják tapasztalni. Amikor veszedelmek környékeznek őket és csüggedés tör a lélekre, az engesztelő áldozat érdemeibe kell ka-

paszkodniuk. Semmit sem tehetünk magunktól. Tehetetlen érdemtelenségünkben csak a megfeszített és feltámadott Üdvözítő érdemeiben kell bízunk. Soha senki nem veszhet el, amíg Őbenne bízunk. Vétkeink hosszú, sötét lajstroma nyitva áll a végtelen Isten tekintete előtt. Ez a lista teljes, egyetlen törvényszegésünk sem hiányzik róla. De Isten, aki hajdan meghallgatta szolgálói kiáltásait, meghallgatja ma is a hittel mondott imákat, és megbocsátja bűneinket. Megígérte, és meg fogja tartani a szavát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A küzdelmek éjszakája c. fej.)

„A hit cselekedete nyugodt lélekkel megbízni Istenben a legsötétebb órában is, bármilyen súlyosan próbálva s viharverten azt érezni, azt tudni, hogy mennyei Atyánk áll a kormánynál. Egyedül a hit szeme tud túltekinteni az idő és érzékek világán.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, IV. köt., 525. o.)

„Ilyen hitre van szükség ma a világon. Hitre, amely bekapaszkodik Isten Igéje ígéreteibe, és nem tágít, amíg a menny meg nem hallgatja. Ez a hit szorosán összekapcsol Istennel, és erőt ad, hogy megbirkózzunk a sötétség hatalmaival. (...) Jákób kitartó hitével, Illés rendíthetetlen kitartásával mondhatjuk el kéréseinket az Atyának, igényelve mindazt, amit megígért. Trónja méltósága múlik szava teljesezésén.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Jezréeltől a Hóreb-ig c. fej.)

József története testvérei Egyiptomba érkezéséig (37–41. fejezet)

I Milyen ígérek megvalósulásában volt Józsefnek döntő szerepe, amit fiatalkorában még sem ő, sem apja nem sejtetett?

1Móz 12,2; 13,15 ■ „Mondta az Úr Ábrámnak: ... nagy nemzeté teszlek..., mind az egész földet, amelyet látsz, neked adom, és a te magodnak örökre.”

1Móz 15,13–16 ■ „Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem az övé, szolgálatra szorítják és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és azután kijönnek nagy gazdagsággal... Csak a negyedik nemzedék tér meg ide,* mert az emoreusok gonoszága még nem telt be.”

* A 400 esztendőös nyomorgatást Ábrahám napjaitól számította Isten. Ez vagy időmegtározás, vagy onnét számít, amikor Ismáel üldözni kezdte Izsákot. A 430 év az egészen pontos időmegtározás (2Móz 12,40; Gal 3,17). Ennyi idő telt el Ábrahám elhívásától a kivonulásig és a törvényadásig (i. e. 1875–1445). Ennek csak a felét töltötték Egyiptomban, 215 évet, a másik felét még Kánaánban, amely akkor egyiptomi fennhatóság alá tartozott. „A negyedik nemzedék tér meg ide” – mondta Isten. Júdához képest, aki apjával, Jákóbbal Egyiptomba költözött, Káleb, aki a kivonulók között volt és a honfoglalásnak is részese lett, a negyedik nemzedékből való volt (1Krón 2,3–18). Úgyszintén Lévihez képest, aki Jákóbbal együtt Egyiptomba költözött, a népét Egyiptomból kivezető Mózes a negyedik nemzedékből.

Zsolt 105,17–22 ■ „Elküldött előttük egy férfiút, Józsefet, aki rabul adatott el. A lábait béklyóba szorították, ő maga vasban járt, mindaddig, amíg szava beteljesedett. Az Úr beszéde megpróbálta őt. Elküldött a király és feloldotta őt, a népeken uralkodó, és szabaddá tette őt. Úrrá tette őt az ő házán, és uralkodóvá minden jószágán, hogy főembereit tetszése szerint kötöztethette, és véneit is bölcseségre taníthatta.”

.....

.....

.....

József a családi beszélgetések során hallhatott az Ábrahám-nak adott, majd Izsáknak és Jákóbnak megerősített ígéretekről (1Móz 26,2–4; 28,12–15). Azonban sem Izsák, sem az isteni ígéretre oly fogékony atyja, Jákób és természetesen a gyermek József sem láthatta még ekkor, hogyan teljedhetnének be ezek. Számos akadálya volt ugyanis ennek.

„Isten Izráelre vonatkozó terve Kánaánban nem valósulhatott meg. Túl sok minden akadályozta volna. (...) Nem volt valószínű, hogy a kisszámú Izráel bajba keveredjék Kánaánban. Számuk növekedése arányában viszont megnőne a környező törzsek ellenségeskedése is. Szomszédaiak gyanút fognának, ha nagyságukat látnák, féltékenykedni és gyűlölködni kezdenének. Ha azt tapasztalnák, hogy az a más Istent imádó nép – amelynek sajátos istentiszteleti formái és idegen szokásai vannak – kezdi kiszorítani őket, nem késnének a megtorlással. Izráel minden bizonnyal összeütközésbe kerülne a körülötte élő törzsekkel, ha azok megtudnák Izráel valódi szándékát és reményét. Nem sokáig maradna titokban, hogy Kánaán földjének birtokbavételére készülnek. Ugyanakkor biztosítani kellett, hogy Izráel nagy néppé fejlődjék. Ezért kellett Kánaánból olyan országba költözniük, ahol védelem-

ben és elkülönülten élhetnek. Gósen földjén minden zaklatástól megóvja őket az egyiptomi kasztok előítélete, mind pedig a király. Az egyiptomiak minden idegent gyűlöltek, különösen a pásztorokat. Egyiptomban Jákób fiai gazdaságilag is felvirágozhatnak, és csakhamar nagy nemzetté nőhetnek. Így amikor elérkezik az Istentől rendelt idő a Kánaánba való visszatérésre, Isten vezetésével megvalósíthatják a Kánaánra vonatkozó ígéretek. Gósenben minden lehetőségük meglesz arra, hogy a nagy családból nemzetté fejlődjenek. (...) Izráel gyermekeinek azért kellett elhagyniuk Kánaánt, mert elkülönült, a világtól különválasztott népnek kellett lenniük. Isten népévé kellett válniuk, olyan néppé, amely alkalmas törvényének és Igéjének elfogadására. Tanítóknak, énekeseknek, költőknek, prófétáknak kellett támadniuk közülük. Belőlük származik majd a Messiás, a világ Megváltója, és a megváltó hit is. Szent néppé, különleges néppé kell lenniük, amely nem keveredik más népekkel. Kánaánban kérték volna leányaikat fiaik számára, és meg akarták volna nyerni Jákób fiait leányaik számára. Gósen földjén mindezek ellen védve voltak. A vegyes házasságokra ott semmi sem kísértette őket. Az egyiptomiak büszkék voltak, és elzárkóztak másoktól. Nem társultak idegenekkel, különösképpen nem pásztorokkal. Jákób családja megőrizhette elszigeteltségét. Isten terve tehát az volt, hogy a család Kánaánból Egyiptomba, Gósen földjére költözzék. Hogyan valósult meg ez a terv? Józsefet, a tizenhét éves fiút választotta ki Isten ehhez eszközül.” (Carlyle B. Haynes: *Isten küldött egy embert*, Advent Kiadó, Budapest, 1990, 26–28. o.)

2 Milyen körülmény volt meghatározó József hitbeli fejlődése szempontjából gyermek- és ifjúkorában?

1Móz 35,27 ■ „Eljutott Jákób Izsákhhoz, az ő atyjához Mamréba, Kirját-Arbába, azaz Hebronba, ahol Ábrahám és Izsák tartózkodtak.”

Vö. Péld 22,6 ■ „Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint, még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.”

1Móz 37,1–2 ■ „Jákób pedig lakozott az ő atyja bujdosásának földjén, Kánaán földjén. Ezek a Jákób nemzetségének dolgai: József tizenhét esztendőskorában az ő bátyjaival együtt juhokat őrzött, bojtár volt Bilhának és Zilpának, az ő atyja feleségeinek fiai mellett...”

Jákóbnak csodálatos tapasztalatai voltak az élő Istennel, amelyeket minden bizonnyal meg is osztott a jóra legfogékonyabb, legjobban szeretett fiával. József Jákób mellett még Izsáktól is tanulhatott, amíg otthon, a családja körében élt, hiszen az életkorokra vonatkozó adatok összevetése alapján 29 éves volt a nagyapja halálakor. Igaz, hogy Izsák József életében már nagyon idős volt, és élete utolsó évtizedeiben már nem is látott (1Móz 27,1), de ha az egészségi állapota lehetővé tette, akkor ő is nagyban hozzájárulhatott unokája helyes istenképének formálásához. Minden bizonnyal sok mondavalója lehetett atyjáról, minden hívők atyjáról, Ábrahámról, az ő élő hitéről és „közös” áldozatokról (Rm 4,16–21; 1Móz 22. fej.).

József életének későbbi eseményei azt mutatják, hogy már fiatalon ismerte, szerette és félte Istent (1Móz 39,9). Szoros közösséget ápolt Istennel, amiért segíthette és megáldhatta őt (1Móz 39,2–3.21–23), sőt különböző lelki ajándékokkal is felruházhatta (1Móz 40–41. fej.).

„Gyermekkorában Józsefet Isten szeretetére és félelmére tanították. Atyja sátrában, a szíriai égbolt csillagait szemlélve gyakran hallgatta a bétheli látomás történetét a mennyet

a földdel összekötő létráról, a rajta le- és feljáró angyalokról és az Örökkévalóról, aki trónjáról kinyilatkoztatta magát Jákóbnak. Felidéztek előtte a Jabbok révénél lezajlott küzdelmet, amiből dédelgetett bűneit megbánva Jákób győztesen került ki, és megkapta az Isten harcosa nevet. József pásztorfiúként élt, apja nyáját legeltette. Tiszta és egyszerű élete volt, amely kedvezett egészséges fizikai és értelmi fejlődésének. Az Istennel és a természettel való közösség és az apáról fiúra hagyományozott nagy igazságok tanulmányozása által alakult ki benne az erkölcsi erő és az elvhűség. Élete legnagyobb válságának idején, amikor gyermekkorának földjéről, Kánaánból fogságba vitték Egyiptomba, még utoljára visszanézett szeretett hegyeire, amelyek mögött családja sátrai bújtak meg, és megemlékezett atyja Istenéről. Emlékezetébe idézte a gyermekként megtanult történeteket, és lelkében erősen elhatározta, hogy mindig igaz úton fog járni, továbbá úgy viselkedik, mint a mennyei Király alattvalója.” (Ellen G. White: *Nevelés/Előtted az élet*, A Biblia hőseinek élete c. fejelet)

3 Hogyan járult hozzá Jákób oktan kedvezésével a József életében bekövetkezett nagy fordulathoz? Miért volt szüksége Józsefnek erre a fordulatra a jellemfejlődése szempontjából?

1Móz 37,2–5 ■ „József rossz híreket hordott felőlük az ő atyjuknak. Izráel pedig minden fiánál inkább szerette Józsefet, mivelhogy vén korában nemzette őt,* és cifra ru-

* Jákób 130 évesen ment le Egyiptomba Józsefhez (1Móz 47,9–28), aki ekkor 39 éves volt (1Móz 41,46–47; 45,6), vagyis Jákób már betöltötte a 91. évét, amikor József született. Ebből könnyen kiszámítható az is, hogy 22 év után látta viszont halottnak hitt fiát.

hát csináltatott neki. Mikor pedig látták a bátyjai, hogy atyjuk minden testvére közt őt szereti legjobban, meggyűlölték, és jó szót sem bírtak hozzá szólni. József álmot álmodott és elbeszélte az ő bátyjainak; azok annál inkább gyűlölték őt.”

(A történet folytatását lásd 1Móz 37,6–36-ban.)

.....

.....

.....

„Fenyítsd meg a te fiadat, mert még van remény felőle, de annyira, hogy őt megöld, ne vigyen haragod.” (Péld 19,18) Ezen íge szerint a helytelen neveléssel meg lehet ölni a gyermeket, nyilván nemcsak fizikai, hanem lelki értelemben is. Kevésen múlt, hogy Jákób nem tette tönkre Józsefet – nem a túlzott fegyelmezésével, hanem a túlzott, helytelen szeretetével, illetve annak kimutatásával. Olyan súlyosan meggyűlöltette őt a testvéreivel, hogy gyűlöletük könnyen akár gyilkossáig is fajulhatott volna. Mennyire nem tanult Izsák hibájából, pedig elszenvédője volt annak (1Móz 25,28)!

„Egy másik fordítás szerint József atyja »olyan ruhába öltöztette fiát, amely tele volt hímzéssel«. Ilyet csak a dúsgazdagok, az előkelők és a királyi hercegek viseltek. Nevezetesen azok, akiknek nem kellett a megélhetésért dolgozniuk: vagyis hercegi ruha volt. Jákób ezzel ki akarta tüntetni Józsefet. Határvonalat húzott közte és kevésbé simulékony testvérei között. Nem csoda, ha fivérei ellenséges indulattal viseltettek Józseffel szemben. Ez a ruha egyet jelentett számukra, s nem is tudtak másra gondolni. Nem gúnyolódásra sarkallta őket, ahogy ez várható volt, hanem irigységet, féltékenységet és mélységes gyűlöletet keltett bennük. Abban a korban az atya akarata törvény volt. Amikor tehát látták, hogy atyjuk ezzel a díszes öltözékkel, ezzel

a hercegi ruhával különíti el tőlük öccsüket, azt gondolták, ezt a fiatalabb fiút teszi nagy vagyonának örökösévé, az elsőszülöttségi jog várományosává, elsőbbséget adva neki velük szemben. Ők pedig érik be azzal, hogy gürcölhetnek. Nem csodálkozhatunk azon, amit az írás ezzel kapcsolatban feljegyez: »Mikor pedig látták az ő bátyjai, hogy atyjuk minden testvére közt őt szereti legjobban, meggyűlölték, és jó szót sem bírtak hozzá szólni.«

Őszintesége és nyíltszívűsége csak növelte gyűlöletüket. József »rossz híreket hordott felőlük az ő atyjuknak«. Egyesek úgy vélik, hogy József kisztílű pletykahordó volt, aki atyját testvérei ellen hangolta, s bajba akarta keverni testvéreit. Ez azonban nem fér össze József jellemével, ezért nem elfogadható magyarázat. Sok bibliatudós szerint József megbízást kapott, hogy ellenőrizze Zilpa és Bilha fiainak pásztorkodását. Így köteles volt atyjának a nyáj állapotáról jelentést tenni, és beszámolni arról, hogy testvérei hogyan végzik munkájukat.

József »rosszhír-hordása« nem jelentett árulkodást. Nem akarta bajba keverni a testvéreit. Inkább azt igazolja, hogy a körülmények nemcsak indokolták, hanem egyenesen szükségessé tették testvérei viselt dolgainak feltárását. S mivel féltve őrizte a család hírnevét, amely a feljegyzés szerint »utálatossá« lett »e föld lakosai előtt« (1Móz 34,30), úgy gondolta, nem szabad elfedeznie testvérei gonoszságát, kötelességmulasztását, hanem ismertetnie kell atyjával a helyzetet. Ezzel nagyon megharagította őket.” (Carlyle B. Haynes: i. m., 23. o.)

„Az atyai részrehajlás következményei József jellemében is megmutatkoztak. Kezdett önelégült és követelődző lenni. Jellemében jó néhány kijavítandó hiba volt. (...) Egyetlen nap élményei jelentették József életének fordulópontját. A nem várt szerencsétlenség az elkényeztetett gyermekből körültekintő, bátor, fegyelmezett férfit formált.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, József Egyiptomban c. fej.)

4 Hogyan talált József megalázott, kiszolgáltatott helyzetében is teret az istenfélelem gyakorlására és mások szolgálatára?

1Móz 39,1-9 ■ „József pedig alávitetett Egyiptomba, és megvette őt az ismáelitáktól, akik őt odavitték, egy egyiptomi ember, Potifár, a fáraó főembere, a testőrök főhadnagya. Az Úr Józseffel volt... Történt ezek után, hogy az ő urának felesége Józsefre vetette szemeit, és mondta: Hálj velem! Ő azonban vonakodott, s mondta az ő ura feleségének: Íme, az én uramnak mellettem semmi gondja nincs az ő háza dolgaira, és amiye van, mindenét az én kezemre bízta. Senki sincs nálam nagyobb az ő házában, és tőlem semmit sem tiltott meg, hanem csak téged, mivelhogy te a felesége vagy. Hogy követhetném hát el ezt a nagy gonoszságot, és vétkeznék Isten ellen?”

(A történet folytatását lásd 1Móz 39,10-40,23-ban.)

József – életének drámai fordulata ellenére – rabszolgaként Potifár házában is és később a börtönben is hamar „feltalálta magát”. A leírás egyértelműen arról tanúskodik, hogy nem kesergett az elszenvedett igazságtalanságok és hálátlanságok felett (1Móz 40,23), nem adta át magát a céltalan, sehová sem vezető bánatnak. Tekintet nélkül a körülményekre igyekezett hasznosá tenni magát, meglátni és elvégezni az Isten által számára előre elkészített jó cselekedeteket (Eféz 2,10), ami meg is hozta idővel a gyümölcsét.

„Józseftől fejedelmi ruhájával együtt [amit letéptek róla a testvérei, mielőtt eladták a rabszolgakereskedőknek] nem vették el

fejedelmi jellemét. Továbbra is megőrizte feddhetetlenségét és Istenbe vetett bizalmát. A keserűség nem vert gyökeret lelkében. Tevékeny, éber, pontos, szorgalmas, engedelmes és megbízható volt. Rabszolgatársai lebzseltek, fecsérelték idejüket és gazdájuk idejét. Józsefnek minden másodpercben megvolt a tennivalója. A többiek megelégedtek csupán felszínes munkával. József nem ilyen ember volt. Lelkiismeretesen és hozzáértéssel végezte munkáját. Nemcsak azért végezte el a reá bízott dolgokat, hogy megmeneküljön a rosszallástól vagy a veréstől, hanem elsősorban mennyei Gazdájának elismerésére vágyott, aki állandóan szemmel tartotta. József erről meg volt győződve. Olyan ember volt, aki tudatában van Isten jelenlétének, aki mindig boldogul és mindig »szerencsés ember«.

A József tetteit koronázó siker nem mennyei csoda volt – a munkában tanúsított lelkiismeretes igyekezetéért és gazdája jóléte iránti messzemenő törődéséért Isten megáldotta mindazt, amit tett. József tudta, hogy Isten kegyelmének köszönhet mindent, amit elért. Még Potifár is elfogadta, hogy ez a magyarázata annak a bámulatos eredménynek, amely József munkáját kísérte. »Látta pedig az ő ura, hogy az Úr van ővele, és valamit cselekszik, az Úr mindent szerencséssé tesz az ő kezében.« (1Móz 39,3)” (Carlyle B. Haynes: *Isten küldött egy embert*, i. m., 47-48. o.)

„József hitének és becsületességének azonban kemény próbát kellett kiállnia. Gazdája felesége elhatározta, hogy az ifjút Isten törvényének áthágására csábítja. József mindaddig szeplőtlenül állt a pogány ország romlottsága közepe – de vajon hogyan birkózik meg ezzel a kísértéssel, mely oly hirtelen, nagy erővel és oly megejtően tör rá? Jól tudta, hogy ellenállásának milyen következményei lehetnek. Ha beleegyezik, kegy és jutalom vár rá; ha ellenkezik: gyalázat, börtön, sőt talán halálos ítélet. E pillanat döntésétől függött egész jövője. Győz-e az elvhűség? Kitart-e

József Isten mellett? Kimondhatatlan aggodalommal figyelték az angyalok a jelenetet. József tántoríthatatlan hitének ereje mutatkozott meg feleletében. Földi urának bizalmával sem él vissza, és bármilyen következményekkel járna is, mennyei Urához is hű marad. (...)

Józsefnek szenvednie kellett ártatlanságáért, becsületességéért. Kísértője bosszút állt rajta, olyan alávaló bűnnel vádolva Józsefet, amiért börtönbe vetették. Ha Potifár elhitte volna felesége vádjait, amelyeket József ellen felhozott, az a héber ifjú életébe került volna, azonban az ifjú szerénysége és becsületessége, mely egész viselkedését jellemezte, ártatlanságát bizonyította. És mégis, gazdája házának jó híre érdekében kegyvesztett lett, és börtönbe vetették.

Eleinte igen keményen bántak Józseffel a börtönben. A zsoltáríró feljegyzi róla: »Lábait béklyóba szorították, ő maga vasban járt. Mind az ideig, amíg szava beteljesedett. Az Úr beszéde megpróbálta őt.« (Zsolt 105,18–19) József igaz jelleme azonban még a börtön sötétségén is átvilágított. Ott is megőrizte hitét és türelmét. Hosszú évek hűséges szolgálatáért kegyetlen fizetséget kapott, de mindez nem tette mogorvává vagy csüggedtté. A tiszta lelkiismerettel járó békesség hatotta át, és ügyét Istenre bízta. Nem tépelődött az elszenvedett jogtalanságokon, hanem felül-emelkedve saját bánatán, mások bajain akart enyhíteni. Még a börtönben is talált magának munkát. Isten éppen a szenvedések iskolájában készítette elő Józsefet, hogy még hasznosabb emberré váljon, és ő nem utasította el a szükséges nevelést. A börtönben láthatta az elnyomatás, a zsarnokság következményeit, a bűn kihatásait, megtanulta az igazságos ítélkezés, a részvét és irgalom leckéit, ami képessé tette arra, hogy később bölcsen és megértéssel gyakorolja a hatalmat.» (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, József Egyiptomban c. fejj.)

5 József miért nem „szédült meg” a legnagyobb magasságokban sem? Hogyan lehet megállni magas beosztásokban is erkölcsileg feddhetetlenül? (József felemelkedésének előzményeit lásd 1Móz 41,1–36-ban.)

1Móz 41,37–44 ■ „Tetszett e beszéd a fáraónak és minden szolgájának. Mondta azért a fáraó az ő szolgáinak: Találhatnánk-e ehhez hasonló férfit, akiben Isten Lelke van? Mondta a fáraó Józsefnek: Mivelhogy Isten mindezeket neked jelentette meg, nincs hozzád fogható értelmes és bölcs ember. Te légy az én házamon főgondviselő, és minden népem a te szavadra hallgasson, csak a királyi szék tesz engem nálad nagyobbá. Mondta továbbá a fáraó Józsefnek: Íme, fejedelemmé tettelek egész Egyiptom földjén. Levette a fáraó a maga gyűrűjét a kezéről, és adta azt József kezére, felöltöztette őt drága gyolcs ruhába, és aranyláncot tett a nyakába. Körülhordoztatta őt a második szekeren, és kiáltották előtte: Térdet hajtsatok! Így tette őt fejedelemmé egész Egyiptom földjén. Mondta a fáraó Józsefnek: Én vagyok a fáraó, de nélküled senki se kezét, se lábát fel ne emelhesse egész Egyiptom földén.”

(A történet folytatását lásd 1Móz 41,45–57-ben.)

1Móz 49,22–24 ■ „Termékeny fa József, termő ág a forrás mellett, ágazata meghaladja a kőfalat. Keserítik, lövöldözik és üldözik a nyilazók: de mereven marad kézive, feszülten keze karjai, Jákób Hatalmasának kezétől, onnan, Izráel pásztorától, kősziklájától.”

Aki a kevésen hű, az a sokon is hű lesz (Lk 16,10), „aki magát megalázza, az felmagasztaltatik” (Mt 23,12). Biztos lelki törvényszerűségek ezek. Aki tud megaláztatni és szűkölködni, az nem felejt el, honnan jött, ezért jó eséllyel tud felmagasztaltatni és bővelkedni is, feltéve hogy Istenben találja meg ereje forrását (Fil 4,11–13). Csakis így tud *ember* maradni, mert ahogyan Arany János megfogalmazta: „Legnagyobb cél pedig itt, e földi létben, / Ember lenni mindég, minden körülményben.”

Nem olvasunk arról, hogy József visszaélt volna abszolút hatalmával bármilyen tekintetben is, testvéreinek sem viszonzta az őt ért sérelmeket.

„Józsefet és Dánielt nagyon fiatal korukban szakították el otthonukból, és vitték fogságba idegen földre. Éppen hogy átléptek a serdülőkorból a felnőttkorba. Különösen József volt kitéve olyan kísértéseknek, amelyek bármely lépésnél megfordíthatták jövőbeni sorsát. Atyja otthonában elkényeztetett gyermek volt, Potifár házában rabszolga, majd ura bizalmasa és jobb keze, ügyintéző, tanult férfi, megfigyelő, kapcsolattartó, a fáraó börtönében állami fogoly, akit igazságtalanul ítélték el a jóvátétel vagy a felmentés reménye nélkül, majd egy hatalmas válság kezdetén a nemzet felkért vezetője. Mi tette őt képessé arra, hogy végig megőrizze hűséges becsületességét? Senki sem időzhet nagy magasságokban veszély nélkül. Miként a vihar érintetlenül hagyja a mező virágát, de gyökerestől tépi ki a hegytetőn álló fát, akképpen a heves kísértések is elkerülik a szerény életet élő embereket, miközben földre rántják azokat, akik a világ szemében a csúcson vannak, mert sikeresek vagy nagy tisztességnek örvendenek. József azonban egyaránt kiállta a nehézségek és a népszerűség próbáját is. Ugyanarról a hitelességről és hűségről tett bizonyosságot a fáraó palotájában, mint a börtöncellában. (...) József életének titkát az ihletett Ige tárja elénk. (...) József horgonya az Isten hű-

sége és a Láthatatlanba vetett hit volt. Ebben volt erejének forrása. »...mereven marad kézive, feszülten keze karjai, Jákób Hatalmasának kezétől« (1Móz 49,24).” (Ellen G. White: *Nevelés/Előtted az élet, A Biblia hőseinek élete* c. fejezet.)

„Az az ember, aki szívével Istenben gyökerezik, a legnagyobb viszontagságok és kétségbeejtő körülmények között is éppúgy megáll, mint a jólét idején, amikor látszólag Isten kegye és fénye nyugszik rajta.” (Ellen G. White: *Gondolatok a hegyi beszédről, Kik a boldogok?* c. fejezet.)

Ez a szép kijelentés József esetében megfordítható: Az az ember, aki szívével Istenben gyökerezik, a jólét idején – amikor látszólag Isten kegye és fénye nyugszik rajta – éppúgy megáll, mint a legnagyobb viszontagságok és kétségbeejtő körülmények között. Valóban, József Egyiptom kormányzójaként is „éppúgy megállt”, hűséges volt Istenhez, az elveihez és önmagához, mint a rabszolgasorban és a börtönben, mert – ahogyan Ellen G. White írja – „a szívében hozta Istent Egyiptomba” („*A Te Igéd igazság*”, 12. o.).

6 Hogyan szemlélteti József élettörténete a – sokszor félreértett, ezért sokakat nyugtalanító – predesztináció, azaz az isteni előre elrendelés valódi mibenlétét?

Rm 8,28 ■ „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden együtt munkálkodik a jóra, mint akik az ő végzése szerint elhívtak.”

1Móz 50,20 ■ „Ti gonoszt gondoltatok ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani, hogy cselekedjék úgy, amint ma, hogy sok nép életét megtartsa.”

Ésa 46,9–10 ■ „Emlékezzetek meg a messze régi dolgokról, hogy én vagyok Isten, és nincsen több, Isten vagyok, és

nincs hozzám hasonló. Aki megjelentem kezdettől fogva a véget, és előre azokat, amik még meg nem történtek, mondván: tanácsom megáll, és véghezviszem minden akaratomat.”

.....

.....

.....

Az 1. kérdésnél láttuk, Istennek volt egy terve arra nézve, hogy Ábrahám leszármazottaiból „népet alkot magának” (Ésa 43,21), amely képviseli Őt a nemzetek között, bemutatva a törvénye iránti engedelmesség áldásait. A terv részét képezte az is, hogy Jákób családja Egyiptomba költözzön, ahol nagy néppé válhatott és megerősödhetett annyira, hogy később birtokba vegye az „ígéret földjét”. Teljes joggal merülnek fel azonban a következő kérdések: „Hogyan, miképpen érvényesülhet egy ilyen előre lefektetett és mindenképpen beteljesedő terv mellett az emberi választás és döntés szabadsága? (...) Megélhet-e, érvényesülhet-e az emberi szabadság Isten mindenható hatalma és szuverén akarata mellett?” (Vankó Zsuzsa: *Az isteni előre elrendelés*, Spalding Alapítvány, Budapest, 2013, 11., 18. o.)

József történetére vonatkoztatva voltak-e arra „predesztinálva” a szereplők, hogy az isteni terv beteljesedése érdekében cselekedjenek? Dönthettek volna-e másként is az adott helyzetben? Igen, mert „ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17). Isten senkit sem kényszerít, csupán előre ismeri azt, ami emberek lelkében készül, és azt, ahogyan cselekedni fognak (Ezék 11,5; 5Móz 31,21). Ezt beilleszti, „beleforgatja” az Ő nagy tervébe (1Móz 50,20).

„Isten előre ismerése magában foglalja a megszületendő emberek személyi adottságainak, szabad választásainak, személyiségfejlődésének az előre tudását. Továbbá kiterjed arra is, hogy

milyen állapotok alakulnak ki, milyen események történnek a kisebb és nagyobb közösségekben az egyes emberek szabad választásai nyomán, végső soron pedig a történelemben, az egy mást követő nemzedékekben és korszakokban. (...)

Az emberi indítékok, szándékok és cselekedetek ismeretében, illetve ezekhez igazítva alkotta meg Isten a maga megváltási tervét. Ennek megvalósulása úgy halad előre, úgy teljesíti be akaratát az emberek megmentése, valamint végső, történelmi léptékű szabadítása érdekében, hogy eközben Ő nem alkalmaz kényszert, nem sérti, nem hágja át az egyén szabad választását.

Az előre ismerésből természetesen következik az, hogy Istent nem érhetik meglepetések terve megvalósítása során. Elmentéses emberi szándékok és cselekedetek nem húzhatják keresztül akaratát, mivel Ő eleve ezek ismeretében tervezett. (...)

Fontos hangsúlyozni, hogy Isten előre ismerése nem azonos előre rendelkezésével – nem lehet a kettőt egybemosni. Sokan nehezen tudják megérteni és elfogadni, hogy ezek elkülönülnek egymástól, hogy az előbbi előzménye és előfeltétele az utóbbinak. »Ha Isten előre ismerte, akkor el is rendelte – mondják –, azért ismerte előre, mert így rendelte el.«

Az előre ismerés kifejezés azonban önmagában hordozza azt a tartalmat, hogy van valami, amit Isten nem előre meghatároz a maga mindenhatóságával, hanem csupán előre ismer a maga végére mehetetlen bölcsessége folytán. Ez pedig nem más, mint értelemmel és erkölcsi ítélőképességgel felruházott teremtményeinek a szabad választása.” (Vankó Zsuzsa: *Az isteni előre elrendelés*, i. m., 32–36. o.)

„Nem a véletlen műve volt az (...), ami József életében történt. Egy író így fogalmazta ezt meg: »Véletlen volt! Az örökévaló Isten irányította ezt a véletlent.« József életének legkisebb epizódjai is tökéletesen és pontosan illeszkedtek a nagy egészbe. Mindegyik megfelelő időben történt, és munkálta a végkifejldést. Szívtelen és kegyetlen testvérei gonoszsága,

amelynek a következménye volt rabszolgasága; Potifár feleségének aljas hazugsága, amely börtönbe juttatta; a főpohárnok hálátlansága és nemtörődömsége, amely fogságát meghosszabbította – ezek az igazságtalanságok és gonoszságok mennyei ellenőrzés alatt álltak. Isten összefogta őket, és az Ő kezében áldássá váltak.” (Carlyle B. Haynes: *Isten küldött egy embert*, i. m., 92. o.)

József és testvérei megbékélése – Jákób és családja Egyiptomba költözése – Jákób és József halála (42–50. fejezet)

József viszontagságokkal teljes életében megtanult Istenre hagyatkozni, és bármit kellett is átélnie, azt tapasztalta, hogy „az Úr vele volt”. Egyiptom második legnagyobb embereként sem élt vissza hatalmával, nem gondolt arra, hogy bosszút álljon az elszenvedett sérelmeiért. Ifjúkorában kapott prófétikus álmai által feltárult előtte Istennek az a terve is, hogy valamilyen módon része lesz népe megmentésében, bár azt még nem tudta, miképpen. Azonban semmit nem akart mennyei vezetés nélkül tenni, várt a megfelelő alkalomra. A következő fejezetek erről szólnak. Csodálatos látni azt a változást, amelyet egyedül Isten végezhet el az emberi szívekben. Javasoljuk a fejezetek otthoni elolvasását, mivel a tanulmány keretein belül csak néhány fontos részt tudunk kiemelni a történetekből.

I Hogyan teljesedtek be József gyermekkorában kapott álmai? Milyen körülmények között találkozott testvéreivel?

1Móz 42,1–24 ■ „Látta Jákób, hogy van gabona Egyiptomban, és mondta Jákób az ő fiainak: Mit néztek egymásra?... Íme hallom hogy Egyiptomban van gabona, menjetek le oda,

és vegyetek onnan nekünk gabonát, hogy éljünk, és ne haljunk meg. Lement azért Józsefnek tíz bátyja Egyiptomba gabonát venni. De Benjámint, a József öccsét nem bocsátotta el Jákób a bátyjaival, mert mondta: netalán veszedelem érhetné...

József pedig az ország kormányzója volt, és ő árulta a gabonát a föld minden népének. Eljutottak azért a József bátyjai, és arccal a földre borultak előtte.

Amint meglátta József az ő bátyjait, megismerte őket, de idegennek mutatta magát hozzájuk, és kemény beszédekkel szólt nekik, mondván: Honnan jöttetek? Azok pedig mondták: Kanaán földéről jöttünk eleséget venni.

Megismerte pedig József az ő bátyjait, de azok nem ismerték meg őt. Megemlékezett József az álmokról, amelyeket azok felől álmodott. És mondta nekik: Kémek vagytok ti, akik azért jöttetek, hogy az ország védetlen részeit meglassátok...

Mondták egymásnak: Bizony vétkeztünk mi a mi atyánkfia ellen, akinek láttuk lelki szorongását, amikor nekünk könyörgött, de nem hallgattunk reá, azért következett reánk ez a nyomorúság.

Rúben pedig felelt nekik, mondván: Avagy nem mondtam-e nektek, hogy ne vétkezzetek a gyermek ellen, de ti nem hallgattatok reám. Íme vérét is keresik rajtunk!

Nem tudták, hogy József érti őket, mert tolmács volt közöttük. Elfordult tőlük, és sírt. Azután hozzájuk fordult, szólt nekik, és visszatartotta közülük Simeont, szemük láttára megkötöztette őt.”

(Miért vonakodtak Jákób fiai elmenni Egyiptomba? Mit szeretett volna megtudni József testvéreiről, anélkül, hogy felismerték

volna? Milyen lelkületre vall, hogy sírva fakadt József a testvérei önmagukat vádoló szavai hallatán? Mit fejezett ki az a gesztus, hogy József titkon minden testvére pénzét visszatetette a zsákjukba?)

A történetnek ebben a szakaszában kiderül, hogy Jákób József eltűnése után Rákhel kisebbik fiához, Benjáminhoz ragaszkodott talán még inkább féltő szeretettel. Ezért sem engedi el erre a hosszú útra a bátyjaival. Józsefnek azonban feltűnt, hogy csak tíz bátyja érkezett gabonáért, és szerette volna megtudni, vajon úgy bántak-e öccsével is, mint vele annak idején, vagy már megváltoztak. Ezért vádolta meg őket kémkedéssel, és így akarta megtudni az igazat családjukról, apjukról, és otthon hagyott testvérükről.

Amikor megrémülve és kétségek között beszélgettek, azonnal eszükbe jutott a bűnük, amikor testvérükkel olyan kegyetlenül bántak, és rabszolgának eladták. Bűnbánatuk őszintének tűnt, és József megrendülten hallgatta vallomásukat, azonban még nem akarta magát feltárni előttük. Szeretett volna meggyőződni arról, hogy a testvérei valóban megváltoztak.

József egyiptomi tartózkodása alatt soha nem feledkezett meg családjáról, akkor sem, amikor az egész ország urává lett, hiszen tudta, hogy nem véletlenül került oda, Isten volt vele mindenben. De mégsem tett lépéseket, hogy atyját megkeresse, Isten vezetésére várt, és most tudta, hogy elérkezett az idő.

Amikor testvérei önváddal és keserűséggel emlékeztek vissza József ellen elkövetett bűnükre, meggyőződött arról, hogy már megbánták, amit vele tettek. Mélyen megindította a gondolat, hogy évek hosszú során gyötrődhetnek emiatt, és nem a nehezítés vagy az önsajnálát, hanem ennek felismerése fakasztotta könnyekre. Szeretett volna azonban arról is megbizonyosodni, hogy öccsével, Benjáminnal szemben van-e testvéreiben hasonló irigység vagy harag, mint amit vele éreztettek. Az volt tehát József kívánsága, hogy hozzák el legközelebbi útjukon legfiata-

labbb testvérüket, akkor majd igazolódik mindaz, amit állítottak, tehát hogy nem kémeek – addig pedig egyiküket, Simeont túszként visszatartotta.

Milyen nehéz próba lehetett mindezt apjukkal közölni! Szinte újra átélték azt a jelenetet, amikor Józsefet siratta és gyászolta. Mennyire érthetetlen volt számukra az is, hogy mindegyikük megtalálta pénzét a zsákjában, ezt is újabb próbatételként élték át, és újra a lelkiismeret-furdalás gyötörte őket. Pedig ez éppen annak a jele volt, hogy József megbocsátott, hogy ő továbbra is testvéreinek tartja őket, és nem akart a gabonáért pénzt elfogadni a saját családjától. De akkor még a hatalmas egyiptomi előkelőség idegen volt számukra, nem ismerték fel benne rabszolgaként eladott testvérüket.

2 Milyen újabb próba alá vetette József testvéreit, amikor Benjáminnal együtt újra Egyiptomba jöttek? Mit szeretett volna megtudni még róluk?

1Móz 43,16–30 ■ „Amint meglátta József övelük Benjámint, mondta az ő háza gondviselőjének: **Vidd be azokat az embereket a házba, és ölj barmot, s készítsd el, mert velem ebédelnek ez emberek ma délben...**

Megfélemlettek azok az emberek, amiért bevitték őket a József házába, és mondták: A pénzért hozattunk ide be, mely először a mi zsákjainkba tétetett, hogy reánk rohanjon, megtámadjon és minket rabszolgákká tegyen a mi szamarainkkal együtt. Járultak József házának gondviselőjéhez, és szóltak neki a ház ajtajában... És mondta: Legyetek békén, ne féljeteK, a ti Istenetek és a ti atyátok Istene adta nektek azt a kincset zsákjaitokba, pénzetek az én kezemhez jutott. És kihozta hozzájuk Simeont.

[József] **kérdősködött egészségük felől, s mondta: Egészségben van-e a ti vén atyátok, akiről nekem szóltatok, él-e**

még? Azok pedig mondták: Egészségben van a te szolgálád, a mi atyánk, még él. És meghajtották magukat és leborultak.

És felemelte szemeit, és látta Benjámint, az ő atyjafiát, az ő anyjának fiát, és mondta: Ez-e a ti legkisebbik atyátokfia, aki felől nekem szóltatok? Ismét mondta: Isten legyen hozzád kegyelmes, fiam! Akkor elsietett onnan József, mert felgerjedt szíve az ő öccse iránt, és erőltette a sírás, bement a szobájába, és ott sírt...

Ő pedig részt juttatott azoknak maga elől, és a Benjámint része ötszörte nagyobb volt mindnyájuk részénél.”

.....
.....
(Gondoljuk meg, mekkora önuralomra volt szüksége Józsefnek, hogy még mindig ne árulja el magát testvérei előtt! Miért nem akarta felfedni magát, mit szeretett volna még megtudni róluk?)

Az előző alkalommal átélt megaláztatás, vádak és kétségek próbája idején József bátyjai nem lázadoztak, hanem magukba szálltak. Most olyan megtiszteltetés érte őket, hogy Egyiptom hatalmas uralkodójának vendégei lehettek, saját ételéből juttatott nekik. Először arra gondoltak, ez csupán csapda lesz számukra, talán a zsákjukba visszakerült pénzt fogják rajtuk számonkérni. Ezért rögtön tisztázni is akarták magukat, hogy visszahozták a pénzt, és még a gabonáért is kétszer annyit fizetnek, mint előzőleg. A válasz különösen hangzott egy egyiptomi főtisztviselő szájából: „A ti Istenetek és a ti atyátok Istene adta nektek azt a kincset zsákjaitokba” – és ez a válasz kicsit feljebb emelte a tekintetüket, hogy mélyebben megértsék, mi is történik velük. De most még nem tudták, mire vélni ezt a nagy változást, megszeppenve néztek egymásra, és még nagyobb volt a meglepetésük, amikor életkor szerint ültették le őket.

József saját életének tapasztalataiból megtanulta, mi teszi próbára a jellemet: egyrészt a megaláztatás, az igazágtalanság átélése, amiben neki is része volt rabszolgaként és a börtönben is. A másik jellempróba: a nagy megtiszteltetés, emberi elismerés, amely sokszor még nagyobb kísértést jelent az ember önző természete számára. Azonban Egyiptom urának személyes vendéglátása sem tette testvéreit elbizakodottá, inkább a félelem és a tisztelet megnyilvánulásait láthatta rajtuk. A Benjáminnak juttatott ötszörös adag étel, az iránta így kimutatott megkülönböztetés sem keltett bennük irigységet, tehát József meggyőződhetett róla, hogy testvérei már más emberekké lettek.

3 Milyen módon bizonyosodott meg József végleg arról, hogy testvérei valóban teljesen megváltoztak? Miben lehet még számunkra is példaértékű a Benjáminnal való szolidaritásuk és Júda önfeláldozó lelkülete?

1Móz 44,1–34 ■ „Azután parancsolt József az ő háza gondviselőjének, mondván: Töltsd meg ez embereknek zsákjait eleséggel, amennyit elvihetnek, és mindegyik pénzét tedd zsákja szájába. Az én poharamat pedig, az ezüst poharat, tedd a legkisebbik zsákjának szájába, gabonájának árával együtt...

Kimentek a városból, de nem messze haladhattak, amikor mondta József az ő háza gondviselőjének: Kelj fel, siess utánuk azoknak az embereknek, és ha eléred őket, mondd nekik: Miért fizettetek gonosszal a jó helyébe?... Utolérte őket, és ilyen szavakkal szólt nekik. Azok pedig mondták neki: Miért szól az én uram ilyen szavakkal? Távol legyen szolgálidtól, hogy ilyen dolgot cselekedjenek. Íme a pénzt, melyet zsákjaink szájában találtunk, meghoztuk neked Kánaán földjéről. Hogy loptunk volna hát urad házából ezüstöt vagy aranyat?...

[Mikor pedig József elé kerültek] **mondta Júda: Mit mondhatunk az én uramnak? Mit szóljunk és mivel igazoljuk magunkat? Isten büntetése utolérte szolgálodat. Íme mi az én uram szolgálói vagyunk, mind mi, mind az, akinek kezében a pohár taláztatott...**

[Miután József ott akarta tartani Benjámint, Júda így szólt:] **Ha tehát most visszamegyek a te szolgálodhoz, az én atyámhoz, és e fiú nem lesz velünk, mivelhogy annak lelke ennek lelkéhez van nőve, ha meglátja, hogy nincs meg a gyermek, meghal, és... ősz fejét búba borítva bocsátják alá a koporsóba. Mivel a te szolgál e fiúért az ő atyjánál kezes lett, mondván: ha vissza nem hozom őt hozzád, mind éltig bűnös legyek az én atyám előtt, hadd maradjon azért e gyermek helyébe a te szolgál, az én uramnak szolgáljaul, e gyermek pedig menjen fel az ő bátyjaival. Mert mi módon mehetnék én fel atyámhoz, ha e gyermek velem nem lenne, anélkül, hogy ne lássam a nyomorúságot, mely atyámat érné?"**

.....

.....

(Hogyan érintette József testvéreit az újabb próba, a súlyos vád, hogy meglopták vendéglátójukat? Tudták-e, hogy Benjámint ártatlan, és ezért keltek védelmére? Hogyan derül ki a testvérük iránti együttérzésen kívül az is, hogy mennyire féltik idős édesapjukat?)

Amikor József testvérei a vendéglátás után felszabadultan és teljes létszámban, gabonával és útravalóval ellátva útnak indultak, még nem gondolták, milyen újabb próba vár rájuk. Súlyos volt a vád: egyikük csúnyán visszaélve vendéglátójuk jóságával, ellopta annak ezüst poharát. (Abban az időben úgy vélték, ezek a poharak kimutatják valamiképpen a mérget, ezért jóspohárnak nevezték, és nagy becsben tartották, csak a legelölőbbek

birtokolhatták.) Amikor Benjámín zsákjából került elő a pohár, nem az volt az első gondolatuk, hogy most könnyen megszabadulhatnak tőle, hanem azonnal a védelmére keltek. Készek voltak mindannyian visszamenni és vállalni a büntetést, bár nem tudták, valójában mi is történt. Újra csak a büntudat terhe nehezedett rájuk amiatt, amit annak idején Józseffel tettek, és ezt ki is fejezték: „Isten büntetése utolérte szolgálóidat.”

Emlékeztek édesapjuk súlyos gyászára, amikor Józsefet halottnak hitte, látták mérhetetlen ragaszkodását Benjámínhoz, ezért is tettek ígéretet arra, hogy haza fogják őt vinni. Nem tudtak volna újra Jákób elé állni egy ilyen hírrel, hogy Benjámint is elveszítette. Megrendítő módon vall erről Júda, aki személyesen vállalt kezességet öccséért, és felajánlotta Józsefnek, hadd maradjon ott ő, és viselje a büntetést, hogy Benjámín hazatérhessen apjához. Ez a lelkület, a testvéri szeretetnek, összetartásnak és az apjuk iránti féltő ragaszkodásnak a megnyilvánulása végleg meggyőzte Józsefet arról, hogy testvérei már teljesen megváltoztak, és újra bizalmába fogadhatja őket.

4 Hogyan fedte fel kilétét József a testvérei előtt? Mit érthetünk meg mi is ebből a történetből, Isten jóra fordító kegyelméről, ahogyan a gonosz tetteket is a tervei megvalósítására tudja felhasználni?

1Móz 45,1-8 ■ „Nem tartóztathatta magát tovább József mindazok előtt, akik körülötte álltak és felkiáltott: Vezessetek ki minden embert mellőlem. Nem maradt senki nála, amikor megismertette magát József az ő atyjafiaival. És hangos sírásra fakadt, úgy, hogy meghallották az egyiptomiak, és meghallotta a fáraó háznépe is.

Mondta József az ő atyjafiainak: Én vagyok József, él-e még az én atyám? És nem felelhettek neki az ő atyjafiai, mert megrettentek tőle.

Mondta azért József az ő atyjafiainak: Jöjjetek közelebb hozzám! Közelebb mentek. Akkor mondta: Én vagyok József, a ti testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba.

Most ne bánkódjatok, és ne bosszankodjatok azon, hogy engem ide eladtatok, mert a ti megmaradásotokért küldött el engem Isten előttetek.

Immár két esztendeje, hogy éhség van e földön, de még öt esztendő van hátra, melyben sem szántás, sem aratás nem lesz.

Isten küldött el engem tielőttetek, hogy műveljem a ti megmaradásotokat e földön, és hogy megmenthesselek titeket nagy szabadítással.

Nem ti küldtetek engem ide, hanem Isten, ki engem a fáraó atyjává tett, és egész házának urává, Egyiptom egész földjének fejedelmévé.”

.....
.....
.....

(Mit árulnak el József jelleméről, lelkületéről a testvéreihez intézett szavai, valamint többszöri érzékenyülése, amikor mély bűnbánatukat látta?)

„Józsefnek ennyi elég volt. Meglátta testvéreiben az igazi bűnbánat gyümölcseit. Miután meghallgatta Júda nemes önfeláldozását, elrendelte, hogy testvérei kivételével mindenki vonuljon vissza, hogy maga maradjon az idegenekkel. Azután hangosan zokogva így kiáltott fel: »Én vagyok József, él-e még az én atyám?« (1Móz 45,3)

Testvérei mozdulatlanul, némán, félelemmel és ámulattal álltak ott. Egyiptom kormányzója nem más, mint az ő testvérük, József, akire irigykedtek, akit meg akartak gyil-

kolni, és akit végül rabszolgának adtak el! Vele szemben gyakorolt bűnös bánásmódjuk minden részlete hirtelen lepergett szemük előtt. Eszükbe jutott, mennyire megvetették álmait, és miként munkálkodtak azon, hogy azok ne teljesüljenek be. Megdöbbenve ébredtek annak tudatára, hogy cselekedeteikkel hozzájárultak az álom beteljesüléséhez. Most, hogy teljesen József hatalmába kerültek, biztosak voltak abban, hogy kétségtelenül bosszút áll rajtuk mindazért a rosszért, amit tőlük elszenvedett.

József, amikor látta zavarukat, kedvesen így szólt hozzájuk: »Jöjjetek közelebb hozzám!« Amikor közelebb mentek hozzá, így folytatta: »Én vagyok József, a ti testvéreitek, akit eladtatok Egyiptomba. Most ne bánkódjatok, és ne bosszankodjatok azon, hogy engem ide eladtatok, mert a ti megmaradásotokért küldött el engem Isten előttek.« (1Móz 45,4–5) Érezve, hogy már eléggé megszenvedtek az iránta elkövetett kegyetlenségükért, nemesen igyekezett száműzni félelmüket, és csökkenteni önvádjuk keserűségét. (...)

Alázatosan bevallották neki bűnüket, és könyörögve kérték bocsánatát. Hosszú ideig szenvedtek a nyugtalan-ságtól és a lelkifurdalástól, és most azon örvendeztek, hogy ő még él.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, József és testvérei c. fejelet.)

Apjuk, Jákób halála után újra félelem lett úrrá a testvéreken, ezért József újból biztosította őket arról, hogy megbocsátott, és Isten gondviselésére irányította a figyelmüket: „József pedig mondta: Ne féljetek: avagy Isten gyanánt vagyok-e én? Ti gonoszt gondoltatok ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani, hogy cselekedjék úgy, amint ma, hogy sok nép életét megtartsa. Most annakokáért ne féljetek: eltartalak én titeket és a ti gyermekeiteket. Megvigasztalta őket, és szívükre beszélt.” (1Móz 50,16–21)

5 Miért költöztette József Egyiptomba apját és egész rokonságát? Hogyan történt a találkozás József és Jákób között?

1Móz 46,29–30; 45,9–11 ■ „[Miután József megismertette magát testvéreivel, mondta nekik:] **Siessetek, menjetek fel atyámhoz, és mondjátok neki: Ezt mondja a te fiad, József: Isten engem egész Egyiptom urává tett, jöjj le énhozzám, ne késsél! Gósen földjén lakozol, és énhozzám közel leszel, mind te, mind fiad, mind fiad fiai, juhaid, barmaid, és mindened, amid van. Eltartalak ott téged, mert még öt-esztendei éhség lesz, hogy tönkre ne juss te és házad népe, és semmi, amid van.**

Befogatott József az ő szekérébe, és elébe ment Izráelnek, az ő atyjának Gósenbe. S amint maga előtt látta, nyakába borult, és sírt az ő nyakán sok ideig. Mondta Izráel Józsefnek: Immár örömet meghalok, miután láttam a te orcádat, hogy még élsz.”

József az inséges években Egyiptom népét is megmentette bölcs előrelátásával, de még fontosabb volt számára, hogy apjáról és testvérei családjairól gondoskodjon. A legjobb megoldásnak azt gondolta, hogy Egyiptom földjének termékeny vidékén telepíti le őket nyájaival, ahol elkülönülten élhetnek, és megőrizhetik atyáik hitét is. Bár a fáraó felajánlotta, hogy az arra alkalmas fivéreit magas tisztségekbe emeli, de József tudta, milyen kísértéseknek lennének kitéve, ezért jobbnak látta, hogy megmaradjanak „barompásztor” életmódjuknál.

Itt, Gósen földjén erősödött és gyarapodott nagy néppé Izráel, míg végül az ígélet földjére visszatérhettek. Isten már előre kijelentette Ábrahámnak: „Tudván tudjad, hogy a te magod

jövevény lesz a földön, mely nem övé, szolgálatra szorítják és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, amelyet szolgálnak, szintén megítélem én, és azután kijönnek nagy gazdagsággal.” (1Móz 15,13–14)

József szerette volna családját megőrizni az egyiptomi bálványimádástól és a romlott erkölcsöktől, s egyúttal azt is tudatosítani, hogy „idegenek és vándorok” ezen a földön, az ígéret földje, Kánaán az igazi otthonuk.

6 Hogyan búcsúzott fiaitól Jákób az élete végén? Milyen üzenetet hordozott a személy szerint mindegyiküknek elmondott áldás? Mire kérte József is a testvéreit halála előtt?

1Móz 48,21–22; 49,29–31; 50,24–25 ■ „Mondta Izráel Józsefnek:

Íme én meghalok, de Isten veletek lesz és visszavisz titeket a ti atyáitok földjére. Én pedig adok neked egy osztályrészt a te atyádfiainak része felett, melyet az Emoreustól vettem fegyveremmel és kézivemmel...

Parancsolt nekik, és mondta: Én az én népemhez takarítatom, temessetek engem az én atyáimhoz, ama barlangba, mely a Khitteus Efron mezején van. Oda temették el Ábrahámot és Sárát, az ő feleségét, oda temették Izsákot és Rebekát, az ő feleségét, s oda temettem el Leát is...

Mondta József az ő testvéreinek: Én meghalok, de Isten biztonnal meglátogat titeket, és felvisz titeket e földről arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. És megeskette József Izráel fiait, mondván: Amikor Isten titeket biztonnal meglátogat, vigyétek fel innen az én tetemeimet magatokkal.”

Jákób tizenhét évig élt még, miután Egyiptomba költözött, de azt kérte fiaitól, hogy ne itt temessék el – atyái sírjában szeretett volna nyugodni Kánaánban. Utódaiban is tudatosítani akarta, hogy ott van az igazi otthonuk, és egykor majd vissza is fognak térni oda: **„Isten veletek lesz, és visszavisz titeket a ti atyáitok földjére.”**

József szinte egész életét Egyiptomban élte le, itt házasodott meg, és itt nevelte fel gyermekeit, mégis megőrizte haláláig azt a reménységet, hogy utódait Isten egyszer majd vissza fogja vezetni oda.

„Amikor József látta, hogy élete vége már közel van, összehívta rokonait. Bármilyen nagy tiszteletben részesítették őt a fáraók földjén, számára Egyiptom mégis csak a száműzetés helye volt. Utolsó cselekedete az volt, hogy bizonyosságot tett Izráellel való sorsközösségéről. Ezek voltak az utolsó szavai: »Én meghalok, de Isten biztonnyal meglátogat titeket, és felvisz titeket e földről arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.« (1Móz 50,24) Azután ünnepélyesen megeskette Izráel gyermekeit, hogy csontjait vigyék majd magukkal Kánaán földjére. »Meghalt József száztíz esztendőskorában, bebalzsamozták, és koporsóba tették Egyiptomban.« (1Móz 50,25–26) Az évszázadok során, a nehéz rabszolgaság alatt, amely ezt az időt követte, ez a koporsó mindig József utolsó szavaira emlékeztette Izráel gyermekeit, és arról tett előttük bizonyosságot, hogy csak ideiglenesen tartózkodnak Egyiptomban. Arra figyelmeztette őket, hogy reményüket mindig az ígért földje felé irányítsák, mert szabadulásuk ideje biztosan eljön.» (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, József és testvérei c. feje.)

A 49. fejezet tartalmazza az áldást, amelyet Jákób a halála előtt mondott fiaira. Jákób tudatában volt annak, hogy a Szent-

lélek ihletése készíteti őt, mert így kezdte áldásmondását: „Gyűjtek egybe, hadd jelentsem meg nektek, ami rátok következik a messze jövőben!” (49,1) Az elsőszülöttségi áldást bizonyára Józsefnek szánta volna, de a Szentlélek ihletésére mégis Júdá-nak adta. A Júdára mondott áldás fontos messiási próféciát is tartalmaz. Emellett Józsefnek is a legmesszebbmenő áldáskívá-násokat mondta, atyai szíve szerint.

Jákóbnak a faira mondott áldását és a benne foglalt messiási próféciát illetően elolvasásra ajánljuk *A Jákób által adott ígé-ret* c. fejezetet Vankó Zsuzsa: *A Szabadító jövedele* I. kötetéből (Spalding Alapítvány, 2015, 78–87. o.).

Április

1. péntek	Mt 16,15-16	napnyugta: 19.11
2. szombat	1Kor 3,11	
3. vasárnap	Mt 16,24	
4. hétfő	Mk 9,23	
5. kedd	Lk 14,34-35	
6. szerda	Kol 1,12-14	
7. csütörtök	Jn 8,29	
8. péntek	Jn 7,37-38	napnyugta: 19.21
9. szombat	Jn 7,45-46	
10. vasárnap	Jn 8,10-11	
11. hétfő	Jn 8,32	
12. kedd	Jn 8,12	
13. szerda	Jn 8,56	
14. csütörtök	Jn 10,14-15	
15. péntek	Jn 10,2-4	napnyugta: 19.31
16. szombat	Jn 10,11 ;28	
17. vasárnap	Jn 10,17	
18. hétfő	Lk 17,20-21	
19. kedd	Jn 17,16	
20. szerda	Lk 18,16-17	
21. csütörtök	Mk 10,21	
22. péntek	Jn 11,33 35-36	napnyugta: 19.40
23. szombat	Jn 11,50-52	
24. vasárnap	Mk 10,44-45	
25. hétfő	Mk 14,8-9	
26. kedd	Mk 14,6-7	
27. szerda	1Pt 1,18-19	
28. csütörtök	Lk 7,47	
29. péntek	Lk 7,48-50	napnyugta: 19.50
30. szombat	Jn 12,47	

Május

1. vasárnap	Zak 9,9	
2. hétfő	Lk 19,41-42	
3. kedd	Mk 23,37	
4. szerda	Mk 21,13-14	
5. csütörtök	Jn 12,24-25	
6. péntek	Jn 12,27-28	napnyugta: 20.00
7. szombat	Gal 3,26-28	
8. vasárnap	Jn 12,26	
9. hétfő	1Jn 4,12	
10. kedd	Jn 13,1	
11. szerda	Jn 13,14-16	
12. csütörtök	Jn 13,8-10	
13. péntek	Jer 33,8	napnyugta: 20.09
14. szombat	Jn 13,3-5	
15. vasárnap	1Kor 10,16-17	
16. hétfő	1Kor 11,26-28	
17. kedd	Jn 6,57	
18. szerda	Gal 2,20	
19. csütörtök	Jn 14,6	
20. péntek	Jn 14,13	napnyugta: 20.18
21. szombat	Jn 14,15	
22. vasárnap	Lk 22,31-32	
23. hétfő	Jn 15,4	
24. kedd	Jn 15,5	
25. szerda	Jn 15,12	
26. csütörtök	Jn 12,31	
27. péntek	Jn 16,33	napnyugta: 20.26
28. szombat	Ésa 62,1-3	
29. vasárnap	Mt 26,37-38	
30. hétfő	Ésa 53,11	
31. kedd	Mt 26,40-41	

IGÉK MINDEN NAPRA

Június

1. szerda	Lk 22,44	
2. csütörtök	Mt 26,42	
3. péntek	Mt 26,43-44	napnyugta: 20.32
4. szombat	Lk 22,42-43	
5. vasárnap	1Pt 2,22-23	
6. hétfő	Mt 26,63-64	
7. kedd	Zsolt 55,13-15	
8. szerda	Lk 22,61-62	
9. csütörtök	Lk 22,63-65	
10. péntek	Lk 23,9-10	napnyugta: 20.38
11. szombat	Lk 23,11	
12. vasárnap	Lk 23,20-22	
13. hétfő	Mt 27,27-31	
14. kedd	Ésa 53,7	
15. szerda	Ésa 52,14-15	
16. csütörtök	Jn 19,5	
17. péntek	Jn 19,4	napnyugta: 20.42
18. szombat	Jn 19,10-11	
19. vasárnap	Mt 27,24-25	
20. hétfő	Lk 23,27-28	
21. kedd	Lk 2,34-35	
22. szerda	Lk 23,34	
23. csütörtök	Zsolt 22,17-19	
24. péntek	Mt 27,41-43	napnyugta: 20.44
25. szombat	Zsolt 22,8-9	
26. vasárnap	Lk 23,40-42	
27. hétfő	Zsolt 69,21	
28. kedd	Lk 23,43	
29. szerda	Ésa 53,3	
30. csütörtök	Zsolt 22,3	

A reggeli igéket a „*Jöjjetek éh hozzám...*” című könyvből idéztük.